

GLASMALEREI PETERS STUDIOS

België • Nederland • Frankrijk

Tim Costima

Master in de opleiding conservatie restauratie
Academie voor schone kunsten, 2006

Actief bij Glasmalerei Peters sinds 2010

Contactgegevens:

Tel: +32 (0) 495 321 718

e-mail: costima@glasmalerei.de

Voorwoord

Uw historisch- en hedendaags glas is bij ons in goede handen

De zorg en het behoud van historische beglazingen en (gebrandschilderde)glas-in-loodramen is voor ons het allerbelangrijkste. Wij conserveren en behandelen gebrandschilderd glas-in-lood of historisch mondgeblazen glas met dezelfde zorg als de meer hedendaagse beglazingen. Ook is de afgelopen eeuw zeer interessant gebleken door de komst van nieuwe technieken (bv. glas-in-beton) en experimenten van glaskunstenaars. Deze laatsten maken het conserveren van glaskunstwerken een bekwaamheid die steeds in ontwikkeling zal blijven.

In de hedendaagse glaskunst staan we u graag bij om uw ideeën te verwezelijken. Glasmalerei Peters heeft een zeer breed spectrum van technieken en materialen. U kan rekenen op een professionele bijstand vanaf de eerste stappen tot het eindresultaat.

We handelen snel en zorgen voor duurzaamheid

In de restauratie is ons doel is om het glasraam door middel van preventieve conservering, conservatieve –en restauratieve ingrepen en wederkerende controles in zijn waardevolle, oorspronkelijke staat te behouden.

De juiste zorg is essentieel voor historisch glas. Wij bieden hulp bij complexe problemen, staan u graag bij wat betreft uw individuele wensen en dit steeds volgens de regels van de kunst en de laatste, heersende richtlijnen.

Wij verwezenlijken conservatieconcepten om het voortbestaan van uw cultureel erfgoed te garanderen. De door ons uitgevoerde projecten zijn altijd in nauwe samenwerking met de daarvoor bevoegde diensten monumentenzorg, Kerkfabrieken, architecten en wetenschappers. De opdrachtgever zal dan ook gedurende de totale uitvoeringstermijn worden betrokken betreffende de huidige stand van zaken. Samen worden verschillende behandelingsvoorstellen bediscussieert en worden oplossingen gezocht die dan door onze gediplomeerde conservatoren worden uitgevoerd.

Hetzelfde geldt voor de hedendaagse glaskunst. Daar wij een grote expertise hebben opgebouwd, kunnen we garanderen dat uw nieuw glasraam voor een eeuwigheid meegaat. Het gebruik van de juiste materialen en technieken is onze belangrijkste troef.

Wij zijn gepassioneerd door glas en dat voel je. We nodigen u dan ook van harte uit om onze ateliers te bezoeken zodat u zelf betoverd raakt door de eindeloze mogelijkheden die wij te bieden hebben.

Glasmalerei Peters België

Tim Costima

Glas schilderen met een grote traditie

Al meer dan duizend jaar wordt de glasschilderkunst toegepast in artistieke raamdecoraties, zowel in sacrale - als profane gebouwen. Glasschilderkunst betekent „schilderen op glas“ maar ook 'schilderen met glas'. Voor dit laatste geldt dat we in plaats van olie -of waterverf ook gebruik maken van gekleurd glas. Zelfs de meest kostbare en natuurlijke verven in de kunst kan men niet vergelijken met de onwaarschijnlijke transparantie en schittering die de zon teweeg brengt in glasramen.

Onze studio's zijn gewijd aan de conservatie en restauratie van glas-in-lood, glazen koepels en glas-in-beton ramen alsook het verfijnen van deze eeuwenoude traditie. Wij zijn de vierde generatie in ons familiebedrijf en vierden onlangs onze 100ste verjaardag.

Ons bedrijf richt zich op twee markten. In oorsprong startte Glasmalerei Peters GmbH met de restauratie en conservatie van historische glas-in-loodramen. Later verdiepten we ons op het ontwikkelen en uitvoeren van monumentale hedendaagse glaskunst in samenwerking met kunstenaars van over de hele wereld. Onze nieuwe werken kunnen dan ook bezichtigd worden over de hele wereld.

Onze restauratieateliers hebben de eer gehad om de glasramen uit de Kathedraal van Altenberg (Duitsland), de Kathedralen van Sevilla en Girona (Spanje) en de Notre Dame Kathedraal van Chartres (Frankrijk) intensief te behandelen, volgens de hedendaagse conservatierichtlijnen.

Wij beschouwen de glasschilderkunst als een fascinerende en gevarieerde wereld van kunst, licht en een speling van kleuren.

Onze Diensten

'Kwaliteit is onze kracht'

Onze studio's voorzien voor alle kunstenaars, architecten, ontwikkelaars en klanten een uitgebreid en betrouwbaar spectrum dat alle technieken en materialen in de glasrestauratie/conservatie en glaskunst omvat. Gecombineerd met onze uitstekende basisuitrusting en extensieve technische knowhow, kunnen onze klanten rekenen op :

In het domein van de hedendaagse glaskunst:

- Technisch-artistiek advies
- Contact met kunstenaars
- Aanmaken van proefstalen
- Ontwikkeling van nieuwe technieken de volledige begeleiding van een project en bestellingen
- inclusief de samenwerking met andere bedrijven
- Persoonlijke begeleiding van het project
- Fotografisch dossier
- Ontwikkelen en leveren van folders en postkaarten
- Gratis accommodatie in één van onze 6 kamers/appartementen in het bedrijf
- Transport van en naar luchthavens en treinstations

In het domein van de conservatie en restauratie van historische glaskunst:

- Vooronderzoek
- Fotografische opnamen/ schadebeeld opmaken
- Restauratie en conservatie van glasramen volgens het Charter van Venetië
- Opmaken van dossiers
- De volledige projectbegeleiding
- Ontwikkelen en leveren van folders en postkaarten
- Gratis accommodatie in een van onze 6 kamers/appartementen in het bedrijf
- Transport van en naar luchthavens en treinstations
- Reproductie van historisch structuurglas volgens de hedendaagse normen

Otto Peters 1912 - 1936

Emil Peters 1936 - 1980

Een historisch overzicht

De eerste generatie:

De stichter van onze ateliers, Mr Otto Peters, was een traditionele glasschilder met klassieke kwalificaties.

Hij genoot zijn onderricht aan de Duitse Academie en aan Villa Massimo te Rome. In 1912 opende hij het Westphalian Kunst instituut voor glasschilderkunst en artistieke beglazing/ restauratie van antieke glasschilderingen. De naam van het atelier was 'Programm' en de keuze qua ligging blijkt een belangrijke beslissing te zijn geweest. De eerste en meest betekenisvolle opdracht voor deze nieuwe onderneming was de Paderborner Dom. Het atelier leverde voor die tijd hedendaagse glasramen en reconstructies van historische ramen. De eerste wereldoorlog riep een halt toe aan dit hoopvol begin. Voor de toen 39 jaar oude Otto Peters, verstreek er een tijdspanne van 4 jaar voor de draad weer opgenomen kon worden van zijn succesverhaal.

De werken in de kerken van Hamburg-Altona, Delbrück, Gelsenkirchen en het Ursulinen klooster Neheim zijn hier getuigen van.

De tweede generatie:

In 1936 nam Emil Peters de leiding over. Hij leerde het vakmanschap van de glasschilderkunst van zijn vader en trad in zijn voetsporen. Het atelier werkte samen met befaamde artiesten om zo opdrachten te kunnen vervullen in verschillende steden wereldwijd. Voorbeelden hiervan zijn terug te vinden in Beiroet, Detroit, Manila en Washington.

Emil Peters deelde zijn technische kennis gratis met anderen en gaf onderricht aan verschillende glasschilders en artistieke glazeniers. Helaas onderbrak de Tweede Wereldoorlog zijn werk. Na zijn wederkeren als gevangene van de oorlog, vond hij zijn huis en atelier verwoest terug. Emil Peters bouwde zijn eigen huis en atelier weer op. Voor een tweede maal werd de kathedraal van Paderborn een hoeksteen van onze ontwikkeling.

Wilhelm Peters sinds 1980

Jan Wilhelm Peters sinds 2008 und Christine Müller sinds 2013

De derde generatie:

Vrij van conflicten en zijn gevolgen nam Wilhelm Peters het roer over in 1980. Hij genoot zijn scholing aan de Universiteit voor Schone Kunsten te Hamburg en verfijnde zich als lector in de kunst mehig van zijn artikels werden gepubliceerd. Zijn kunsttheoretische presentaties kennen een groot succes. Tijdens zijn opleiding aan de universiteit was Professor Bazon Brock zijn belangrijkste adviseur. Met deze bagage aan kennis leidt hij het bedrijf naar een nieuw tijdperk.

In de conflictzone tussen traditionele en moderne trends voelde Wilhelm Peters zich ingesloten.

Naast het groeiende atelier, werd de beslissing genomen om een nieuw concept op te starten. Een fantastisch nieuw huis, met alle denkbare voorzieningen. De naam: 'glas + räume'. Het nieuwe atelier gaat samen met een galerij dat in dienst staat als state-of-the-art centrum voor communicatie. Wilhelm Peters ontwikkelt zijn samenwerking met kunstenaars verder en nieuwe projecten worden uitgewerkt in het atelier te Neuenbeken, nabij Paderborn.

De vierde generatie:

„Alsmar doorgaan“ geldt ook voor de traditie van bedrijfsmanagement. Sinds 2008 is ook de vierde generatie, Jan Wilhelm bedrijfsleider. Als bedrijfseconoom hield hij zich tijdens zijn duale studies bezig met glaskunst, met name glasschilderen. Praktische ervaring deed hij op bij gespecialiseerde bedrijven in de glasindustrie over de hele wereld. Zijn zus, Christine Müller, werkt sinds 2013 ook als familielid van de vierde generatie als bedrijfseconoom met internationale ervaring in het bedrijf.

We zijn blij met onze status als gezond familiebedrijf, hebben het gevoel dat we met al onze medewerkers in een uitstekende positie verkeren en kijken uit naar nieuwe en spannende uitdagingen.

Kathedraal van Chartres, detail voor restauratie

Glasmalerei Peters Glasrestauratie en Historische structuur beglazing

„Wij dragen zorg voor uw glas“

Restauratie is niet langer een eenvoudig materieel herstel, maar een domein dat actief is binnen verschillende instanties.

Heden is het van prioritair belang om de focus te leggen op een ordentelijke, reverseerbare behandeling van het historische erfgoed.

Een zeer nauwe samenwerking met experts in deze materie, maar ook met natuurwetenschappers en kunsthistorici, zijn essentieel om een specifiek concept uit te werken.

Ingrepen worden door ons naar eer en geweten en volgens de laatste richtlijnen van het CVMA en het Charter van Venetië uitgevoerd. Voor ieder restauratie – en conservatie project geldt dat alle stappen zo goed mogelijk worden beargumenteed en gedocumenteerd. De ingrepen worden zo reversibel en minimaal mogelijk uitgevoerd.

Het restauratieteam binnen Glasmalerei Peters bestaat uit hoogopgeleide conservatoren, ervaren glasschilders en academici, dewelke allen hun opleiding hebben genoten aan universiteiten binnen Europa.

Onze studio's bieden een grote waaier aan technieken aan die binnen het projectverloop toegepast kunnen worden. Wij vinden het interessant en bemoedigend dat deze verschillende pistes voor alle betrokken partijen voordelen kunnen opleveren. Deze synergie heeft al talloze projecten tot een goed einde gebracht.

Kathedraal van Chartres, detail na restauratie

Projectverloop

‘De manier van uitvoeren is het criterium voor de kost en kwaliteit van het project’

Tijdens het vooronderzoek is het van groot belang dat er op een zinvolle en constructieve manier samengewerkt wordt met de klant, de architect en de verantwoordelijke dienst voor historische monumenten.

In deze fase wordt het glasraam in kaart gebracht. Lacunes worden tijdelijk gefixeerd en er volgt een fotografische opname.

Bij demontage wordt er met uiterste zorg gewerkt, de panelen worden verpakt en verticaal opgeslagen. Eens in het atelier volgt een microscopisch vooronderzoek en wordt elk paneel gedocumenteerd. Een proefrestauratie is veelal de aanleiding tot een atelierbezoek.

De bouwheer, architect en de afgevaardigde van de dienst voor historische monumenten worden uitgenodigd voor een verblijf in Paderborn. Het vooronderzoek en de proefrestauratie worden uitvoerig besproken. Wanneer alle partijen akkoord zijn, kan er overgegaan worden tot de uiteindelijke restauratie.

Na restauratie wordt het glasraam voor een eerste maal verticaal gemonteerd om het geheel te bekijken. Ook hier zijn alle betrokken partijen uitgenodigd.

Hierna wordt er gestart met de montage ter plaatse.

Voorzetbeglazing

Om een historisch monument te voorzien van een optimale conservatie biedt een buitenbeglazing de meest acceptabele oplossing. De opstelling van glasramen in situ zou gelijkaardig moeten zijn aan een museale opstelling maar zonder dat de originele glasmaterie hierdoor gehinderd wordt. Naast de bescherming tegen corrosie van origineel materiaal, zorgt een voorzetbeglazing voor directe bescherming tegen weersomstandigheden, bevuiling en vandalisme. Het is aan te raden om gelaagd veiligheidsglas te gebruiken. Bijkomend is het zo dat voorzetglas een goede isolator is. Energie en duurzaamheid van het gebouw gaan in dit geval goed samen.

Doorgedreven wetenschappelijk onderzoek heeft de positieve uitwerking van beschermend voorzetglas gestaafd. Simultaan hebben deze onderzoeken verschillende criteria naar voren geschoven aan welke een systeem met beschermende voorzetbeglazing zou moeten voldoen:

Functionele ventilatie aan de achterzijde van het raam tussen het voorzetglas en het originele glasraam.

De speling tussen de twee ramen moet groot genoeg zijn om een optimale luchtstroom te creëren en zodat er geen microklimaat kan ontstaan tussen de twee ramen.

Een stabiele constructie

Een afvoersysteem van het condensatiewater via loden afwateringskanalen aan de basis van het voorzetglas.

Warmte isolerende afdichting aan de buitenzijde van het voorzetglas en het steenwerk. Meestal gaat het om een poreuze kalksteen. Tussen deze steen en de metalen lijst wordt vaak een glazeniers krijt-lijnolie mastiek aangebracht.

Aparte Studios

Om efficiënter te kunnen omspringen met de steeds veranderende condities die een specifieke conservatie/restauratie behandeling vraagt, hebben wij een speciaal departement ontwikkeld voor de restauratie van glasramen. In deze afdeling werkt een hoog opgeleid team van glasrestauratoren.

Technische Uitrusting

Professionele groothoek camera's, reflex camera's, digitale reflex camera's en microscopen staan ter onze beschikking. Alsook de meest moderne en professionele technieken die vereist zijn voor de restauratie van historische glasramen.

Restauratie atelier glas in beton

montage en nazicht in de opstellingsruimte

Netwerking

Simultaan met het oprichten van ons restauratie departement ontstond er een netwerk van partners en co-operatoren. Dit netwerk breidt zich nog steeds uit. Door deze steeds groeiende ontwikkeling is ons bedrijf in staat om oplossingen aan te reiken waarbij we gebruik maken van de laatste, state-of-the-art technieken en moderne uitrustingen.

foto studio

montage coördinatie

Restauratie van glas in beton

In de algemene geest van optimisme na de tweede wereldoorlog, werden er nieuwe experimentele vormen ontwikkeld in de kunst en architectuur. De kerkbouw ondervond een ware bouwwoede in deze tijd. Grote aandacht ging uit naar de ontwikkeling van het interieur, kleur en licht. Een glazen oppervlakte werd eerder ontworpen als een verlichtende muur in plaats van het raam op te vatten in zijn klassieke betekenis. Sacrale en architecturale ontwerpen werden geabstraheerd tot de essentie. Het was in deze artistieke tijd dat het idee van glas-in-beton geboren werd. Glas-in-beton bestaat hoofdzakelijk uit dik glas; gegoten, gebroken of gesneden stukken. ('Dalles-de-verre'- drie cm dik gegoten glas). Stukken glas worden vooraf geplaatst in een stalen lijstwerk, dat nadien ingegoten wordt met beton. Het geïntegreerde raamwerk maakt het mogelijk om bijna ongelimiteerd te spelen met vorm en dimensies.

De eerste problemen doken al op slechts twintig jaar na de installatie van het glas. Beton, glas en staal (van een gelijkwaardige sterkte) vertonen een bijna identiek krimp-zwel gedrag. Toch meten we bij gekleurd glas een ander gedrag op afhankelijk van de lichtintensiteit. Dit zorgt voor een fijn craquelé netwerk in het beton, dat uiteindelijk resulteert in een ideaal opvangbassin voor water. In de winter bevriest het water en komt het degradatieproces van het beton op gang. Hiernaast zorgt ook het roesten van het ijzeren raamwerk voor een grotere uitzetting waardoor het beton sneller degradeert. Al deze elementen samen vormen een reëel gevaar voor instorting. De conservatiebehandeling van glas-in-beton is lange tijd voer tot discussie geweest. De grote omvang van glas-in-beton in Duitsland alleen al, de reeds bestaande schade en de toekomstige problemen vragen om een snelle en efficiënte behandeling. Conservatie en restauratiebehandelingen moeten rekening houden met de combinatie van deze drie ele-

menten: glas-staal en beton; het onderzoek naar mechanische schade als gevolg van externe en interne factoren; en het behoud van de bestaande staat. Het is ons doel om deze kunstobjecten te verzekeren voor de toekomstige generaties. Enkele verwezenlijkt projecten in de restauratie:

Sint-Theodarduskerk - Beringen (B)

Uitvoering van een proefrestauratie van de ramen uit de doopkapel. De glas-in-betonramen uit deze kerk, ontworpen door de architect Henri Lacoste, zijn van een hoge historische waarde. Materiaal-technisch gezien bevinden al deze ramen zich in een erbarmelijke toestand door de invloed van weer en wind op het glas en het beton. Onze ateliers werden uitgenodigd om de toestand van deze ramen te onderzoeken. Gezien de moeilijkheidsgraad werd er samengewerkt met verscheidene specialisten uit verschillende vakgebieden.

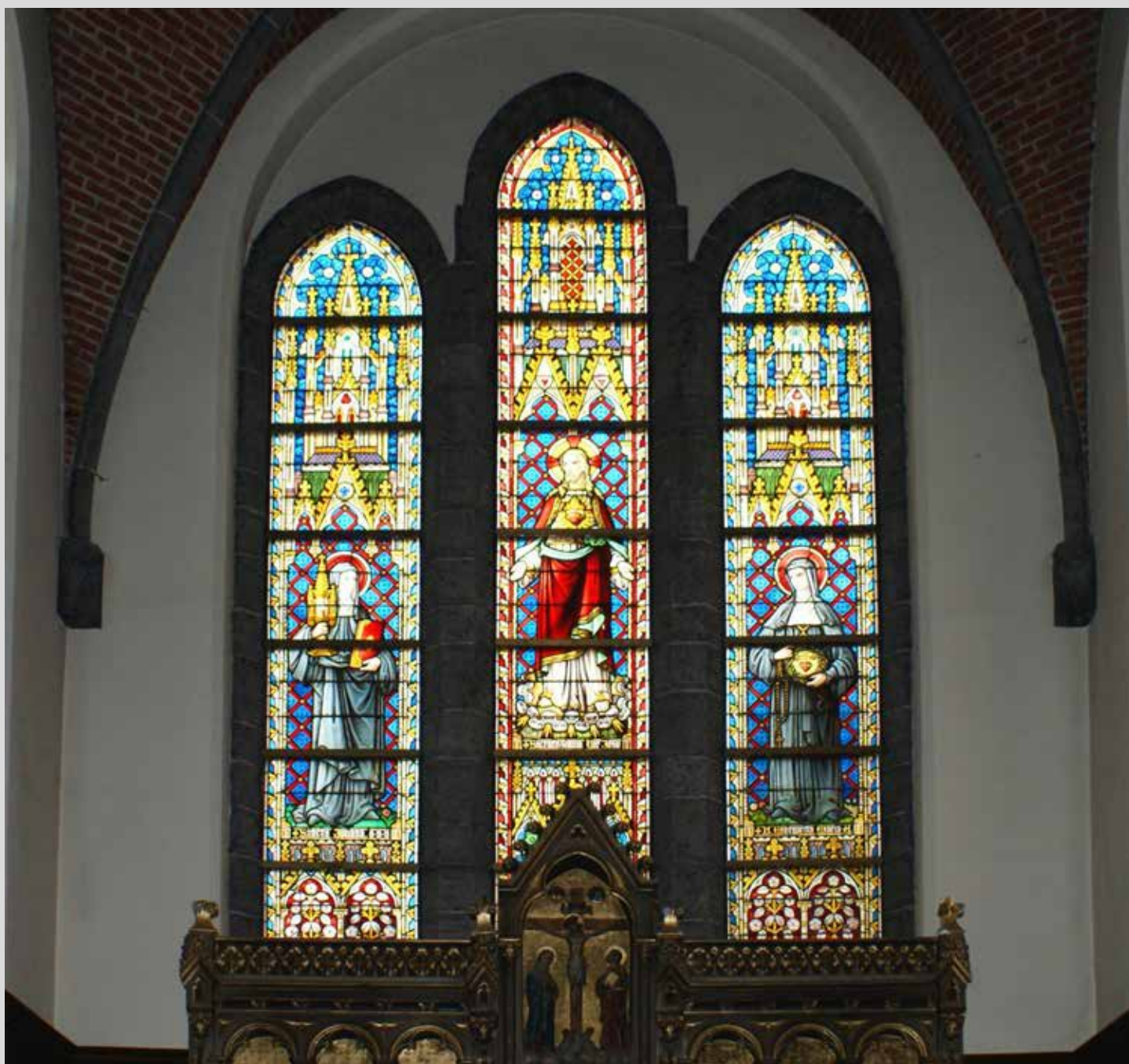
Plaats: Beringen-Mijn
Gebouw: Sint-Theodarduskerk
Uitvoeringsjaar: 2012
Architect: Karel Breda
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

Afschilfering van het glas

Lacune in het glas

De Sint-Martinuskerk – Aarsele (B)

Deze neogotische kerk, opnieuw opgetrokken in de jaren 1909-1912 bezit een midden 13de-eeuwse vieringtoren. Zij werd gebouwd ter vervanging van een kerk uit 1779, enkel met behoud van deze Middeleeuwse vieringtoren. Dat maakt dat ook de glasramen van de Sint-Martinuskerk vervaardigd werden vanaf begin 20ste eeuw. De 19 glasramen aan de zuidzijde van de kerk werden gedemonteerd, overgebracht naar de ateliers in Paderborn en daar behandeld. Van deze 19 glasramen dateren er een gedeelte uit de 1ste helft -en een aantal uit het 2de deel van de 20ste eeuw. De meeste glasramen werden op authentieke wijze gebrandschilderd. Sommige glasramen bevatten zelfs een zeer zeldzame blauwe emailleverf. De glasramen vervaardigt in de 1ste helft van de 20ste eeuw hebben afbeeldingen van heiligen en bevonden zich voor behandeling in een zeer slechte staat. Deze panelen bevatten vele lacunes die op een erg onorthodoxe wijze werden dichtgemaakt door gebruik van siliconen, kit en soms lood. Ook het loodnetwerk was op sommige plaatsen gecorrodeerd en onstabiel. De glasramen uit de 2de helft van de 20ste eeuw bevonden zich echter in veel betere staat. Alle glasramen waren voorzien van een beschermende beglazing aan de

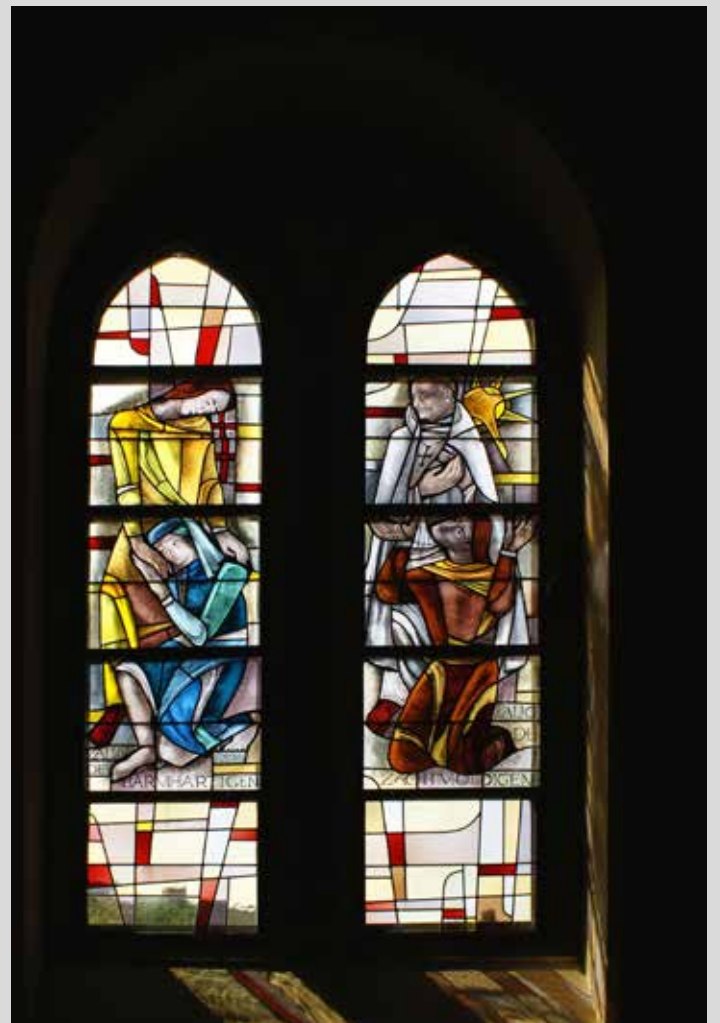
interieurzijde van de kerk. Deze waren bevestigd aan raambruggen en het steenwerk. Deze constructie zorgde ervoor dat er geen luchtstroming kon plaatsvinden met de vorming van veel condensatievocht als gevolg. Alle glasramen konden na behandeling grotendeels hun loodnetwerk behouden. De glasramen werden gereinigd na uitvoering van verschillende testen en de siliconen die gebruikt werden als opvulling van de lacunes werd verwijderd. De lacunes op hun beurt werden volgens de regels van de kunst aangevuld, op reversibele wijze en met eerbied voor het verleden. Een getrokken en gelaagde buitenbeglazing werd ingezet in de originele sponning. Het historisch glas werd in museale opstelling geplaatst aan de binnenzijde van de kerk.

Plaats:	Aarsele
Gebouw:	Sint – Martinuskerk
Uitvoeringsjaar:	2012
Architect:	Architect Dirk Delaere
Uitvoerder:	Glasmalerei Peters

Sint-Martinuskerk: glasramen voor behandeling. Bemerkt de uitgebuite glas-in-loodpanelen

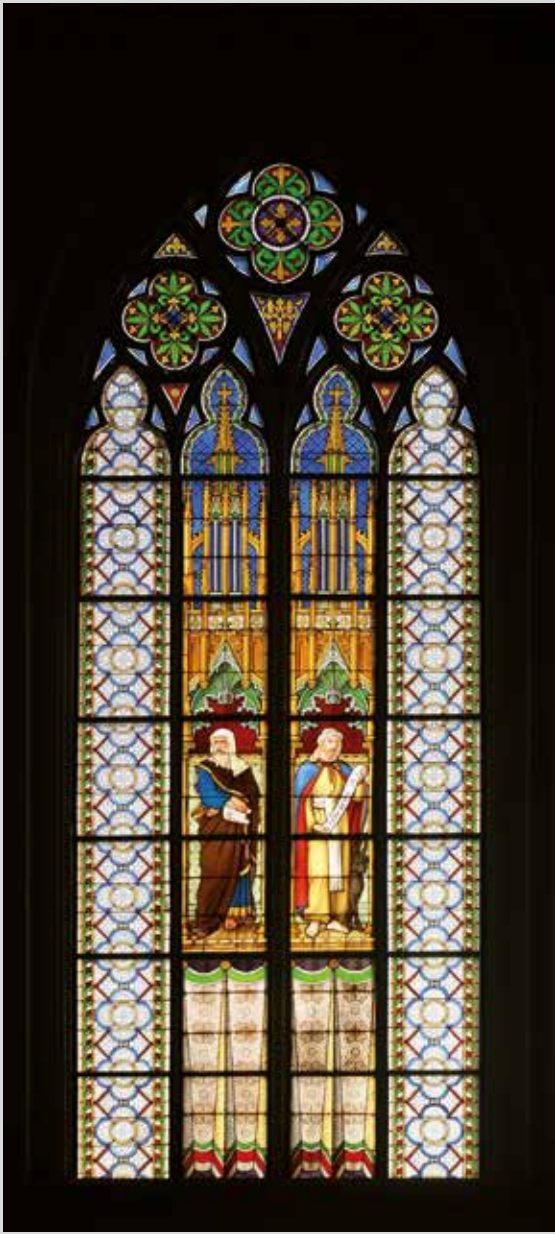

Sint-Rochuskerk - Boom (B)

De glas-in-loodramen uit de Sint-Rochuskerk te Boom werden vervaardigd door atelier R. Berus (1867-72). Vrij uniek zijn de gietijzeren monelen waarin de glas in lood ramen gevat zitten. Door de sterke roestvorming van de monelen, werd er gekozen om deze te vernieuwen. De nieuwe monelen maken een voorzetbeglazing, ter bescherming van de gerestaureerde glas in loodramen, mogelijk. De glas-in-loodramen werden in onze ateliers zorgvuldig behandeld. Na het vooronderzoek werd er overgegaan tot de reiniging, fixatie van de grisailles, verlijmen van breuken, hernieuwen naar origineel model van verdwenen glaspartijen en het conserveren van het loodnet. Alle glaspanelen hebben een verstevigende lijst gekregen en werden museaal opgesteld achter een voorzetbeglazing. Hierdoor zijn de historische panelen niet meer vrijgesteld aan fysisch verweer en kunnen ze in de toekomst makkelijk langs de interieurzijde uitgenomen worden.

Plaats: Boom, Antwerpen
Gebouw: Sint Rochuskerk
Uitvoeringsjaar: 2011
Architect: Architectenbureau Peeters & Goovaerts
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

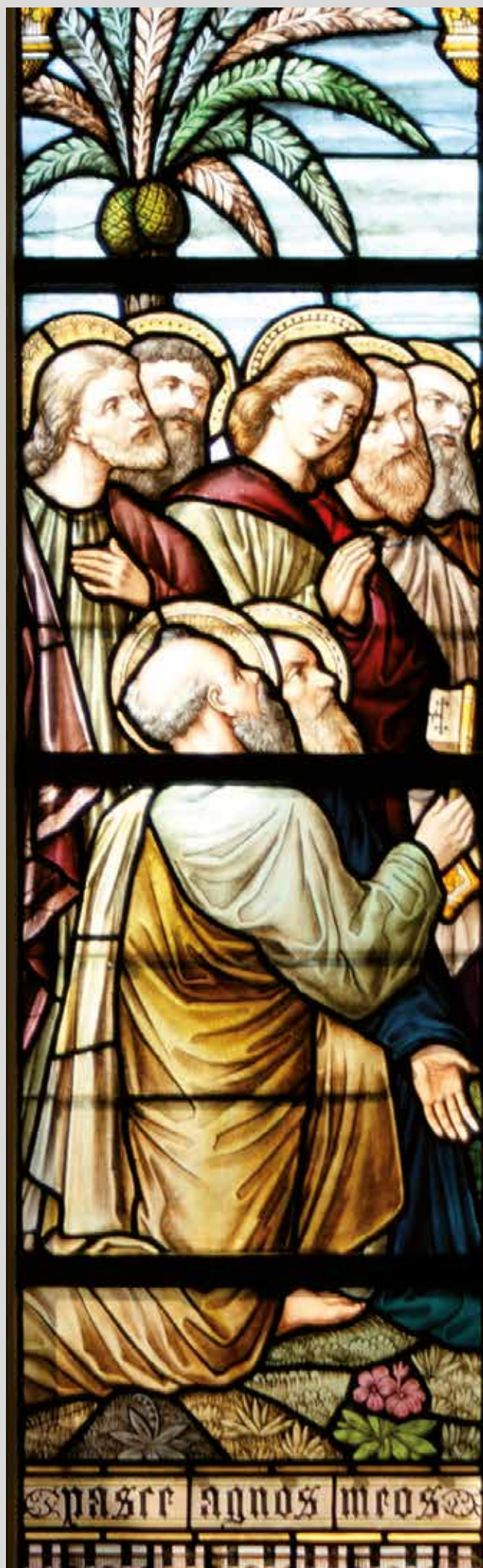

Sint-Salvatorskathedraal - Brugge (B)

De glas-in-lood ramen uit de St.Salvatorskathedraal te Brugge werden vervaardigd door het atelier van Henri Dobbelaere (1870-1875). Deze vier neogotische glasramen onderscheiden zich van andere glasramen door zeer fijn uitgewerkte details waarbij zowel ets –als giettechnieken gebruikt werden. Deze details bevinden zich bovenaan de ramen; onzichtbaar voor het gewone volk en enkel waarneembaar voor Gods ogen. In 2011 kwam de opdracht naar Glasmalerei Peters om de vier neogotische glasramen die zich aan de zuidzijde van het schip bevinden te behandelen.

Plaats: Brugge
Gebouw: Sint-Salvatorskathedraal
Uitvoeringsjaar: 2011
Architect: Architectenbureaus Vierin - Vermeersch
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

Norbertijnenabdij - Drongen (B)

Restauratie -en conservatie van de gebrandschilderde glasramen in neogotische stijl. Alle ramen, ontworpen door Béthune, werden gede-monteerd en behandeld in onze ateliers te Paderborn.

De glasramen worden gekenmerkt door een fijne schildering van hoogstaande kwaliteit. De glasramen werden voorzien van voorzetbe-glazing.

Plaats: Drongen
Gebouw: Huiskapel in de voormalige Norbertijnenabdij
Uitvoeringsjaar: 2010
Architect: Hugo Deleu
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

Kerk van de Goddelijke Zaligmaker - Hakendover (B)

De kerk van de Goddelijke Zaligmaker in Hakendover bevat in totaal 18 raamopeningen. In het koor zijn er 5 glas-in-loodramen waarneembaar. Deze gebrandschilderde glasramen werden vervaardigd in het atelier van Camille Ganton-Defoin in de 1ste helft van de 20ste eeuw. Zijn stijl doet eerder denken aan de 19de eeuw. In het noordelijk transept is een hedendaags glas-in-loodraam terug te vinden. De beglazing van het schip en de westelijke voorzijde hebben allen een repetitief ornamentaal karakter. De glasramen werden via exterieurzijde op klassieke wijze gemonteerd in een systeem met raambruggen en deklatten.

De glasramen bestaan uit telkens 2 of 3 stroken rechthoekige panelen, afgewerkt met een aantal maaswerkpanelen. Verticaal werden de panelen telkens zijdelings in de muur ingemorteld. Horizontaal werden panelen gemonteerd tussen deklatten en raambrug, afgedicht met kit. De glasramen eindigen bovenaan in een spitsboog. Deze glasramen werden voor behandeling gekenmerkt door een sterk aangekoekte stoflaag, zowel enkelvoudige als meervoudige breuken in het glas, een stabiel aanwezige glasverf en randlood dat sterk gecorrodeerd was. De glas-in-loodpanelen ondergingen voor conservatie een aantal reinigingstesten waarbij een mengsel van 50 % gedestilleerd water en 50% ethanol de beste resultaten bleken te geven. Het geheel werd nagedroogd met 100% ethanol. Breuken werden op capillaire wijze verlijmd met Araldite 2020. De breuknaden werden getouchéerd met lichtechte pigmenten en Paraloid B72. Het randlood werd vervangen door een nieuw randlood met dezelfde maten als origineel.

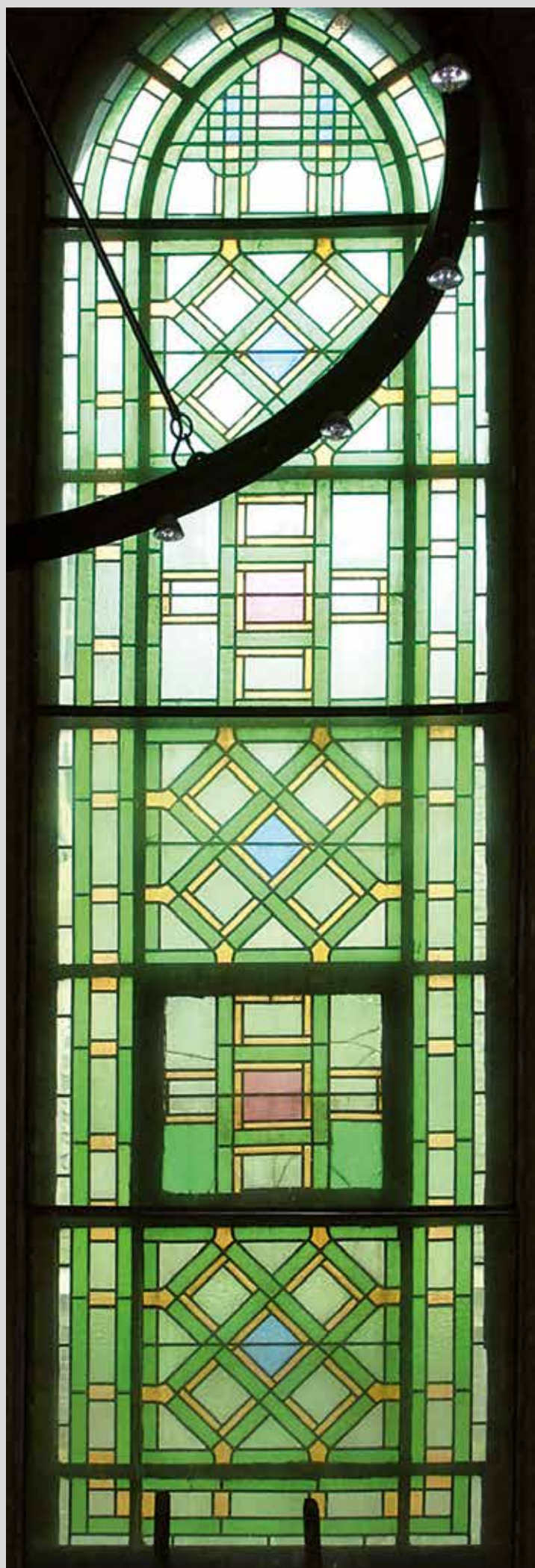
De glaspanelen werden na behandeling gemonteerd in een buitenbeglazingssysteem zodat de panelen zich vanaf nu in de kerkruijme bevinden. Hierdoor worden ze gevrijwaard van invloeden van buitenaf. In dit buitenbeglazingssysteem konden de originele raambruggen worden behouden. De deklatten werden wel vervangen.

Plaats: Hakendover
Gebouw: Kerk van de Goddelijke Zaligmaker
Uitvoeringsjaar: 2014
Architect: Architectenbureau Brasseur Trekels
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

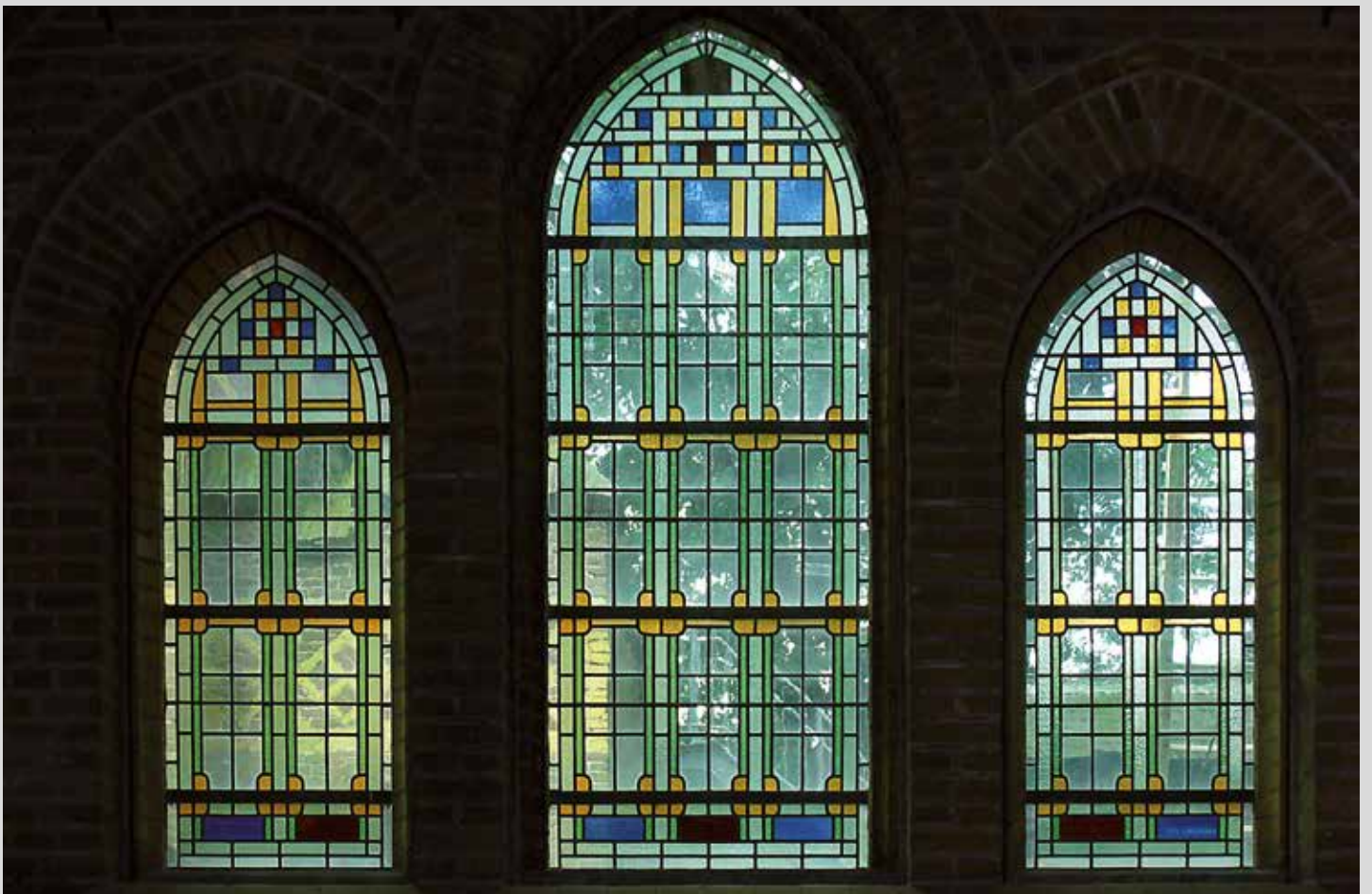

Kapel Bovendonk - Hoeven (NL)

De kapel Bovendonk in Hoeven, werd in 2011 volledig gerestaureerd. Het glas-in-lood werd behandeld door Glasmalerei Peters. Na de reiniging werden gebroken glaasjes vervangen door identieke kalibers. Het loodnet werd geconserveerd waarbij de glazeniersmastic vervangen werd. Nieuw lood bekam een patina opdat het de algemene uitstraling niet zou verstoren. Gebroken soldeerpunten werden hernieuwd met lood-tinsolduur en de windroeden werden vervangen. Nieuwe raambuggen werden langs buitenzijde voorzien zodat het historische glas in museale opstelling kon worden gezet.

Plaats: Hoeven, Nederland
Gebouw: Kapel Bovendonk
Uitvoeringsjaar: 2011
Hoofdaannemer: Nico de Bont
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

Sint-Theresiakapel: glasraam voor behandeling, exterieurzijde

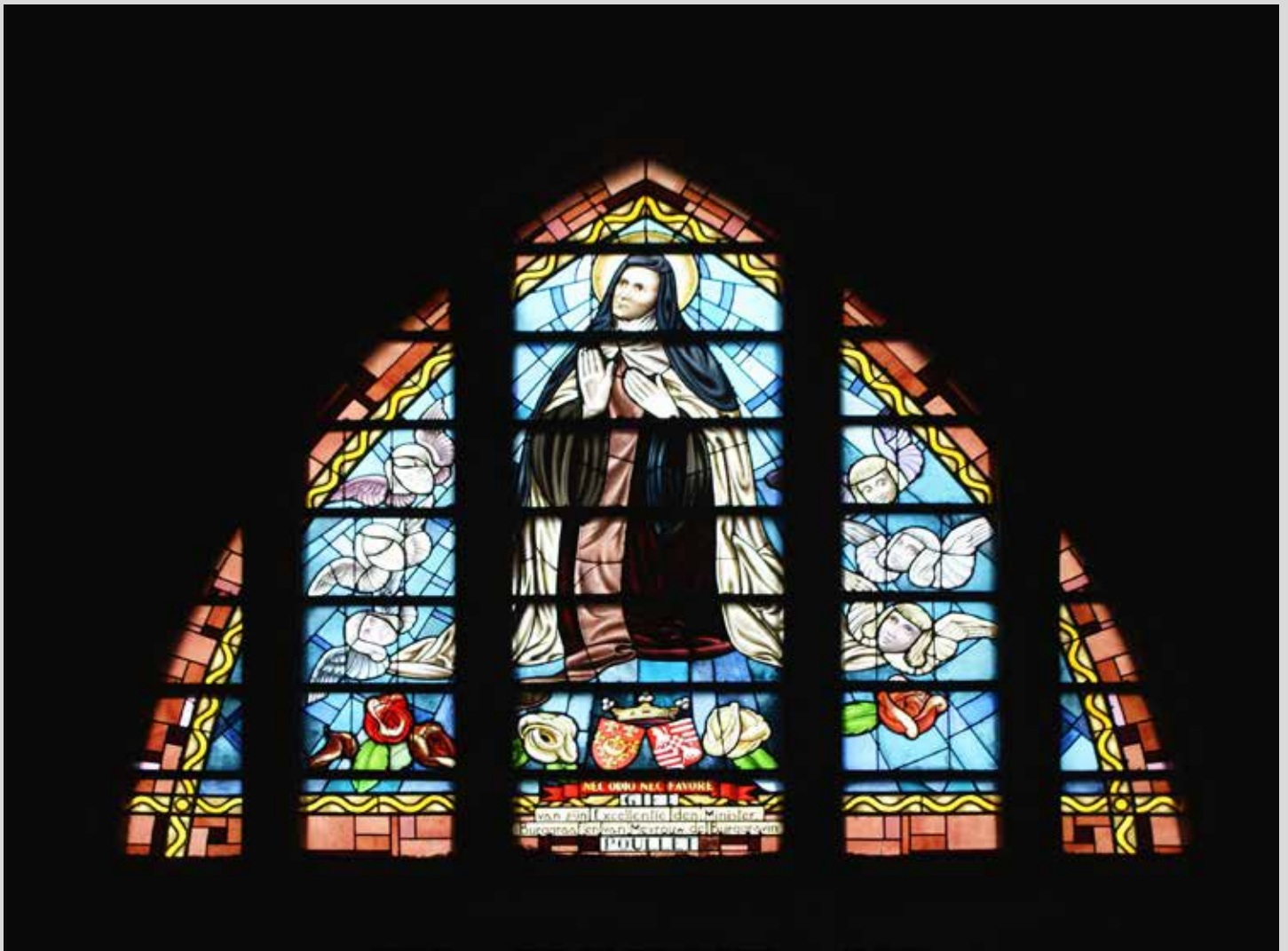
Sint-Theresiakapel - Middelkerke (B)

Deze art-nouveau kapel, ontworpen in 1932 door de Oostendse architect A.V. Faubert werd in 2002 opgenomen in de lijst van de beschermende monumenten. De figuratieve glasramen werden allen door Glasmalerei Peters gedemonteerd, naar onze ateliers in Paderborn gebracht en daar behandeld. Het grootste glasraam verhaalt het leven van de Heilige Theresia.

Erg kenmerkend voor deze restauratie was het feit dat alle glas-in-loodpanelen origineel verloodt waren met lood én ijzerdraad. Deze ijzerdraad is door de inwerking van klimatologische invloeden beginnen roesten. Het feit dat deze kapel vlak aan zee gebouwd is, heeft het aantastingsproces enkel doen versnellen. Het monteren van een beschermende beglazing waarbij de originele glas-in-loodpanelen van de buitenlucht worden gescheiden, is in deze onontbeerlijk.

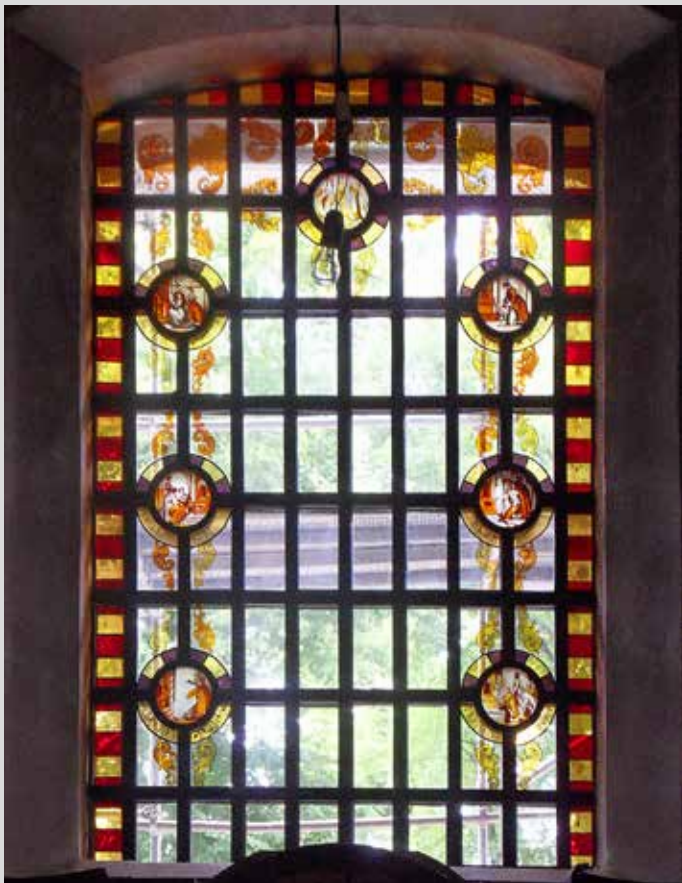
De glasramen werden door aantasting van de verroeste ijzerdraad compleet herlood. Enkele panelen zijn door de jaren heen verdwenen. Gelukkig waren de originele ontwerptekeningen nog steeds aanwezig. Op basis daarvan konden representatieve aanvullingen worden gemaakt, met alle respect voor het verleden, reversibel en volgens de laatste richtlijnen van het CVMA. Ook de originele raambruggen, die eindigen in halve bogen konden worden behouden en aangepast ten behoeve van de voorzetsbeglazing.

Plaats:	Middelkerke
Gebouw:	Sint-Theresiakapel
uitvoeringsjaar:	2012
architect:	Architectenbureau Felix & partners
Uitvoerder:	Glasmalerei Peters in samenwerking met Arthur Vandendorpe

Sint-Theresiakapel: glasraam na behandeling, interieurzijde

Detail van medaillonramen na behandeling. Ook de raambruggen van de medaillons werden verdubbeld zodat het originele glas beschermd is voor invloeden van buitenaf.

Basiliek van Onze-Lieve-Vrouw van Scherpenheuvel (B)

Dit gebouw, dat de oudste koepelkerk is in de Lage Landen, werd in 1627 ingewijd door de aartsbisschop van Mechelen. Deze kerk werd tot basiliek verheven in 1922 en staat sinds 1952 op de lijst van beschermde monumenten.

De basiliek bevat 3 glasramen, gemonteerd in het gebruikelijke raambrug-deklatsysteem en 3 medaillonramen, gevat in een handgesmede raamconstructie. Deze laatste dateert uit de Renaissance en werd in de 19de eeuw aangepast om de glazen medaillons te doen inpassen. Zowel de bovenste 3 glas-in-loodramen als de 3 medaillonramen dateren uit de 1ste helft van de 19de eeuw.

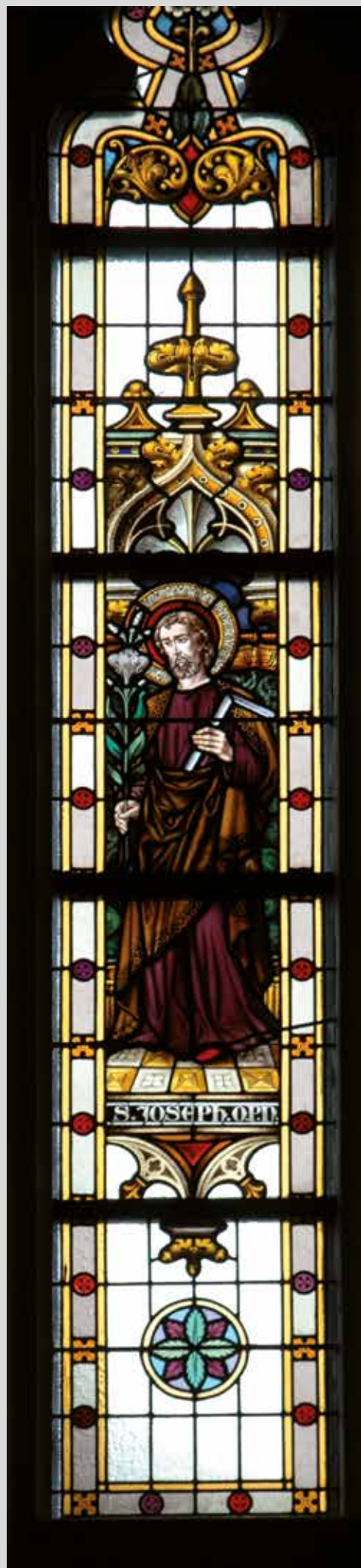
De glasramen waren sterk vervuild en werden gekenmerkt door een zeer labiele aanhechting van de glasverf op het glasoppervlak. De glasramen werden gedemonteerd om deze in onze ateliers te kunnen behandelen.

Ieder paneel werd voor behandeling gedocumenteerd en gefotografeerd. Alle panelen werden heel voorzichtig langs beide zijden gereinigd, met oog voor de zeer zwakke staat van de glasverf. Corrosieproducten werden verwijderd, het glasoppervlak werd ontdaan van schimmels door gebruik van een aerosol, glasbreuken werden verlijmd met Aradite 2020, breuknaden werden geretoucheerd met Paraloid B72 en lichtechte pigmenten, lacunes konden worden aangevuld aangezien de originele ontwerptekeningen voorhanden waren en het originele lood werd zoveel als mogelijk geconserveerd en behouden. De panelen werden geplaatst in messingframe ter versteviging. Alle panelen werden in museale opstelling geplaatst en beschermt tegen weerinvloeden van buitenaf. Vooral de installatie van een museale beglazing ter hoogte van de medaillonramen was geen sinecure, rekening houdend met de originele bruggen.

Basiliek na restauratie. Bemerkt het medaillonraam onder en het glasraam in gebruikelijk raambrug-deklatsysteem

Sint-Martinuskerk - Vaassen (NL)

De gebrandschilderde glas-in-loodramen werden vervaardigd door het atelier Van de Wurff uit Utrecht. Omwille van de historische waarde van de gebrandschilderde ramen, werd er gekozen om deze in museale opstelling te plaatsen achter een voorzetbeglazing. Bij de niet gebrandschilderde ramen was de stabiliteit van het loodnet niet optimaal en werden deze ramen grotendeels herlood na samenspraak met de bouwheer en de dienst monumentenzorg.

Plaats: Vaassen – Nederland
Gebouw: Sint Martinuskerk
Uitvoeringsjaar: 2011
Hoofdaannemer: Hanzebouw
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

Parochiekerk O.-L.-V. Middelaars – Turnhout (B)

De glas-in-loodramen uit de Middelaarskerk werden ontworpen door L. Asperslagh rond 1933. Alle glaspanelen werden gedemonteerd en overgebracht naar onze ateliers voor restauratie. Een tijdelijke afscherming in floatglas werd voorzien, waardoor de kerk tijdens de werken kon genieten van daglicht tijdens de diensten en andere interieurwerken. De glasramen werden gerestaureerd met grootse omzichtigheid en teruggeplaatst in museale opstelling achter een voorzetbeglazing.

Plaats: Turnhout
Gebouw: Middelaarskerk
Uitvoeringsjaar: 2011
Architect: Kathleen Nuyens
Uitvoerder: Glasmalerei Peters
I.S.M Corvers Vrancx

Sint-Petruskerk – Vught (NL)

De Sint-Petruskerk te Vught is een herbestemmings-gebouw. Zowel culturele evenementen, een bibliotheek als een bank werden ondergebracht in dit kolossale gebouw. De glas-in-loodramen werden zorgvuldig gerestaureerd. De zwaar beschadigde ramen werden uitgenomen en overgebracht naar onze ateliers. De ramen die in redelijke staat waren, konden in situ behandeld worden, met het oog op een perfecte uitstraling en een goede stabiliteit.

Plaats: Vught Nederland
Gebouw: St Petruskerk
Uitvoeringsjaar: 2012
Hoofdaannemer: Nico de Bont
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

Sint-Gertrudiskerk - Kuringen (B)

Op de plaats waar nu de Sint-Gertrudiskerk staat, werd in de periode 1182-1232 een Romaans kerkje opgetrokken. Deze werd gesloopt in 1419 en vervangen door een kerk in Demergotiek. Hiervan zijn het koor, de kruisbeuk en de basis van de toren nog bestaande. In 1777-1790 kreeg de Sint-Gertrudiskerk haar huidige vorm en in 1901 werd de toren op neogotische wijze opgebouwd. Ook de originele glasramen zijn neogotisch. Deze zijn echter in de jaren 60 gedemonteerd, op een stapel in de kelder bewaard en vervangen door provisorische glas-in-loodramen van weinig waarde.

Van de 9 raamopeningen konden er 4 worden samengesteld met de originele neogotische glas-in-loodpanelen. Om deze vier glasramen te kunnen opbouwen, werd er een sterke restauratie –en conservatiebehandeling doorgevoerd. Volgende stappen werden ondernomen in deze behandeling: reiniging van de panelen aan beide zijden waarbij er een sterk kalkhoudende laag werd

aangetroffen aan de interieurzijde, verwijdering van corrosieproducten, schimmelbehandeling met behulp van aerosol, capillaire breukverlijming met Araldite 2020, conservatie van de loslatende glasverf met Paraloid B72, lacune-aanvullingen, versterking van het originele loodnetwerk door een plaatsing van een messing U-profiel rondom ieder paneel en nieuwe bindroeden. Het geheel van de glasramen is beschermd voor invloeden van buitenaf door een buitenbeglazings-systeem.

De meerderheid van de panelen hadden zeer ernstige schade door het onprofessioneel stockeren hiervan in de kelder. Vooreerst moesten de overgebleven panelen dan ook opnieuw worden samengesteld en waar nodig aangevuld worden. Hierdoor konden vier glas-in-loodramen worden gereconstrueerd. De overige ramen werden door een hedendaagse, plaatselijke glaskunstenaar ontworpen en vervaardigd.

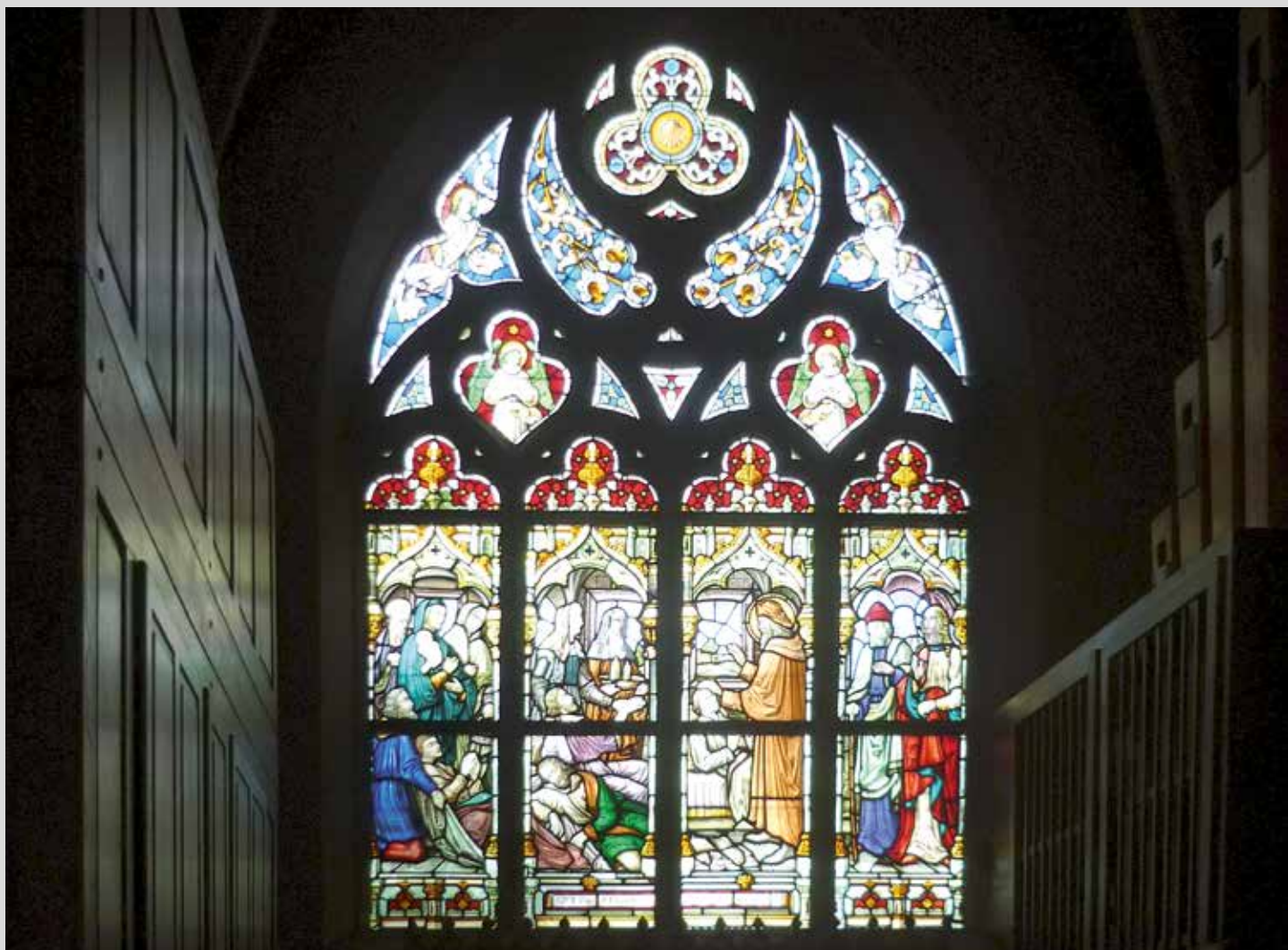

Onze-Lieve-Vrouwkerk - Bonheiden (B)

De glasramen uit de O.L.V.-kerk te Bonheiden werden vervaardigd door het atelier Hochreiter en Geyer in het begin van de 20ste eeuw. De neogotische, gebrandschilderde ramen werden gerestaureerd en in museale opstelling geplaatst achter een voorzetbelazing.

Door deze opstelling is het mogelijk om breuken te verlijmen in plaats van breukloodjes te gebruiken. Zo bekomen de glasramen hun oorspronkelijke uitstraling terug.

Plaats: Bonheiden
Gebouw: Onze lieve vrouw kerk
Uitvoeringsjaar: 2016
Klant: Kerkgemeenschap Bonheiden
Uitoerder: Glasmalerei Peters

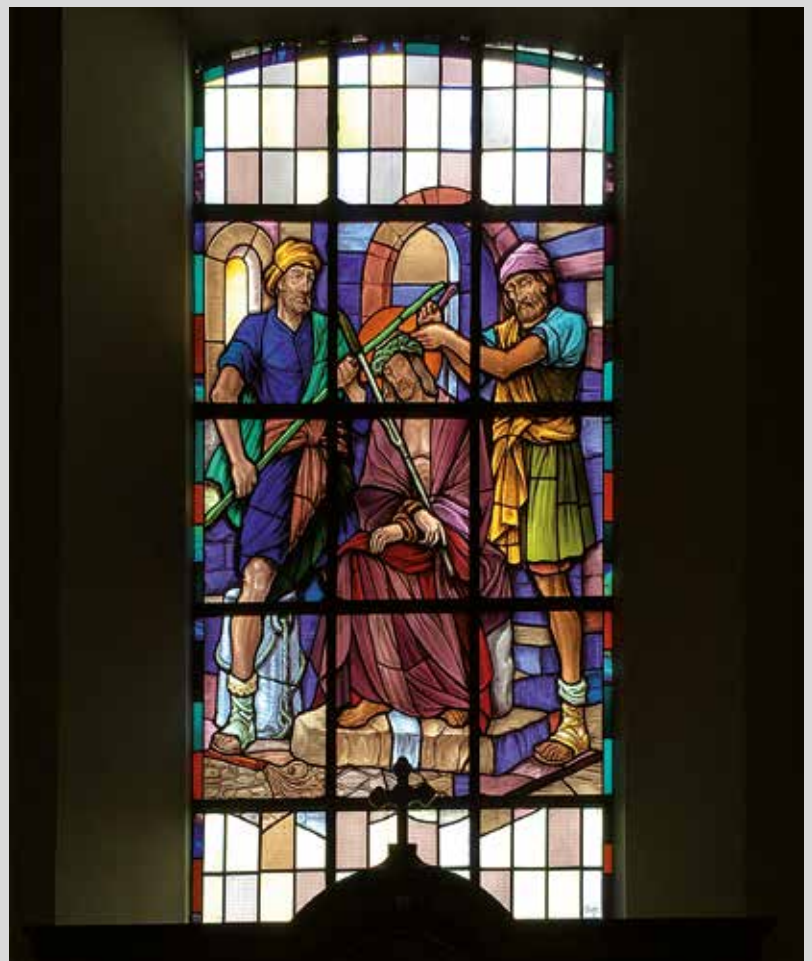
Sint-Jan-Baptistkerk - Schriek (B)

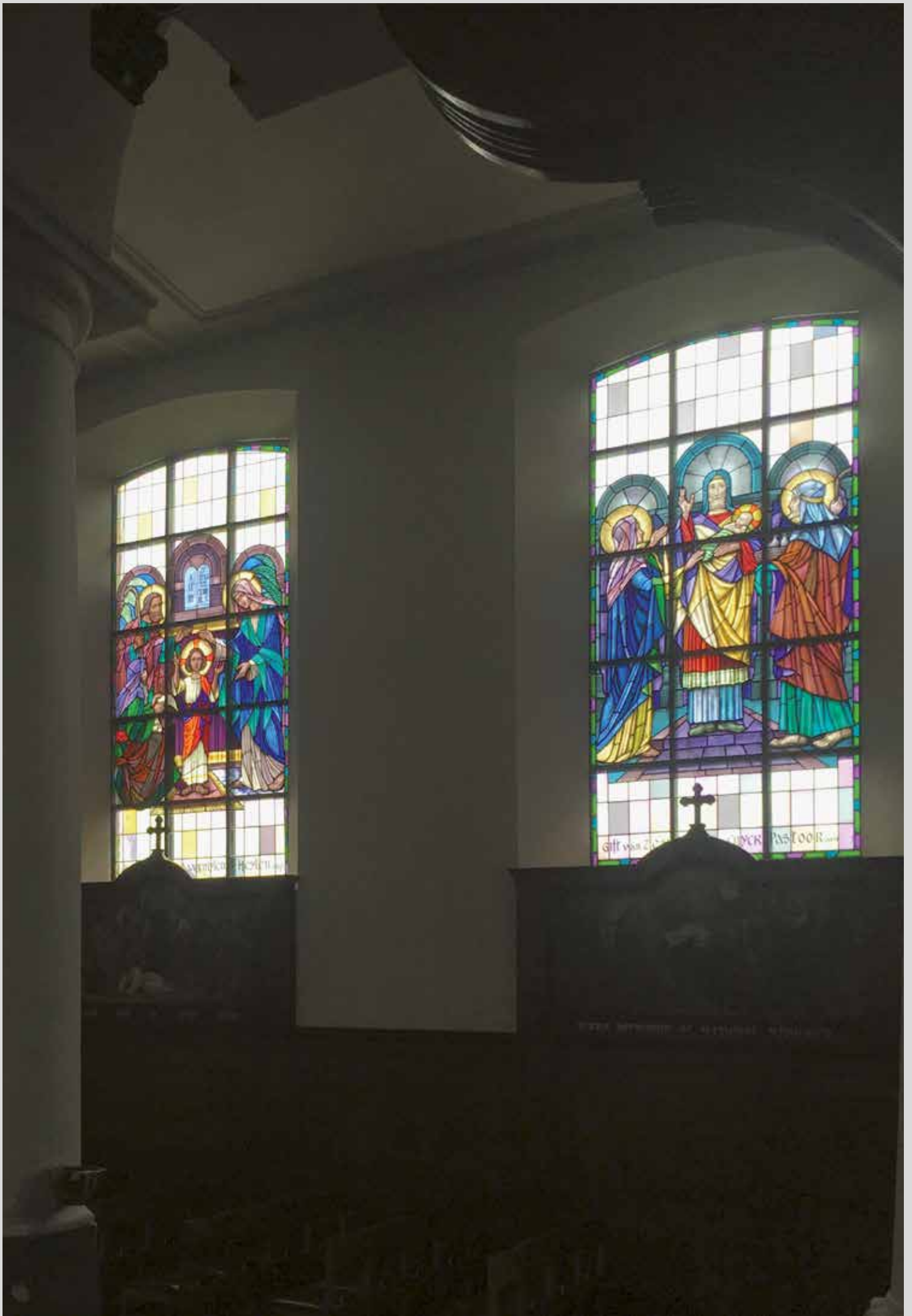
De glasramen uit de kerk van Schriek zijn afkomstig uit verschillende ateliers.

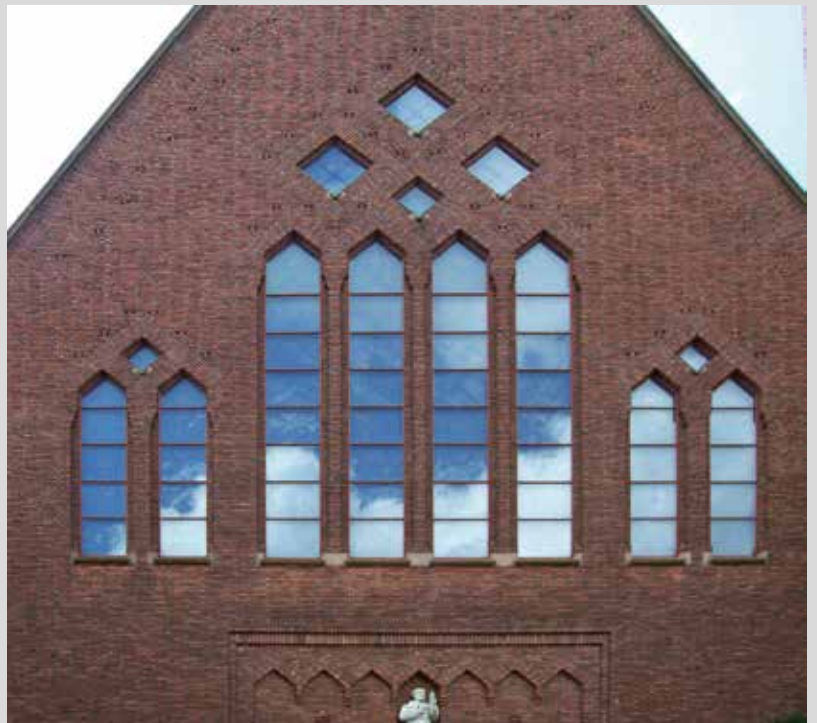
De ramen uit het hoogkoor werden vervaardigd door Leopold Pluys uit Mechelen in 1876. De transeptramen zijn van Joseph en Louis Grossé, 1898. De ramen in de zijbeuken zijn van latere datum (vanaf 1957) en werden vervaardigd door Olivier Ganton naar ontwerp van pastoor Van Cuyck.

De glasramen werden overgebracht naar Glasmalerei Peters om volledig gerestaureerd te worden. Gelijktijdig werd er gelaagd glas geplaatst in de originele sponning. De raambuggen werden gerestaureerd en op punt gesteld om een museale opstelling mogelijk te maken.

Plaats: Schriek (Heist op den Berg)
Gebouw: Sint-Jan-Baptistkerk
Uitvoeringsjaar: 2016
Architect: Architect Jan Frateur
Uitvoerder: Glasmalerei Peters
I.SM. Corvers Vrancx

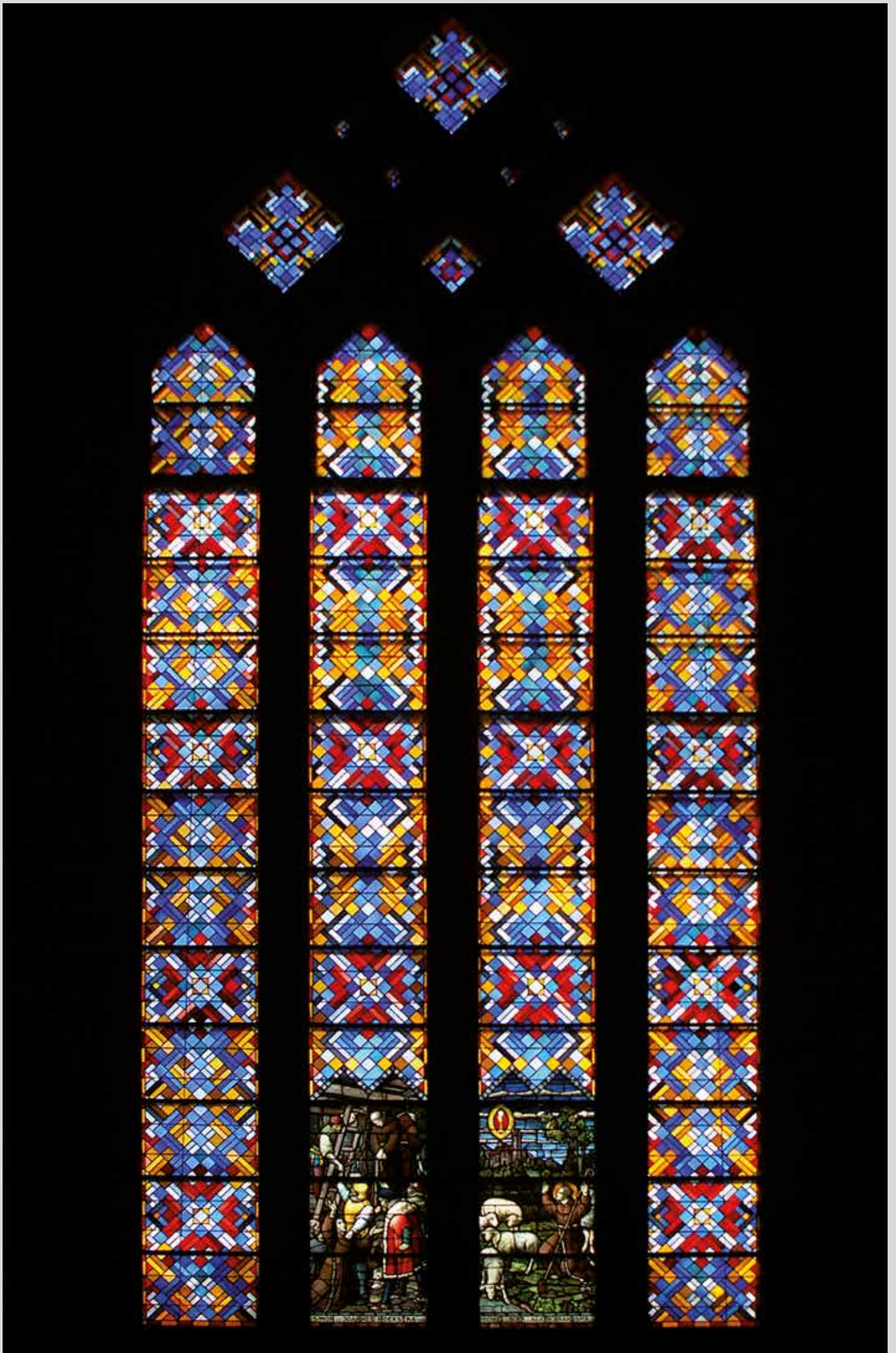

Sint Willibrorduskerk - Boskamp (NL)

Plaats: Boskamp, NL
Gebouw: Sint Willibrorduskerk
Uitvoeringsjaar: 2010
Architect: Boerman
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

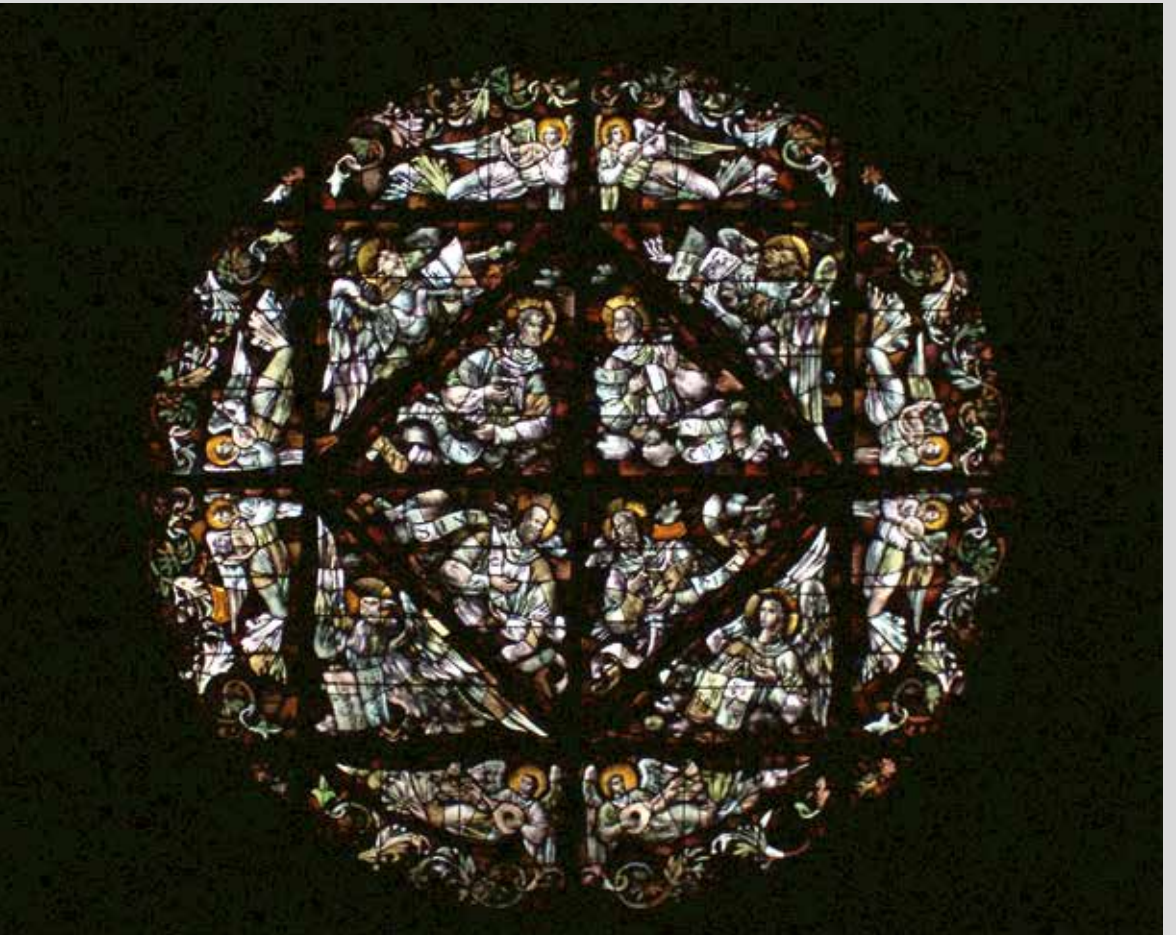
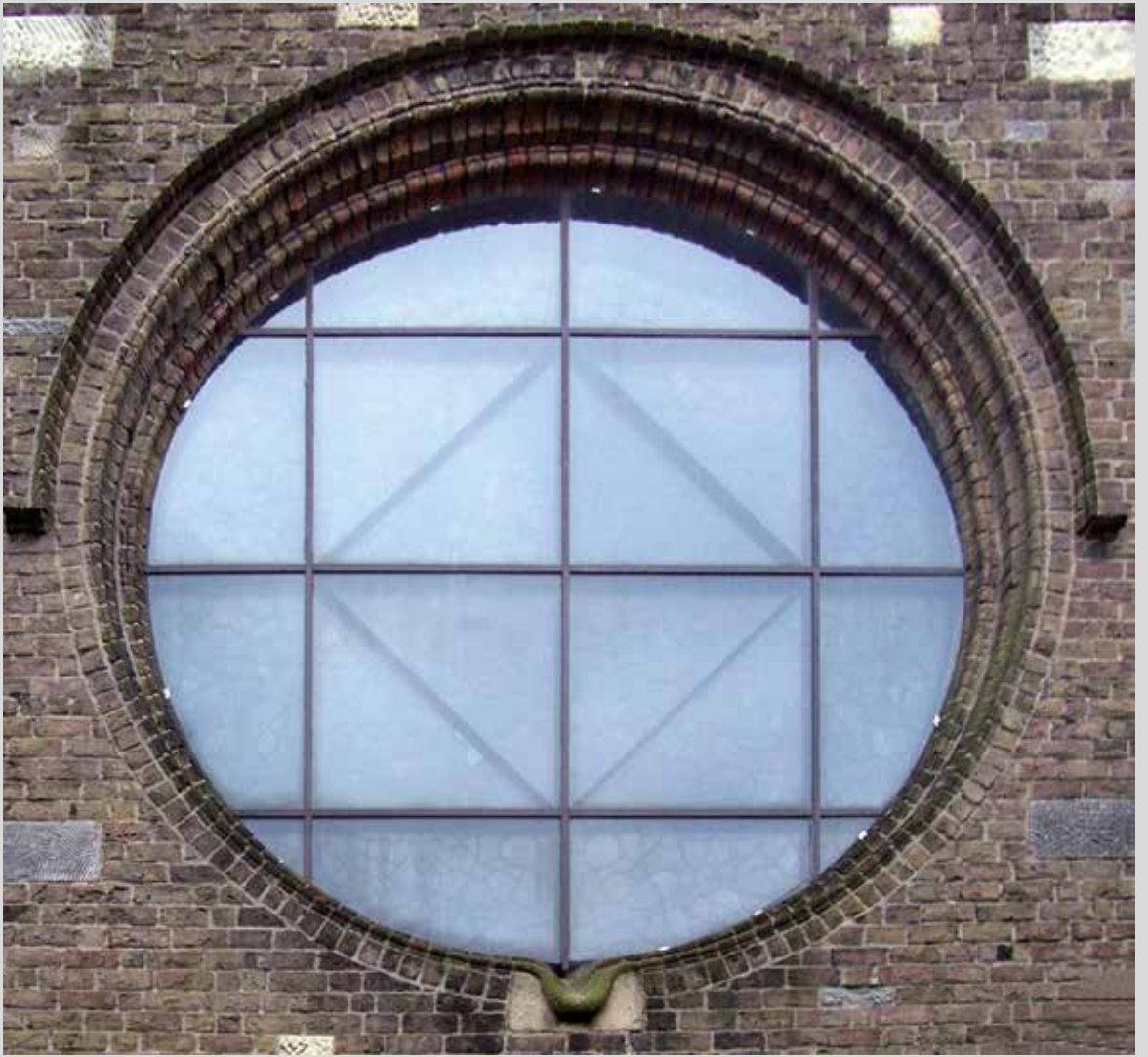

Sint-Jacobuskerk – Enschede (NL)

De eerste steen van deze kerk werd opgetrokken in 1932, op feestdag van Sint Jacobus De Meerdere, de patroonheilige van Enschede. De glasramen kunnen verdeeld worden in een groot aantal geometrische en een aantal zeer verfijnde figuratieve ramen van de hand van glazeniers Charles Eyck en Jos ten Horn. Alle ramen werden gedemonteerd en getransporteerd naar Paderborn voor behandeling. Het loodnet van de glasramen kon zo goed als overal bewaard blijven. Een voorzetsbeglazing ter bescherming werd geïnstalleerd.

Plaats: Enschede – Nederland
Gebouw: Sint-Jacobuskerk
Uitvoeringsjaar: 2011
Hoofdaannemer: Steggink b.v.
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

KMMA - Tervuren (B)

Voor de totaal renovatie van het KMMA te Tervuren, werden de glaswerken toevertrouwd aan Glasmalerei Peters. De waaier aan verschillende types beglazing is groot. Deze omvat onder andere alle buitenbeglazing in getrokken glas met oog voor de hedendaagse glasnormen. Daarnaast omvat dit werk ook zowel alle brandwerende beglazing als de historisch gestructureerde beglazingen, geëtste plafondlichten en gebrandschilderde ramen.

Plaats: Tervuren
Gebouw: Koninklijk Museum Midden Afrika
Uitvoeringsjaar: 2016
Architect: Origin Architects
Hoofdaannemer: DENYS
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

Het Onze-Lieve-Vrouw met de Roos hospitaal, Lessen (B)

Het hospitaal, waarbij de oudste documenten dateren uit 1243, herbergt een heel aantal kunstschatten. In de 16de en 18de eeuw werden grote delen van het hospitaal heropgebouwd. De aanwezige glasramen dateren uit de 19de eeuw. De 2 behandelde ramen werden getransporteerd, geconserveerd en voor een gedeelte gereconstrueerd.

Behandeling van de ramen:

Alle panelen van deze glas-in-loodramen waren voorzien van een dikke laag vervuiling. Deze adherente, kalkhoudende laag zorgde ervoor dat de leesbaarheid van het glasraam afnam. De corrosie-houdende producten werden chemisch verwijderd met behulp van wattenstaafjes. Ook ondergingen de panelen een behandeling tegen schimmel door gebruik van aerosol. Gebroken glaskalibers werden capillair verlijmd met Araldite 2020. Breuknaden werden getouchéerd met Paraloid B72 en lichtechte pigmenten.

Aangezien beide ramen werden gekenmerkt door enorme lacunes, werd er in samenspraak met de monumentenzorg bekeken hoe deze leegtes konden worden opgevuld. Door afwezigheid van originele ontwerptekeningen, werd er geopteerd voor een invulling met pixels (kleine vierkantjes van 4 op 4 cm). Deze techniek, verwant aan de tratteggio-techniek die gebruikt wordt bij de restauratie van muurschilderingen, zorgt voor een optische kleurmenging. Dit bezorgt de kijker een eerlijk schouwspel; men ziet dat de invulling niet origineel is en het stoort tegelijkertijd het geheel niet.

Plaats: Lessen
Gebouw: Onze-Lieve-Vrouw met de Roos hospitaal
Uitvoeringsjaar: 2010
Uitvoerder: Glasmalerei Peters
Hoofdaannemer: Monument nv.

Sint Willibrorduskerk – Berchem (B)

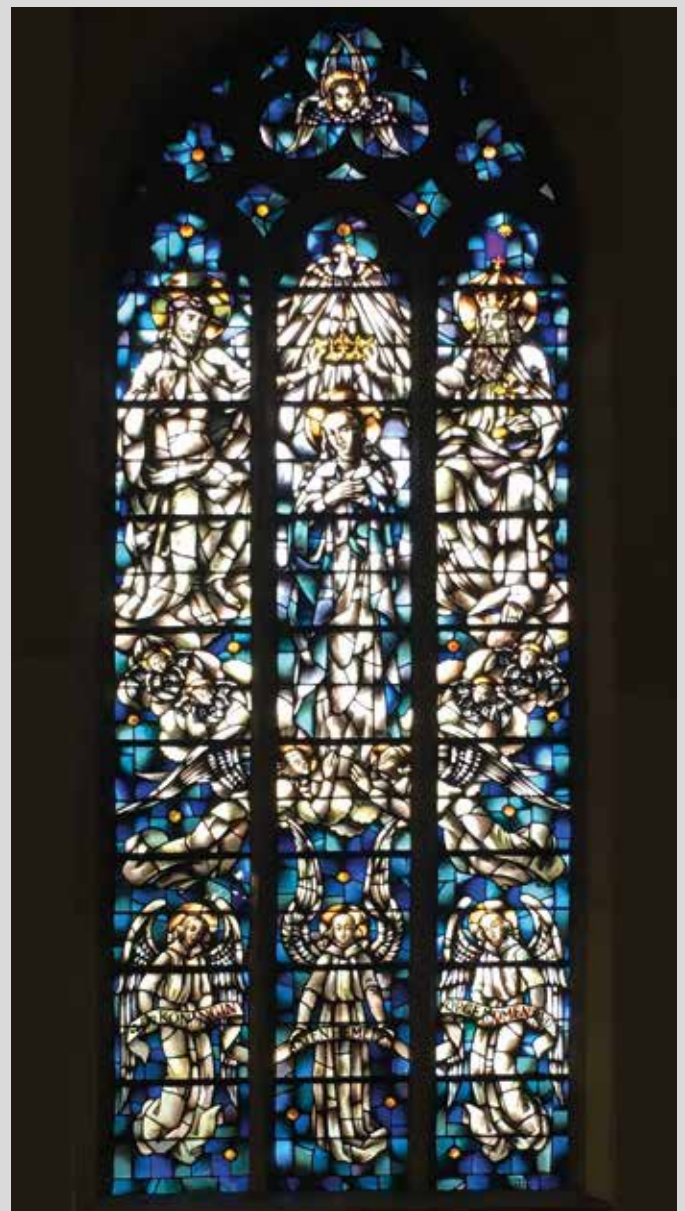
De Sint Willibrorduskerk te Berchem, gelegen aan de grote steenweg, geldt als een oriëntatiepunt in Antwerpen. Sinds de 15de eeuw ligt ze aan de verbindingsweg tussen Antwerpen, Mechelen en Brussel.

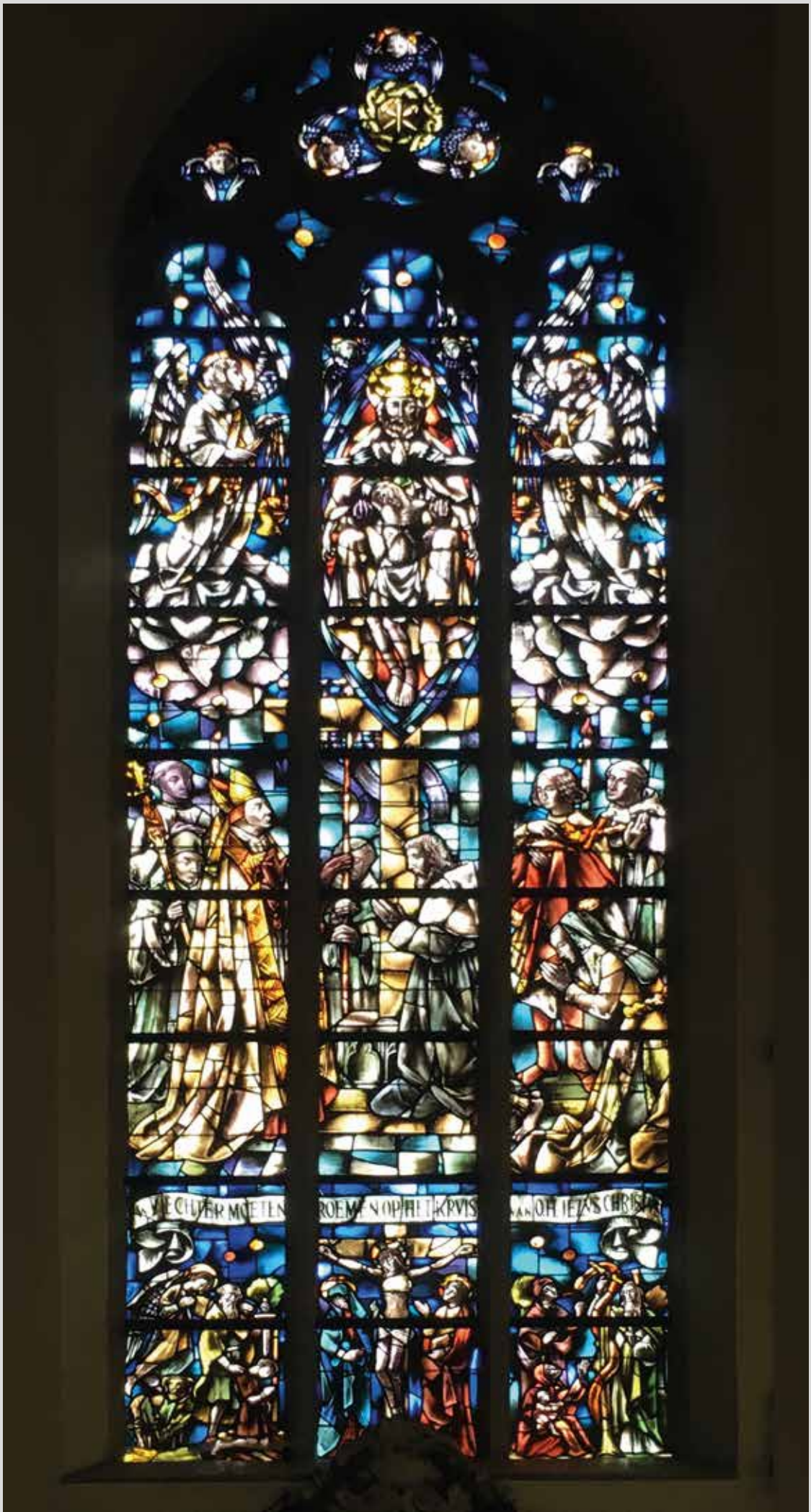
De opmerkelijke glas-in-loodramen werden vervaardigd door Oscar Calders en zoon naar de kartons van L. CH. Crespin en M. de Groot in 1951-1952

Om vandalisme en om degradatie tegen te gaan werd er beslist om een voorzetbeglazing te plaatsen, waarna de gerestaureerde glas in lood ramen teruggeplaatst werden in een museale opstelling.

Deze opstelling maakt het mogelijk om breuken reversibel te verlijmen en het originele loodnet zo goed mogelijk te conserveren.

Plaats: Berchem
Gebouw: Sint Willibrorduskerk
Uitvoeringsjaar: 2018-2019
Uitvoerder: Glasmalerei Peters
Architect: Jan Frateur

WIE OLVEN MOETEN

ROEM N OP HET KRUIS

AN OH IETZS CHRIS

OLV. Gedurige Bijstand – Ekeren (B)

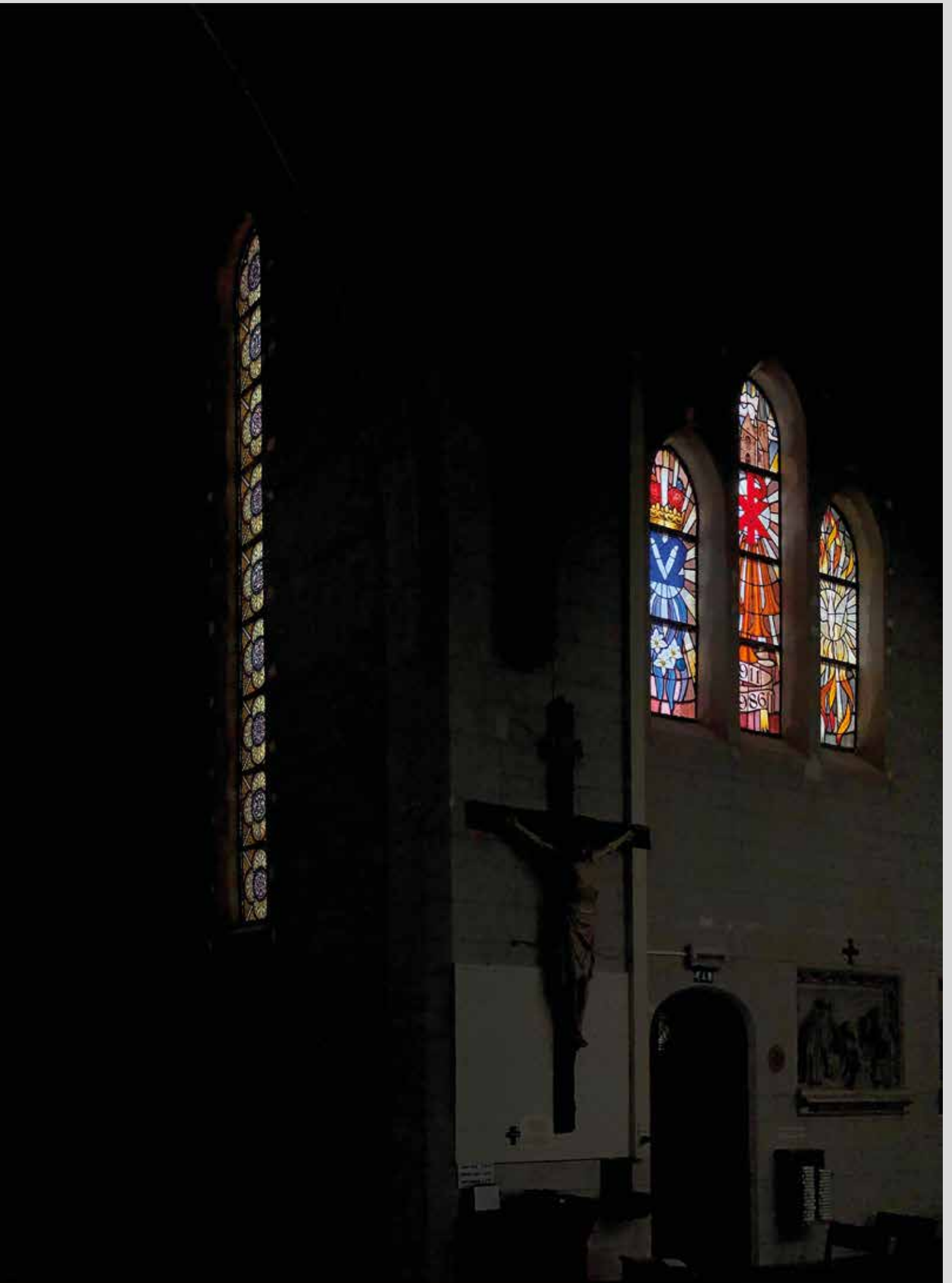
Deze neogotische kerk werd in 1910-1911 opgetrokken naar een ontwerp van F. Verbraeken (ontwerp van 1907). De glas in lood ramen in deze kerk, zijaltaar, zijn van het atelier Hochreiter en Geyer, (1913). De doopkapel bevat glasramen van Kamiel Ganton, Gent (1935). Het zuidelijk transept zijn van de hand van Jean Baptiste Jacobs, Laken (1938). De 12 ramen in de zijbeuken werden uitgevoerd door G.Ludoy, Gent (1936)*. De linkerdwarsbeuk door Jan Wouters, Antwerpen (1967). Het meest recente raam stamt uit 1986 en werd door Euard van Rompuy vervaardigd.

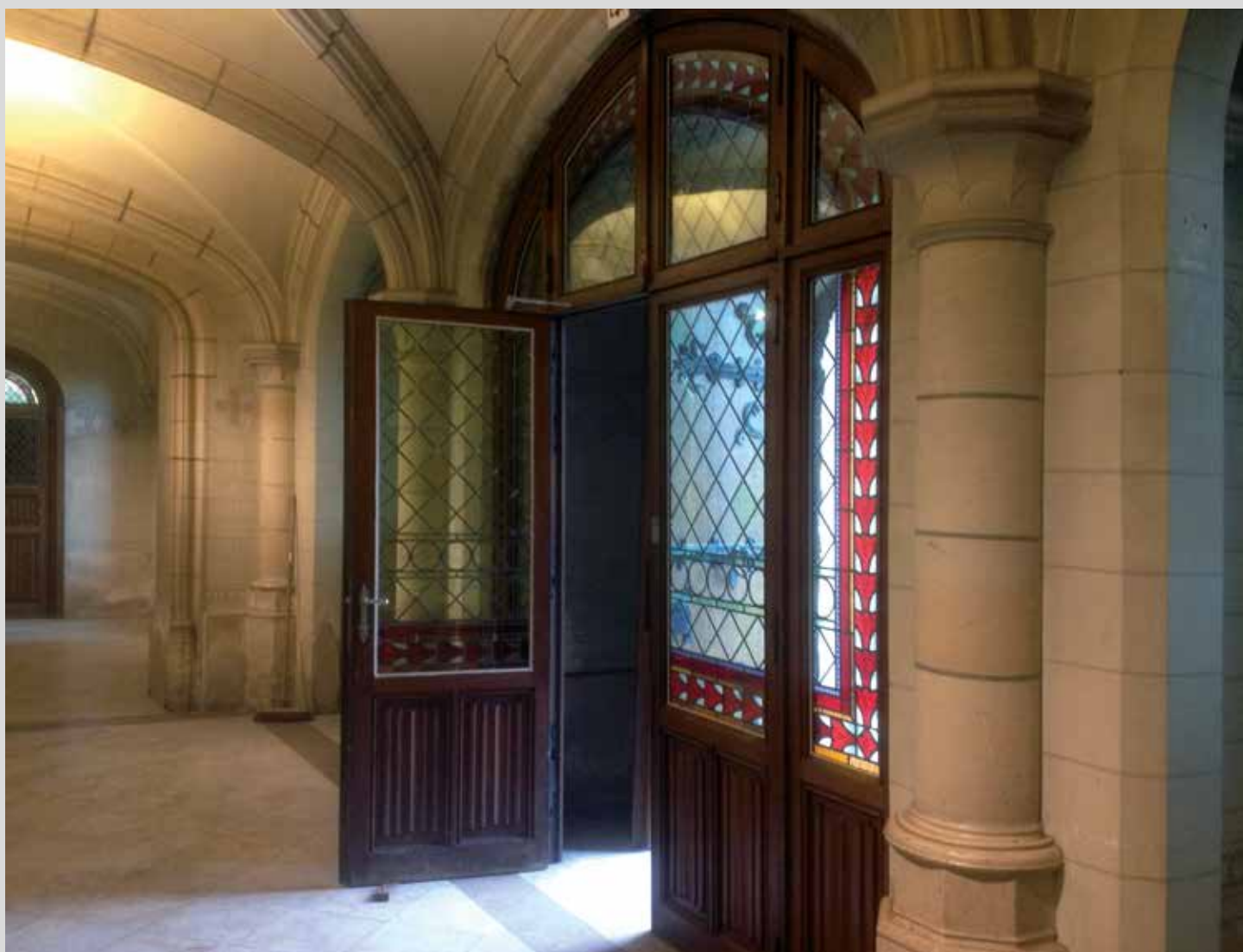
Als gevolg van het vallen van V-bommen op 9 januari 1945 en 28 februari 1945. Waren de glasramen zo zwaar beschadigd dat er kort na de oorlog beslist werd om de gebrandschilderde ramen uit de *zijbeuken tevens vervangen door heldere losange beglazing. Bij het demonteren van de originele glasramen werd duidelijk dat deze geïmplodeerd waren. Een zeer voorzichtige demontage en restauratie bood zich aan.

De gebrandschilderde glasramen hebben een voorzetbeglazing gekregen waarin de panelen in museale opstelling werden ingezet. De losange ramen werden herlood en de bovenste recentere glasramen in het hoogschip werden vervangen naar glasramen naar origineel patroon.

Plaats: Ekeren - Antwerpen
Gebouw: OLV. Gedurige Bijstand Mariaburg
Uitvoeringsjaar: 2018
Uitvoerder: Glasmalerei Peters
Hoofdaannemer: Quintelier-Trudo

Cryptezaal Ursulinen - OLV. Waver (B)

De toegangsdeuren tot de Cryptezaal in de Ursulinen-school hebben glas-in-lood ramen, dewelke sterk onderhevig zijn aan fysische krachten.

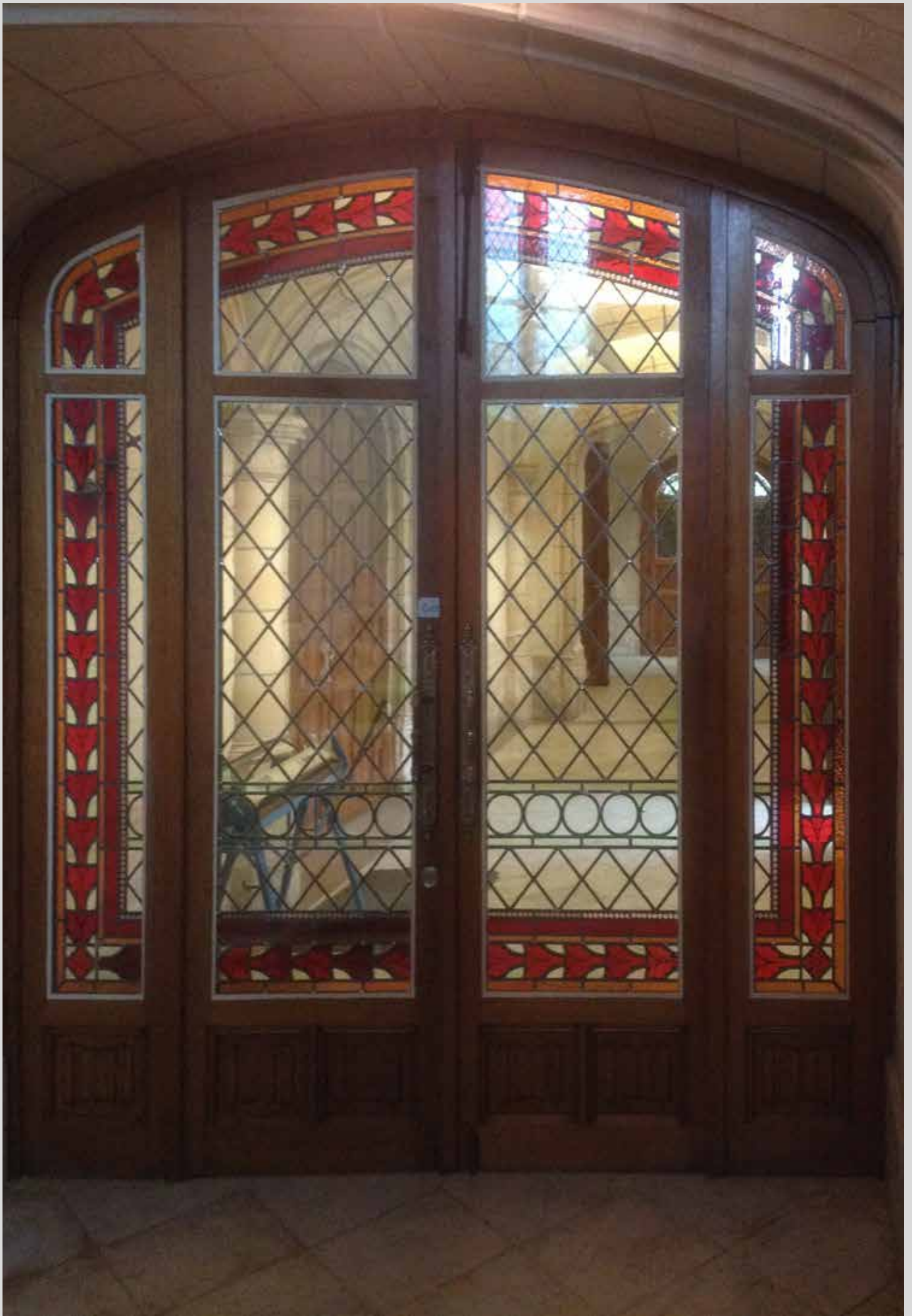
De sterk beschadigde glas-in-loodramen werden in onze studio's gerestaureerd. Vervolgens werden ze ingezet in een thermopane beglazing.

Hierdoor kunnen de historische ramen niet meer beschadigd of vervuild worden. De isolatiewaarde wordt door dit type beglazing ook verhoogd.

Plaats: Onze Lieve vrouw Waver
Gebouw: Cryptezaal Ursulinen
Uitvoeringsjaar: 2016
Uitvoerder: Glasmalerei Peters
Hoofdaannemer: PIT, Antwerpen

St Pieter en Pauluskerk – Herenthout (B)

Deze neogotische kruisbasiliek werd gebouwd tussen 1861 en 1864.

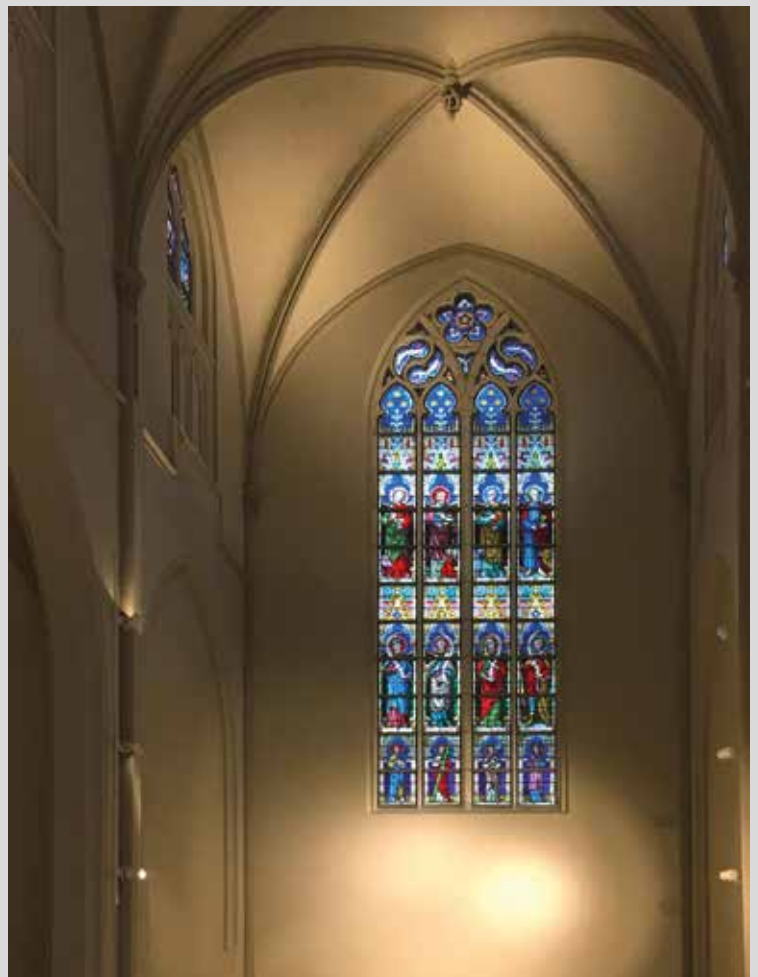
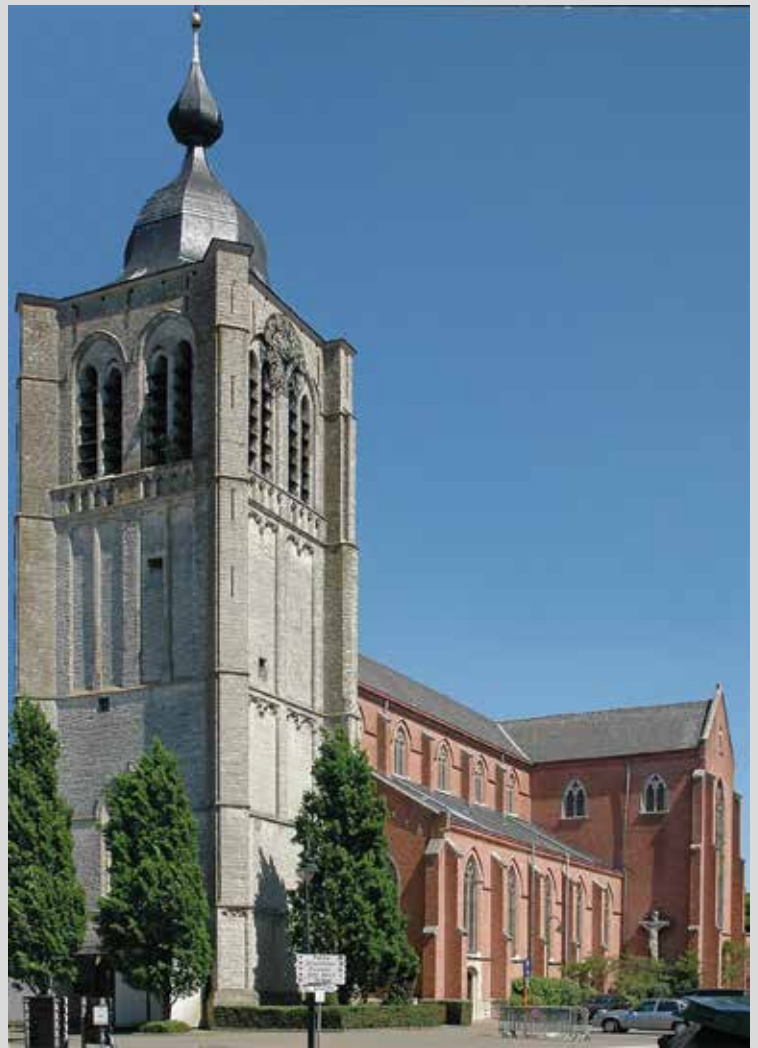
De gotische toren dateert van ca. 1550

Tijdens het vooronderzoek bleken de glasramen gedateerd te zijn te 1878 en 1886

Deze neogotische gebrandschilderde glasramen werden gedemonteerd en overgebracht naar Paderborn voor een restauratie en conservatie behandeling.

Zowel de gebrandschilderde als niet gebrandschilderde ramen werden voorzien van een voorzetbeglazing om zo de ramen te vrijwaren van verder fysisch verval, maar ook om de isolatiewaarde in de kerk te verhogen.

Plaats: Herenthout
Gebouw: St Pieter en Pauluskerk
Uitvoeringsjaar: 2016-2017
Uitvoerder: Glasmalerei Peters
Hoofdaannemer: Van Loy en Cie
Architect: Patrick Vanroy

STRUKTUURGLAS

Historische structuurbeglazing

Bij de restauratie van een historisch gebouw vinden we steeds meer gestructureerd glas terug dewelke niet meer in het gamma zitten van de hedendaagse glasleveranciers.

Glasmalerei Peters beschikt nog steeds over een ruim assortiment van historisch gestructureerd glas. Indien het glas niet meer bestaat, kunnen we het glas alsnog produceren op kleine en grote schaal.

Om te voldoen aan de hedendaagse veiligheidsnormen, lamineren we het gestructureerde glas tot dubbele beglazing of geharde beglazing zonder afbreuk te doen aan de authentieke uitstraling.

BOZAR
Paleis voor Schone Kunsten
Brussel (B)

Het Paleis voor Schone Kunsten, beter gekend als BOZAR, te Brussel is een parel op vlak art deco. Dit gebouw opende zijn deuren in 1928 en werd ontworpen door de befaamde architect Victor Horta (1861-1947). Horta is vooral gekend als architect binnen de art nouveau. Zijn kronkelende lijnen ruilde hij in voor de geometrische vormtaal van de art deco. Het Paleis voor Schone Kunsten noemde hij zelf het hoogtepunt uit zijn carrière. De verschillende concert – en tentoonstellingszalen puzzelde hij om tot een harmonieus geheel. Dit gebouw wordt gekenmerkt door een ingenieuze lichtinval doorheen de glazen lanterneaus en lichtkoepels. Het is hier waar Glasmalerei Peters in beeld komt.

Vandaag de dag stelt de preventieve conservatie van kunstwerken hoge eisen wat betreft een stabiele temperatuur en relatieve vochtigheidsgraad binnenin een ruimte. Deze lanterneaus en koepels bestaan uit ijzeren gebinten waarin glaspanelen werden gemonteerd. Het merendeel van de lanterneaus werd voorzien van een zeldzaam glas (Old Flemish). Dit glas is niet meer in de handel verkrijgbaar en werd met behulp van een etsrol opnieuw vervaardigd. Daarnaast diende ook de hedendaagse veiligheidsnormen te worden bewaakt en dienden de lanterneaus bewandelbaar te zijn. Ieder glaspaneel werd overlaagd met een 2de veiligheidsglas. Per jaar krijgt de BOZAR 1 miljoen bezoekers.

Plaats: Brussel
Gebouw: Paleis voor schone kunsten
Uitvoeringsjaar: 2009
Uitvoerder: Glasmalerei Peters
Hoofdaannemer: Denys nv.

Hotel Empain - Brussel (B)

De koepels werden voorzien van het art deco „Old flemish“ glas, hetwelk tevens gezandstraald werd om een matte uitstraling te bekomen. Het glas werd ge-laagd met een extra floatglas en met PVB-folie, zodat het aan de hedendaagse veiligheidsnormen voldoet.

Plaats: Brussel
Gebouw: Hotel Empain
Uitvoeringsjaar: 2015
Hoofdaannemer: DENYS
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

Eperon d'or – Izegem (B)

Bij de herbestemming van de voormalige Eperon d'or schoenenfabriek tot schoenenmuseum, ontbrak er veel van het art deco glas. Het originele art deco glas was niet meer verkrijgbaar op de markt. Via speciale smeltprocedures werden er kopieën gemaakt van het originele glas. Het nieuwe glas werd gelaagd om zo te voldoen aan de hedendaagse veiligheidsnormen.

Plaats: Izegem
Gebouw: Eperon d'or Schoenen museum
Uitvoeringsjaar: 2015
Architect: 4CV Architecten
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

Memorial Museum Passchendaele - Zonnebeke (B)

De historische luifels in geel en groen kathedraalglas waren bij aanvang van de restauratie in zeer slechte staat. De beslissing werd dan ook snel genomen om een reconstructie van het glas te plaatsen dewelke voldoet aan de hedendaagse veiligheidsnormen. Een identiek structuurglas diende als basis, waarop de kleur werd gearbrushed en ingebrand. Vervolgens werd het glas gelaagd met hars en floatglas.

Plaats: Zonnebeke
Gebouw: Memorial Museum Passchendaele 1917
Uitvoeringsjaar: 2012
Architect: Architecten Raison – Supply - Delaey
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

Galerij

HEDENDAAGSE GLASKUNST

Hedendaagse Glaskunst

Ontwerp 1:1 op papier

De glasschilderkunst omvat verschillende variëteiten en ontwikkelingstechnieken. De kunst van het schilderen op glas wordt al voor eeuwen uitgeoefend en heeft zich doorheen de tijd ontwikkeld. Nieuwe technieken en materialen werden geïntroduceerd zoals airbrush, zeefdruk, zandstralen en fusing. Door verschillende technieken te combineren, verbreedt het spectrum en wordt de uitvoering van nieuwe concepten en ideeën mogelijk.

De moderne glaskunst wordt zo steeds omvangrijker.

Technieken

Een eerste doelstelling in de glasschilderkunst is ongetwijfeld het behoud en het voortzetten van de klassieke traditie. Bijkomend is het verrassend dat er een reeks van zeer innovatieve technieken geadopteerd werden in de traditionele ambacht van de glasschilderkunst. Deze technieken openen een totaal nieuwe weg die veelbelovend is. We voelen ons dan ook verplicht om op basis van deze traditionele fundamenteën alle mogelijkheden in de glaskunst af te tasten en bij te voegen aan ons repertoire.

Om een overzicht te geven van de verschillende mogelijkheden en technische ontwikkeling, gebruiken we een gelijkend motief uitgevoerd in diverse technieken.

Schilderen met opale glas emailles. Verschillende brandingen bij ongeveer 605 ° C om de verflagen in het glasoppervlak te branden.

Zeefdruk en airbrush schilderingen met transparante glas emailles en verschillende brandingen bij ongeveer 605 ° C om de verflagen in het glasoppervlak te branden.

Transparant echt antiek glas (Glashütte Lamberts, Waldsassen), gesneden en gedeeltelijk geverfd. branden en traditionele zetting met lood.

Hand- en airbrush schildering met transparant glas emaille. Verschillende brandingen bij ongeveer 605 ° C om de verflagen op het oppervlak te branden.

Een glasplaat wordt in de oven op een speciale keramische mat dewelke in de gewenste vorm werd uitgesneden. Bij hoge temperatuur zakt het glas in de sjablonen, waardoor reliëfeffecten en texturen op het glasoppervlak ontstaan

Opale stukken van echt antiek glas (Glashütte Lamberts, Waldsassen), uitgesneden, gedeeltelijk geverfd en in de oven gebrand. Verlijming op een plaat helder glas met tweecomponenten siliconenlijm.

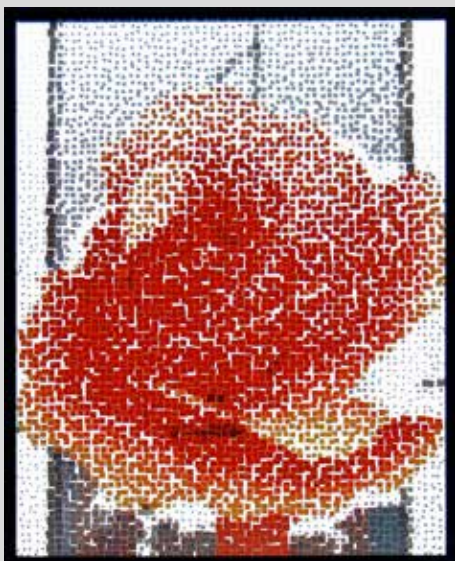
Speciaal compatibel ovenglas kan worden gesmolten met andere stukken glas in de oven. De volledige smelttechniek die voor dit paneel (opaak glas) wordt gebruikt, maakt gebruik van zeer hoge temperaturen om alle glazen stukken volledig samen te voegen tot een enkel stuk met een plat en glanzend oppervlak.

Speciaal compatibel ovenglas kan worden gesmolten met andere stukken glas in de oven. Dit paneel is gemaakt met de fuse to stick-techniek bij lagere temperaturen waardoor de glazen stukken eenvoudig aan elkaar blijven plakken, waarbij alle of de meeste van hun individuele kenmerken behouden blijven.

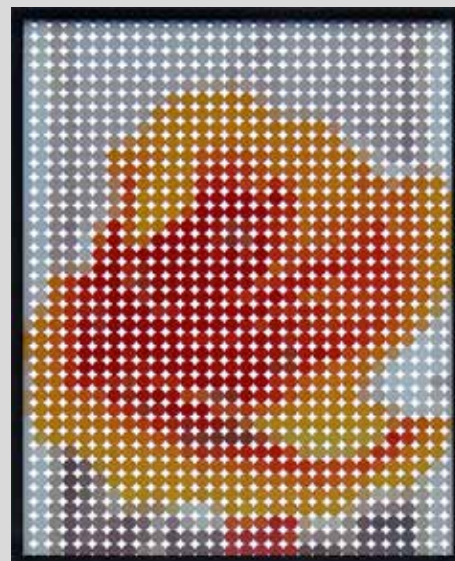
Digitaal printen met dekkende glas verven bereiken complexe structuren en oppervlakte-effecten. Omdat digitaal printen in één stap gebeurt, kan het bakken van de kleuren worden gekoppeld aan de temperatuur van het glas om er veiligheidsglas van te maken.

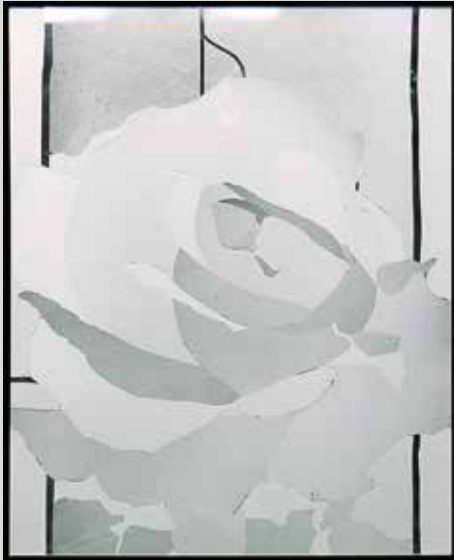
Digitaal printen is momenteel alleen mogelijk met opalescente of dekkende glas emailles. Speciale rasters helpen om een min of meer intens effect van transparantie te creëren. Paneel gemaakt met een fijnmazig rooster.

Digitaal printen met uitsluitend witte en zwarte tinten kan fascinerende effecten creëren, onmogelijk te bereiken met traditionele glas-in-loodtechnieken, dit met behulp van het ontwerp op papier.

Digitaal printen is momenteel alleen mogelijk met opalescente of dekkende glasachtige email. Speciale rasters helpen om een min of meer intens effect van transparantie te creëren. Paneel gemaakt met een grof rooster.

Matteren van het glas aan de voor- en achterkant door zandstralen helpt om het gevoel van diepte te creëren. Het ontwerp op het glas, afhankelijk van de dikte, verandert niet alleen met de lichtverschuiving, maar ook door de positie van de waarnemer, waardoor transposities, superposities en lichtopeningen ontstaan.

Zandstralen van het glas aan de voor- en achterkant maakt het mogelijk om een breed scala aan witte tinten te bereiken zonder te schilderen. De verschillende te zandstralen glasoppervlakken moeten achtereenvolgens worden beschermd om het gewenste ontwerp te verkrijgen.

Een stof van speciale vezels is bedrukt met een printcoating die de stof beschermt tijdens de deze zandstraalgravure. Om de beschermende coating en de resterende vezels volledig te verwijderen, moet het paneel worden verwarmd voordat het glas definitief wordt gebakken om de verf te fixeren. (Boissel patent)

Het ontwerp is op de glasplaat gedrukt met speciale kleuren die uitharden onder UV-licht.

Zeefdruk met dekkende en opale emailles. Elke kleurlaag wordt achtereenvolgens in de oven op ongeveer 605 ° C gebakken.

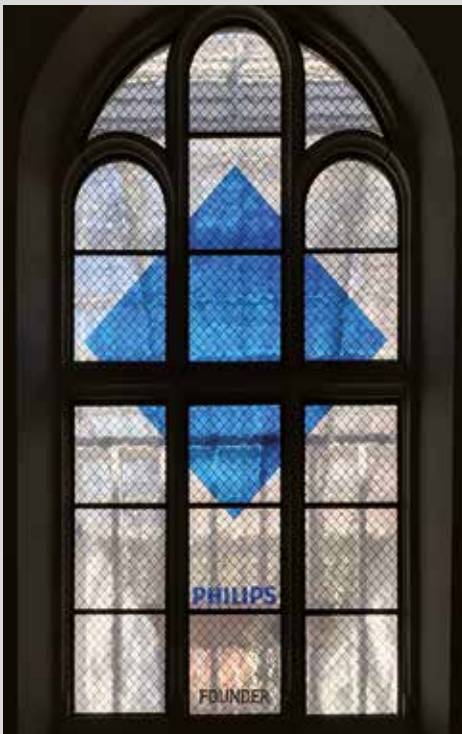
Het ontwerp is op het glasoppervlak gedrukt met behulp van transparante kleuren die uitharden onder UV-licht.

Rijks Museum Amsterdam (NL)

In 2010 werd Glasmalerei Peters in dienst genomen om de gebrandschilderde ramen te restaureren en het hermaken van verdwenen glas in lood panelen. Tevens zorgden we voor de voorzetbeglazing en de brandwerende beglazing in het museum.

Sindsdien doet het Museum beroep op onze kunde om de sponsor ramen te maken en te installeren.

Philips Raam

Het eerste raam is van de gerenomeerde kunstenaar Wim Crowwel. Het Philips raam is tevens zijn laatste publieke werk. Dit raam bestaat uit mondgeblazen glaasjes die in tiffany techniek werden verlood. Het grafische aspect komt tot zijn recht in dit hedendaagse glas in lood raam. Tot op heden wordt er door het Rijks Museum beroep gedaan op Irma Boom als ontwerpster. De volgende ontwerpen zijn van haar hand.

ING Raam

Dit raam bevindt zich in dezelfde ruimte als het raam van Wim Crowwel. Daarom ligt de uitvoeringstechniek dicht bij het philipsraam om de uniformiteit niet te verliezen. In dit raam wordt er gebruik gemaakt van helder mondgeblazen glas en melkglas. De letters ING werden geëtst in plaque glas.

Bank Giro Loterij Raam

Het BGL raam werd eveneens uitgevoerd in de techniek van het Philips raam. Door de grootte van het raam werd het geheel wel verlijmd op een technisch glas. Hierdoor konden de raamburgen, dewelke zouden storen in het ontwerp, wegvallen.

KPN Raam

Het KPN raam bevindt zich onder het Van Dedem raam. Om eenzelfde uitstraling te behouden werd hier eveneens gekozen om de loodzetting weg te laten. De verschillende tinten melkglas vormen de middenruit. De kleuren uit het KPN logo werden aangewend in de vier hoeken.

„Van Dedem“ Raam

Als achtergrond dienen verschillende tinten melkglas. Deze werden verlijmd op helder glas. Door het wegvallen van de loodlijnen ogen de ramen zeer licht. Het wapenschild van de familie Van Dedem werd op een gelijkaardige manier gemaakt. Kleine stukjes mondgeblazen glas werden uitgesneden, geslepen en verlijmd. In het wapenschild zelf dienen enkele loodlijnen ter ondersteuning van de grafische vormgeving.

DNA Ramen

De vele families die een donatie hebben gedaan aan het museum, staan vereeuwigd in de DNA Ramen. Mondgeblazen glas werd hier verlijmd met technisch glas. Horizontale loodstrippen ondersteunen de grafiek. Het totaalbeeld geeft een grote kleurenwaaier weer, tinten die de vele kunstenaars gebruikt hebben in hun schilderpalet.

Plaats: Amsterdam
Gebouw: Rijks Museum
Uitvoeringsjaar: 2013 - 2016
Architect: Van Hoogevest Architecten bv.
Hoofdaannemer: Restauratie : De Koninklijke Woudenberg
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

Inkomportaal voor de Onze Lieve-Vrouwekathedraal - Antwerpen (B)

In 2011 kreeg Steenmeijer Architecten de opdracht om een centraal inkomportaal voor de O.L.-Vrouwekathedraal te Antwerpen te ontwerpen. Het architectenbureau deed een beroep op vormgever Nej De Doncker om er een kunstzinnige invulling aan te geven. Van in het begin was het de bedoeling van de ontwerper om een sobere, serene vormgeving te hanteren, met aandacht voor een uitgekiende integratie in deze historische omgeving.

Er werd gekozen voor een staalstructuur om de bestaande houten deuren op te hangen. Rondom bekleeden glazen wanden het geheel. Het nagelvormige patroon in het glas sluit aan bij de monumentale houten buitendeuren. Ook hier vind men dit grid van smeedijzeren nagels terug. Nej De Doncker wou dat dit grid werd doorgetrokken in het glas. De glazen nagelvormen werden langs de 2 zijden van het glas verwerkt. Hierdoor krijg je een verdubbeld effect en een gevoel van diepte.

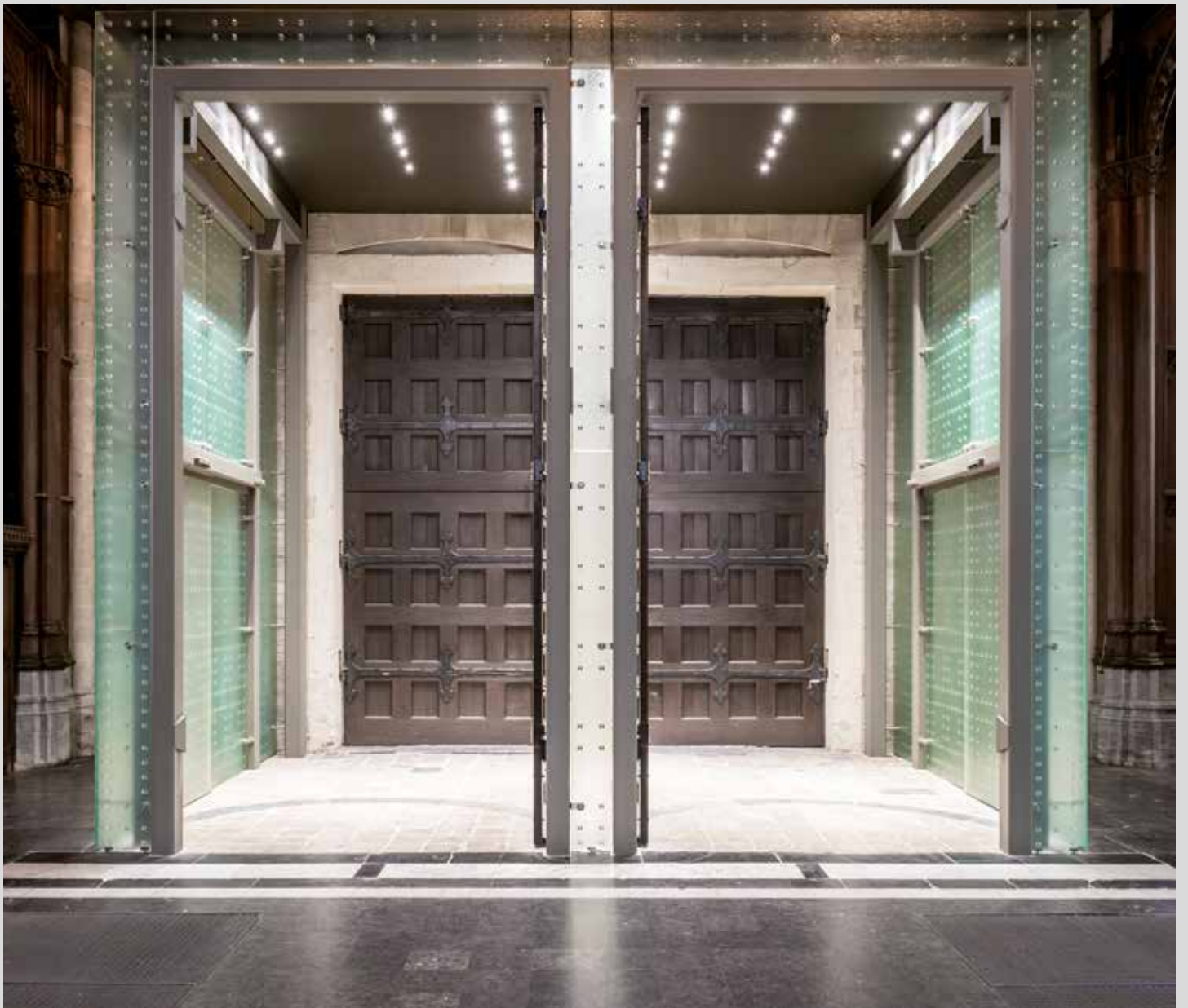
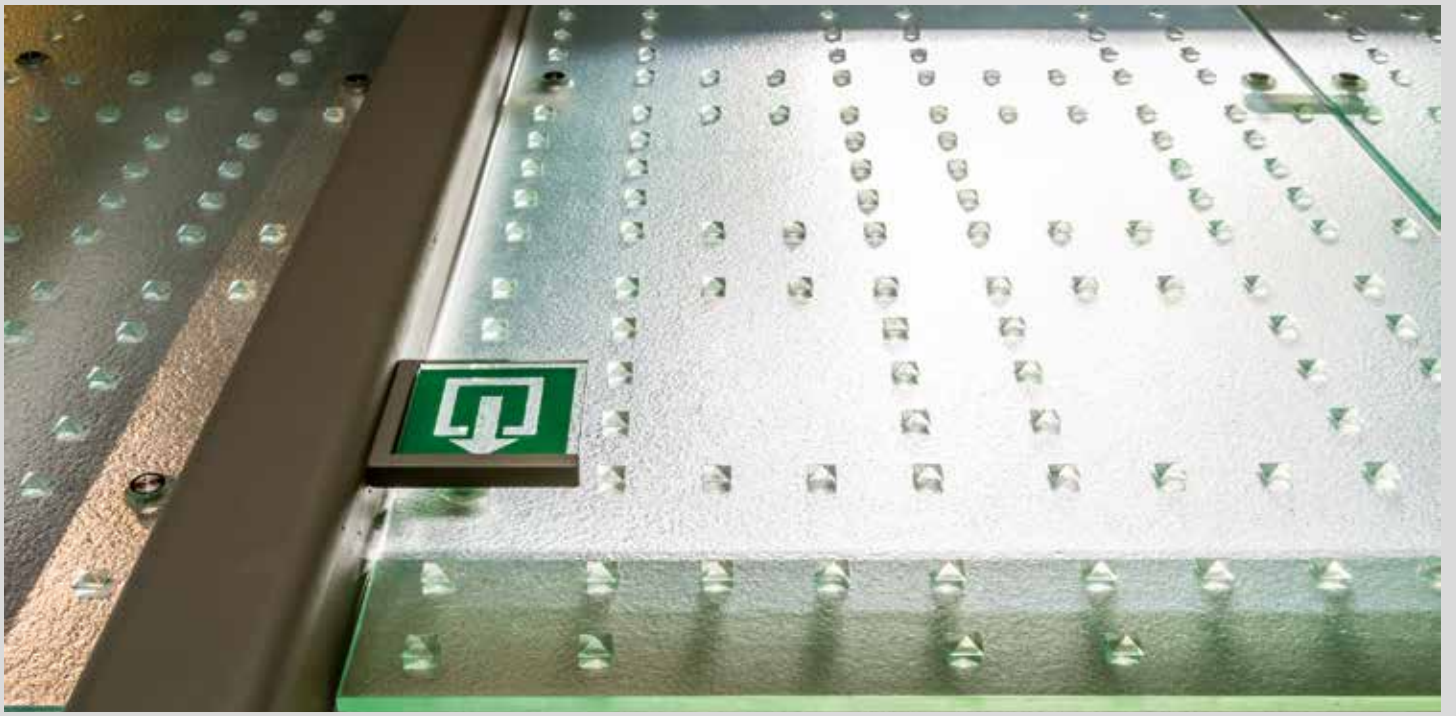
Het glas werd op een unieke manier vormgesmolten om een difuus en egaal licht binnen te laten. De sereniteit van het interieur wordt hierdoor bewaard. Het uiteindelijk resultaat integreert het portaal in de bestaande inkom situatie. Geslotenheid en openheid vinden elkaar.

**“Zo massief en gesloten de houten deuren zijn,
Zo transparant en open zijn de glaswanden”**

In de glazen wanden zijn 2 schuifdeuren verwerkt die de bezoekers toegang bieden tot het gebouw. Techniek moest hier hand in hand gaan met het glas, zonder de zuiverheid van het geheel te erg te storen. De minimalistische vormgeving van het glas van het inkomportaal dringt zich niet op. Het toont het respect van De Doncker voor de historische architectuur die met deze nieuwe toevoeging een hedendaags accent krijgt.

Kunstenaar : Nej de Doncker
Architect : Steenmeijer Architecten
Kathedraal Antwerpen 2015
Klant: OLV Kathedraal Antwerpen
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

“Permuteren” - Ter Meere – Overmere

Dit glaskunstwerk, waarbij de kunstenaar zijn ontwerp verwerkt door zowel gebruik te maken van de binnen –als de dubbele beglazing, is voor Glasmalerei Peters een uitdaging. Voor het eerst wordt er nagedacht hoe een glaskunstwerk verwerkt kan worden in een dubbele beglazing waarbij er tegelijkertijd tegemoet wordt gekomen aan de heersende normen voor isolatie en veiligheid van een hedendaags gebouw.

Wim Geerts verwerkte zowel het verlijmen van antiek glas als het zandstralen van float glas in zijn ontwerp. Daarnaast gaf hij het opake melkglas nog een extra touch door dit te brandschilderen. Het ontwerp is een samengaan van vlakken met grafische motieven uit zijn vroeger grafisch werk, zwart – wit – grijs qua toon, en gekleurde vlakken met antiek glas, verbonden door een oranje lijnenspel.

De vlakken permuteren t.o.v. elkaar, een suggestieve gedachte rond het thema verhuizen.

Kunstenaar: Wim Geerts
Architect: AMV Architecten
Uitvoering: 2009
Plaats: Overmere, Berlare
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

„Het Vlot“ - Beveren (B)

In dit kunstwerk werden kleine glazen kalibers met elkaar verbonden door middel van de techniek van het fuseren (smelten in de oven onder hoge temperaturen). Hierdoor worden de kleur, de breking van het licht, de opengewerkte vorm, de huid van het glas en de transparantie van het materiaal optimaal benut. Het werk draait om de materiaaltransformatie. Vuur en hitte: het kado van Prometheus aan de mensheid! Het glaswerk is vrij wat betreft schepping uit hitesmelting, en geïntegreerd door zijn architectonische plaatsing. Transformatie heet het geheim, van vast naar vloeïend, en terug naar vast, alles door het spel met de temperatuur. Bovendien zijn de vormen waarin het glas nu eens gedwongen wordt en dan weer spontaan vorm krijgt, op zich al architecturaal. Vaak zijn het poorten, halfopen of helemaal openstaande poorten naar natuur en cultuur, lichaam en bewustzijn, afgrenzing en tegelijk doorgang naar het onzichtbare. Poorten van licht zoals torii in het Japanse shinto.

Kunstenaar: Bavo Tiebos – Antwerpen 1956 Opleiding: Koninklijke academie voor schone kunsten Antwerpen, afd. Monumentale kunsten, Leraar aan de academie voor beeldende kunsten te Mechelen, afd. Monumentale-glaskunst.

Technische informatie: Het glas werd vormgesmolten in speciaal voorziene mallen en verkleefd met technisch glas. Mondgeblazen werd verlijmd als kleurvlakken tussen het vormgesmolten glas. Aan de binnenzijde van de thermopane bevindt zich een gezandstraald rasterpatroon, waardoor de transparantie groter wordt naar boven toe.

Ontwerp: Bavo Tiebos
Architect: De vloed Architecten
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

Het Hooghuis in Sint-Katelijne-Wave (B)

Het Hooghuis trekt de aandacht door zijn typische Spaanse bouwstijl. Typologisch heeft het gebouw in traditionele bak -en zandsteenstijl met het hogere en lagere volume de kenmerken van een pachthoeve met de pachterswoning in het lagere gedeelte en een woongedeelte voor de eigenaar in het hogere gedeelte met de trapgevels.

Op de zolder boven de herenkamer bevond zich een duiventil met vlieggaten, een privilege voor een eigenaar met een uitgestrekte grondeigendom. De bouwdatum van het Hooghuis gaat met zekerheid terug tot voor 1615. De totale oppervlakte van het goed bedroeg ongeveer 22 Ha 26 a. Onder de eerste bewoners bevonden zich ook een aantal generaties raadsheren van de Grote raad te Mechelen (1641-1722). De hoeve werd verkocht in 1942 aan de familie De Groof-De Munter voor de uitbouw van hun landbouwactiviteiten. Het gebouw werd op 16 november 1981 als monument beschermd. Via een tussenstap kwam het gebouw in handen van De Groof Immobiliën op 14 december 2001.

Het gebouw werd volledig gerestaureerd onder de leiding van

Ingenieur – Architect Jos Serneels. Het was onder zijn toedoen dat er aan het Hooghuis een bijgebouw in Cortenstäl werd gemaakt, zijnde het Laaghuis. Het Laaghuis kreeg de functie om alle sociale voorzieningen op te vangen die in het Hooghuis niet mogelijk waren. Van deze gelegenheid maakte Jos Serneels gebruik om hier een architecturaal hoogtepunt van te maken door het gebruik van degelijke materialen waarvan Cortenstäl aan de buitenzijde en finer berkenhout aan de binnenzijde, veel daglichtinval, zowel van de flanken als van de lichtstraat, die het geheel tot een zeer aangename werkruimte maken. Het ganse gebouw wordt gebruikt als kantoorruimte voor de activiteiten van een vastgoedkantoor in bedrijfstvastgoed.

Ontwerp: Bavo Tiebos

Plaats: ST Katelijne Waver

Gebouw: Hooghuis

Uitvoeringsjaar: 2016

Uitvoerder: Glasmalerei Peters

Architect: Jos Serneels

„Risorco“ - OLV Kerk - Bonheiden (B)

Toen de kerk in 1910 werd ingehuldigd, telde de nieuwe kerk vijf grote prachtige gebrandschilderde figuratieve ramen in het hoogkoor en boven beide zijaltaren en ook nog een mooi brandglas in de doopkapel. Zij waren schenkingen van katholieke verenigingen en van enkele rijke dorpsgenoten. Ze zijn ontworpen en geproduceerd door het Antwerpse bedrijf Hochreiter & Geyer. Alle overige ramen, waaronder het grote westraam, werden “gevuld” met gewone gekleurde glas-in-lood-vensters of “vitraux”... Het is dank zij het legaat van mevrouw Maria Vanhalle dat de kerkraad op zondag 12 oktober 2014 een prachtig nieuw glas- kunstwerk boven de westelijke ingang van de kerk feestelijk heeft kunnen onthullen.

Dat dit nieuwe glasraam zowel binnenin de kerk maar ook gezien van buiten het gebouw op elk moment van de dag en doorheen de seizoenen een ongewoon veelzijdige werking ontvouwt is niet alleen te danken aan het specifieke ontwerp van glaskunstenares Christine Vanoppen maar ongetwijfeld ook aan de zeer professionele uitvoering en plaatsing ervan door de ervaren Glasmalerei Peters uit Paderborn.

In de opdracht voor de mededingende kunstenaars vroeg de kerkraad aandacht te willen schenken aan het feit dat het glas- raam zich bevindt in de westgevel van de kerk, in het Westen waar de zon ondergaat .... Tevens verwachtte de opdrachtgever een glasraam met heldere kleuren waarbij de kleuren “het achterliggend verhaal” zouden vertellen. En ook vermeldde de opdracht: “We staan open voor de creativiteit van de kunstenaar die zich laat inspireren door wat de ruimte van onze kerk hem/haar aanreikt...”

Unaniem viel de keuze van de kerkraad op het ontwerp van Christine Vanoppen: het vervloeiende en opstijgende lijnen -en kleurenspeel van aardse leven dat via een wervelwind van rode en oranje beweeglijkheid zich ultiem beweegt naar het hogere, het blauwe uitspannel zonder einde....

Het is een beeld dat een diepere betekenis heeft en dat aanzet tot bezinning en innerlijke reflectie, om geduld. Om het te verstaan en te begrijpen is tijd nodig, moet men het steeds opnieuw bekijken, net zoals men een fuga van Bach herhaaldelijk moet beluisteren om de schoonheid van te kunnen ontdekken..

De haast mystieke tekst voor een jonge twintiger die uit het leven stapte, gaf Christine handenvol inspiratie om het glasraam voor onze kerk te ontwerpen: “Ik staarde omhoog een lichtblauwe hemel gemengd met slierten oranje en rood, een diep rode bol omgeven door een oranje gloed enorm en onwerkelijk dichtbij de dag was voorbij, maar er was meer ik zag het einde van het begin, het begin van het eindeloze.”

Herhaalde malen kwam de kunstenaars vooraf de kerk bekijken en ze ervaren omdat voor haar de ruimte waarin een glasraam een plaats moet krijgen heel belangrijk is. De Hochreiterglasramen op het hoogkoor troffen haar bijzonder met hun zilverageel en rode ‘plaqué’ ...

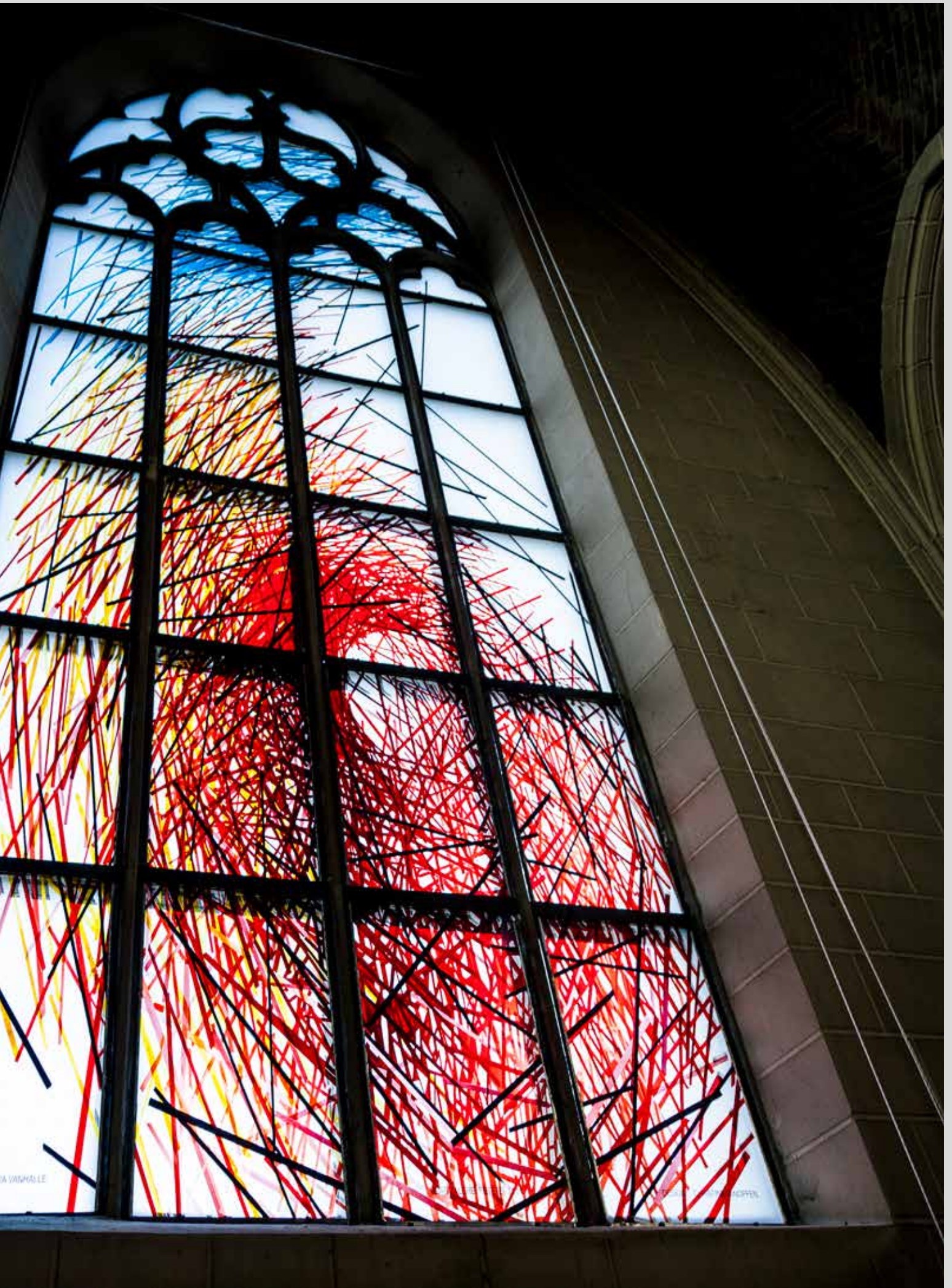
„wat heel licht en fris overkomt“. Ze wist toen meteen dat er veel rood in haar ontwerp zou zitten, identiek hetzelfde rood als in de glasramen van het hoogkoor!

Het nieuwe glasraam nodigt uit om aandacht te hebben voor de ondergaande zon in de westgevel en om een verband te leggen met het naar buiten gaan achter een kist of urne, waarbij dan kan opgekeken worden naar het glasraam dat verwijst naar wat er voor ons komt als de zon is ondergegaan over ons leven. Of hoe een glaskunstwerk ultiem een gebed wordt.

Jan Geens, voorzitter Kerkraad, 2015

Kunstenaar: Christine Vanoppen
Klant: OLV Kerk Bonheiden
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

Woonzorgcentrum Mariatroon - Dendermonde (B)

HET PARK

Vroeger was er een imposante parktuin met oude majestueuze bomen en kronkelende wandelpaden. Een klein paradijs waar bewoners, buurtbewoners, ouders en kinderen graag vertoefden. Helaas, tijden veranderen en ook hier heeft het park moeten wijken voor de nieuwbouw van het woonzorgcentrum.

De toenemende zorggraad en verminderde mobiliteit van de bewoners zorgden ervoor dat steeds minder mensen de geneugten van de natuur fysiek kunnen beleven. De parktuin is nu volledig verdwenen en heeft plaats gemaakt voor het nieuwbouwcomplex. Rond het gebouw is opnieuw een groenstrook voorzien. Toch blijft voor velen het beeld van de grote bomen tot de verbeelding spreken.

Mariatroon is een open huis en wil zijn bewoners een glaskunstwerk bieden met uitzicht op de wereld rondom hen. Dit raam symboliseert de natuur d.m.v. de takkenstructuren, de groene kleurvlakken op de print. Het bevindt zich naast het pad dat naar de hoofdingang van het nieuw woonzorgcentrum leidt.

De bewoners worden herinnerd aan het park waarin ze liepen en verpoosden. Ze mijmeren bij de seizoenen en kunnen weer verhalen bovenhalen over hoe het vroeger was in het park...

Het glaskunstwerk legt de link met de buitenwereld en symboliseert een verbreding van de horizon van de bewoners. Basiselement is een samensmelting tussen de natuur en de maatschappij. Door de visie, dat ieder mens ongeacht zijn leeftijd steeds in ontwikkeling is en blijft, dient het kunstwerk te fungeren als poort die de buitenwereld open en toegankelijk maakt.

Ook geeft dit glasraam een innerlijk emotioneel gevoel van huiselijkheid en geborgenheid door de open en gesloten structuren in het ontwerp.

De lichtinval zorgt ervoor dat de print nooit hetzelfde is maar voor een totaal ander gevoel kan zorgen van dag tot dag en van moment tot moment.

Het geeft een kijk op de buitenwereld waarbij men tegelijkertijd zich als bewoner, familielid, mantelzorg geborgen en beschermd weet in een vertrouwde huiselijke omgeving.

Voor de kleur groen is in vele schakeringen ruim aanwezig in het glasraam. 'Groen' verwijst naar de natuur, de verdwenen tuin en geeft een gevoel van innerlijke rust. Tevens symboliseert 'groen' ook het 'moederlijk verzorgende aspect': zorg dragen voor diegenen die zorg nodig hebben, kinderen die zorg dragen voor hun ouders, zorgverleners die zorg dragen voor ouderen.

In tegenstelling tot het grijze, sombere monotone beeld dat vele mensen hebben van de 'oude' rusthuizen brengt dit glaskunstwerk de dingen tot leven, waar ook de bewoners van het 'nieuwe' Mariatroon van kunnen genieten.

Kunstenaar: Christine Vanoppen
Bouwheer: vzw Provinciaal der Broeders van Liefde
Architectuur: VK STUDIO Architects Roeselare
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

Kathedraal van Créteil (F)

Het architecturale concept van dit kerkgebouw, waarbij twee schelpvormige helften samenkomen, leidt tot een zeer mooi samenspel van licht en vorm. De boog, waar de 2 halve delen elkaar ontmoeten, werd ontworpen door het duo Pascale en Udo Zembok. De artistieke reactie van beide kunstenaars op deze architectonische vorm is gebaseerd op de idee dat het invallende zonlicht elegante metamorfoses met zich meebrengt waarbij het zuivere licht een dialoog aangaat met de gebedsruimte.

De kleuren van de glasboog wikkelen zich af, beginnend vanaf 2 basispunten: opgaand vanuit het Oosten en het Westen waarbij de twee strengen een apotheose bereiken in de top. In het Oosten zien we blauwgroene kleuren die, tot de grens met de top overgaan, in turquoise-groene schakeringen. Daar waar de zon ondergaat, zijn juist blauwe en violette kleuren merkbaar. Deze gaan over in rood-violet nuances. Het rode gedeelte van de boog transformeert oostwaarts naar rood-violet en westwaarts naar tinten in rood-oranje.

Naast het gegeven dat de interpretatie van de taal van kleur universeel is, dekken kleuren ook vanuit de geschiedenis iconografische lading. Dit is meegenomen in het ontwerp van deze boog. Zo symboliseert de kleur rood God, de schepping van liefde en vuur maar ook zelfopoffering en warmte. Het groene in het Oosten wordt vanuit de oudheid geassocieerd met leven en hergeboorte. Tenslotte kan het blauw in het Westen gezien worden als symbool voor afstand en eeuwigheid, de vereniging met de heilige geest. Blauw is ook de kleur van Maria's kleed.

Ontwerp: Pascale and Udo Zembok

Klant: Diocese of Créteil, France

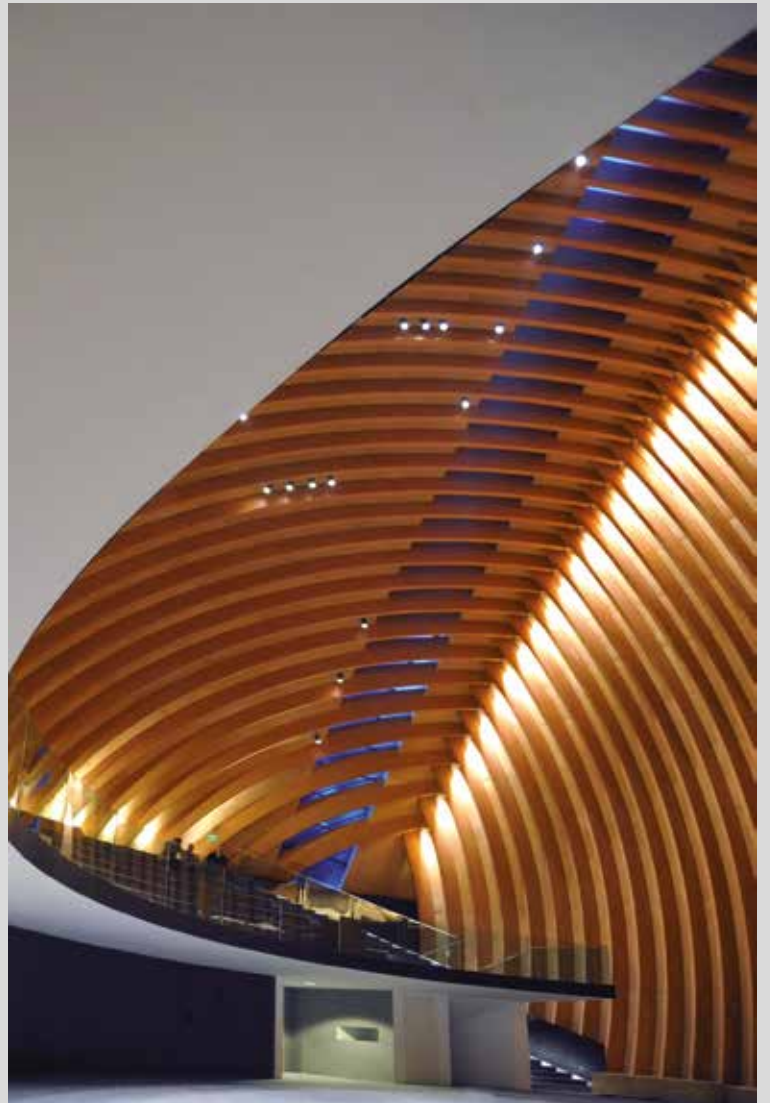
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

Ingenieur: HOFFMANN GTD, Hildesheim

Architect: AS. ARCHITECTURE-STUDIO, Paris Construction

Ingenieur: TESS, Paris

De zuidelijke Broeltoren: „Brugramen“ - Kortrijk (B)

Kortrijk De zuidelijke Broeltoren: "Brugramen" Twaalf lancetramen, uitkijkend naar de vier windrichtingen als triptieken. De oriëntatie van deze ramen en het motief van de brug als een verbinding tussen de "Blauwe toren" en de "Inghelburghortor" liggen aan de basis van het ontwerp. Achterin vormen vier kleine dakramen de bron van een weinig daglicht.

De zon volgt langzaam de cadans van het kleurenpad en neemt zijn aandeel in de creatie van de atmosfeer. Verwijzend naar de brug komen bogen terug in een minimale compositie, waar gematerialiseerd licht doorheen schijnt te stromen. De bezoeker beleeft kleur, bijna zonder vorm en ervaart georiënteerde lichtkwaliteiten in deze ronde ruimte.

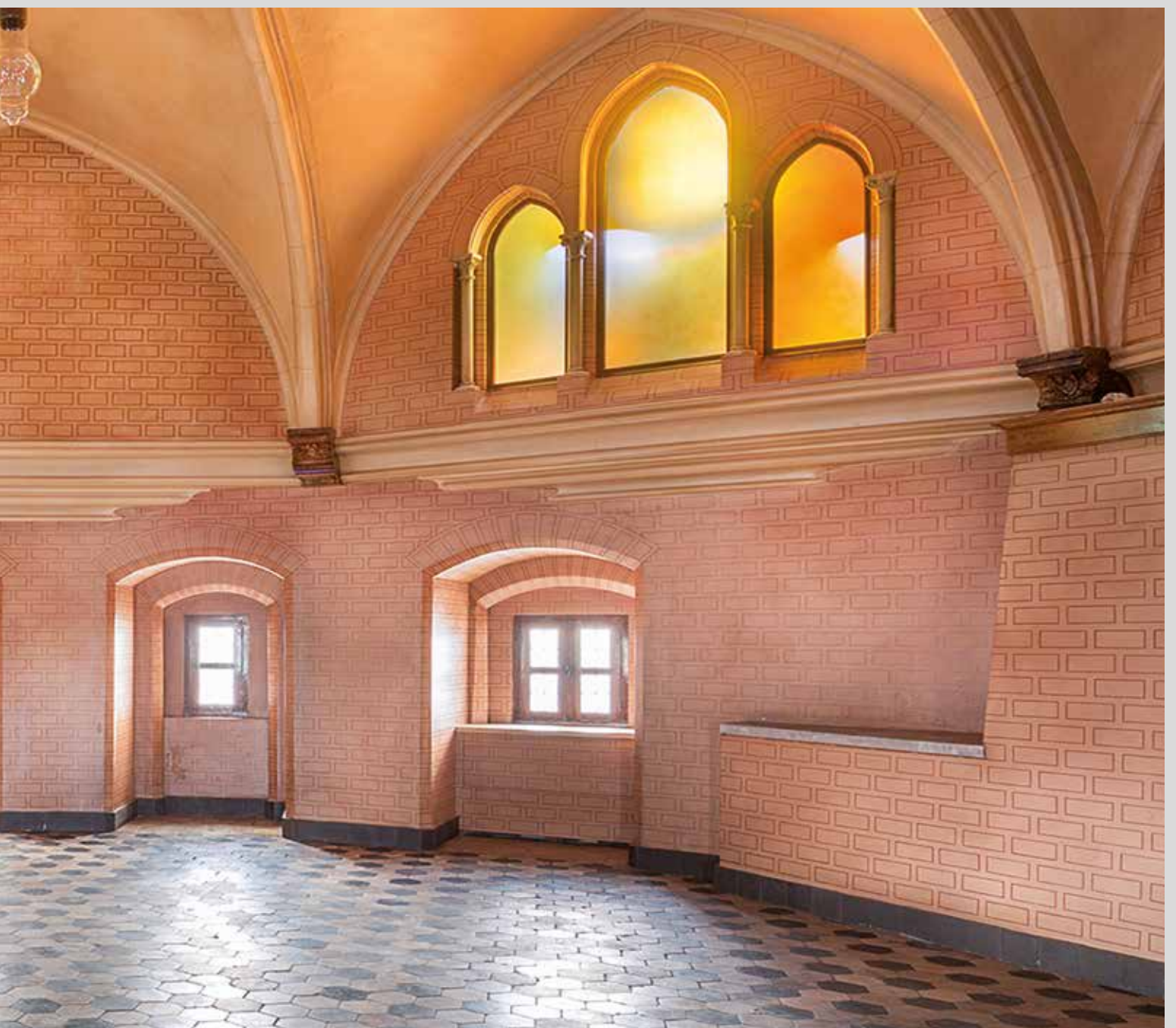
Kunstenaar : Udo zembok - Frankrijk Geboren in 1951, Braunschweig, Duitsland. Studeerde grafische kunsten samen met Malte Sartorius aan de Academie voor schone kunsten te Braunschweig van 1972-1973. Van 1973-1976 Studeerde hijschilderkunst samen met Wilfried Ogilvie aan de academie voor schone kunsten te Bonn. Hierna werkte hij te Amsterdam van 1976 tot 1978 in samenwerking met het psychologisch instituut Bout+Partners om praktische kunsten te integreren binnen de industriële wereld. In 1978 vestigde hij zich in Frankrijk, Menton, waar hij sindsdien woont en werkt.

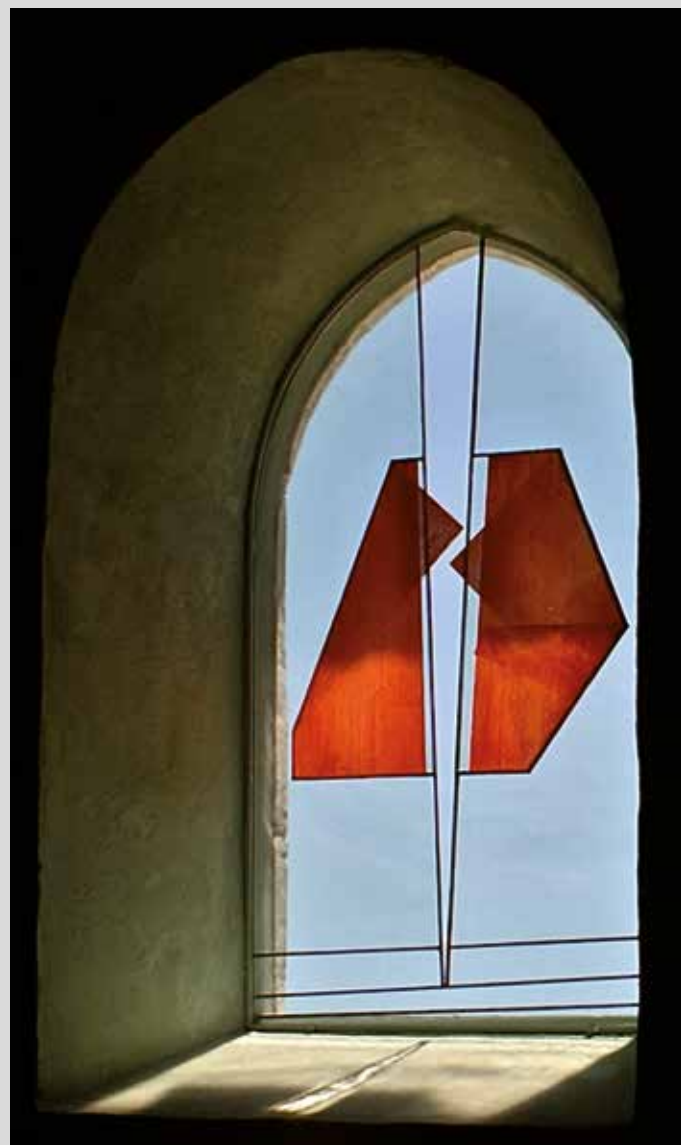
Technische informatie: Verschillende lagen glas worden minimal gebrandschilderd. Door deze lagen nadien te versmelten ontstaat een grote dieptewerking, waarbij de kleur gesatureerd wordt. Het glasoppervlak wordt vormgesmolten en verkrijgt een ruwheid die het licht breekt.

Ontwerp: Udo Zembok

Architect: Architect Demeyere

Uitvoerder: Glasmalerei Peters

Dommartin sous Hans (F)

In 2010 werd deze romaanse kerk, gewijd aan de Heilige Martin, volledig onder handen genomen. De originele glas-in-loodramen werden gedemonteerd en behandeld in Paderborn. Aangezien deze glasramen van historische waarde zijn, werd in samenspraak beslist om de kerk te voorzien van een beschermende beglazing. Overige raamopeningen, waarvan het originele glas-in-lood verdwenen is, werden ingevuld met hedendaagse glaskunst van de Parijse Guilemmette Buffault onder de noemer „Partage“. Zij koos voor een werk van glas in combinatie met lood, gevat tussen raambruggen en afgeschermd door buitenglas. De verwerkte kleuren zijn niet zomaar gekozen; roden voor de ramen in het zuidelijk schip en blauwen in noordelijk schip. Deze kleuren versterken de intensiteit van het natuurlijk zonlicht, dat in deze streek gekenmerkt wordt door een zeer zacht licht. Het glas dat hier gebruikt werd, is mondgeblazen antiek glas, behandeld in de oven waarbij zeer strakke bubbels gevormd werden. In het koor werd gekozen voor oranje in het zuiden en blauw in het noorden; een verwijzing naar ijdelheid. In het zuidelijk transept is een werk te zien waarvoor de aanschouwers naar boven zullen mogen kijken, in de richting van Christus.

Uitvoering: 2010
Uitvoerder: Glasmalerei Peters
Opdrachtgever: DRAC Champagne Ardennes - Conservation du Patrimoine – Mairie de Dommartin sous-Hans.
Architect: Agnes Cailliau
Kunstenaar: Guilemmette Buffault

Kunstintegratie gevangenis Leuze-en-Hainaut

Architect Dirk Bigaré (DDS & Partners) vroeg George De Decker om een voorstel uit te werken van kunstintegratie in het nieuwe gevangeniscomplex van Leuze-en-Hainaut. Samen met Franca Ravet werd een totaalproject van sculpturen, schilderijen, prints en glasramen gerealiseerd. George De Decker concipieerde onder de noemer „LE BRUIT DE LA PENSÉE“ een reeks van 4 sculpturen, 4 glasramen en 2 schilderijen.

De bronzen sculptuur aan de ingang van de nieuwe gevangenis in Leuze-en-Hainaut is een metafoor voor de kracht van de verbeelding. De Decker herdefinieert het 'ecce homo': zie de mens, en vooral: hoe hij mentaal kan overleven. Dat is allesbehalve evident voor gedetineerden, die niet alleen fysiek op zichzelf worden teruggeworpen. Wat hun rest – in hun noodgedwongen cocon van eenzaamheid – is hun innerlijke stem. Niemand heeft de sleutel tot de camera obscura in hun hoofd. De gedachten zijn vrij. De Decker prikkelt met dit beeld aan het voorportaal van een gevangenis ons vermogen tot interpretatie.

Waarom staat die menselijke figuur daar op z'n hoofd? En waarom staat hij niet centraal op die hoge balk? Is het beeld een opmaat om het denken (die laatste vluchtheuvel) te stimuleren van hen die gesanctioneerd worden met hun verlies van vrijheid? Het woord 'mens' betekent etymologisch 'geest'. Met De Deckers 'ecce homo' worden we uitgenodigd te luisteren naar onze innerlijke stem, le bruit de la pensée.

De schilderijen en het grote glasraam dat De Decker ontwierp voor deze kunstintegratie-opdracht zijn complementair met de vier sculpturen. Niet de mens staat hier centraal, maar het landschap - waarin de mens wordt opgenomen: de verticale figuur van de

sculpturen wordt hier schatplichtig aan het horizontale. Ook hier geen vrijblijvend realisme bij De Decker: met een sterk grafisch en getemperd kleurenpalet trekt hij de buitenruimte binnen in deze wereld achter tralies. Vormelijk schildert hij een pendant voor het grilpatroon van het traliewerk.

Opvallend is de muzikaal-repetitieve aanpak van George De Decker, zowel in zijn plastisch werk als in de vier sculpturen. De Decker past de techniek van het thema met variaties toe, zowel op zijn beelden, als in zijn schilderijen en het grote glasraam. Net als de Vlaamse polyfonisten destijds de kunst van het contrapunt beheersten, brengt hij met zijn penseel meerlagige structuren aan, als een partituur waarin de stemmen tegelijk zelfstandig zijn en toch harmonisch samenklinken.

Kijken wordt luisteren. Waarmee De Decker aansluit bij de boutade van Victor Hugo: "La musique c'est du bruit qui pense".

Text: Guido De Bruyn

Ontwerp:	George de Decker
Uitvoering:	2013
Architect:	Dirk Biragé
Uitvoerder:	Glasmalerei Peters

Rochefort – Abdij de Notre-Dame de Saint-Rémy (F)

Deze abdij wordt in de volksmond ook wel eens de „Cathedrale de la bière“ genoemd. Niet voor niks, want in deze abdij wordt het wereldbepaalde Rochefortbier gebrouwen. Behalve dat deze abdij een oord is waar velen samenkomen voor het plezier, is het ook een uitverkoren plek om te komen tot dialoog met God. De brouwerij was in het verleden beglaasd met ramen uit „The Golden Sixties“ Het licht kwam via gele, groene en blauwe tinten de ruimte binnen. Na een halve eeuw van dienstbaarheid maakten deze ramen plaats voor het nieuwe werk van Etienne Tribolet; een schilder en glazenier die zijn passie voor glas deelt met zijn vrouw Sabine. Het werk van Etienne Tribolet laat de brouwerij opnieuw baden in een hemels licht, tegelijkertijd tegemoet komend aan de hedendaagse veiligheidsnormen.

Kunstenaar: Etienne en Sabine Tribolet
Uitvoering: 2015
Plaats: Rochefort
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

Sint-Brixiuskerk - Sint Brixius-Rode (B)

„Kijk, Ik sluit een Nieuw Verbond met U“

De aandachtige bezoeker die onze kerk betreedt, merkt rechts naast de ingang deur een gedenksteen. Door de tand des tijds is de tekst op deze gedenksteen wel erg onduidelijk geworden maar het jaartal „1907“ is toch redelijk goed leesbaar. In 2007 was het dus 100 jaar geleden dat de geklasseerde Sint-Brixiuskerk grondig werd gerenoveerd. De Sint-Brixiuskerk is van oorsprong een gebouw uit de 13de eeuw. In de loop van de geschiedenis is het aangepast aan de tijdsgeest en de praktische noodwendigheden. Het gebouw bleef echter een visueel evenwichtig en boeiend karakter behouden en overleefde de afbraakwoede van de Franse revolutie.

Op het einde van de 19de eeuw was de kerk bouwvallig en in 1907 werd ze gerestaureerd naar de neogotische stijl. In 1935 werd onze Sint-Brixiuskerk opgenomen op de lijst van bouwkundig waardevolle gebouwen. Naar aanleiding van de 100ste verjaardag, werd het project BRIXIUS 100 gestart, met drie deelprojecten:

1. Een teken van deze tijd in de kerk aanbrengen, onder de vorm van glasramen,
2. Een historisch overzicht presenteren van de geschiedenis van kerk en parochie,
3. Een groot volksfeest, met de betrokkenheid van de hele gemeenschap.

Alles werd uitgewerkt rond het centrale thema „Verbondenheid en Dialoog“. De 9 nieuwe glasramen, naar een ontwerp van Joost Caen, werden op 22 december 2007 plechtig ingewijd door dhr. Godfried kardinaal Danneels. Het historisch overzicht werd niet alleen tentoongesteld, maar er werd ook een boek over geschreven: „Geschiedenis over Rode-Eversem-Limbos en de parochie Sint-Brixius te Meise“, een uitgave van Brixius 100. Het volksfeest en de kunsttentoonstelling tijdens de eerste weekends van september 2007, kenden een ware overrompeling.

Kunstenaar: Joost Caen
Uitvoering: 2007
Plaats: Brixius
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

Kerk Saint-Martin – Wasmes-Audemetz-Briffœil

De Saint-Martinkerk te Wasmes is een nieuw kunstwerk rijker. Alle raampeningen van dit gebouw werden voorzien van nieuw werk van de kunstenaar Git Gervais. Git is eclectische artiest die steeds creëert vanuit volgende gedachte: „niets is verloren, niets is gecreëerd, alles is getransformeerd“.

Voor dit werk werd er afgestapt van het gebruikelijke samenspel van glas en lood. Toch is een link naar de originele manier van beglazen niet ver te zoeken. De ramen bestaan telkens uit 1 plaat glas die verschillende processen in de oven zijn ondergaan. Hierbij werden verschillende technieken en glastinten gebruikt, met een knipoog naar de vroegere glas-in-loodramen.

Ontwerp: Git Gervais
Uitvoerder: Glasmalerei Peters
Opdrachtgever: Kerkfabriek van Wasmes-Audemetz-Briffœil
Uitvoeringsjaar: 2014

St. Laurentiuskerk – Antwerpen (B)

Deze neo-Byzantijnse kerk in Art-deco stijl te Antwerpen Zuid kenmerkt zich door de grote koepel die ondersteund wordt door massieve bas-reliëfs met allegorische voorstellingen van de vier evangelisten. Aan weerszijde van de koepel, bevinden zich de monumentale transeptramen.

Beide transeptramen, elk ca. 60 vierkante meter groot, werden ontworpen en gerealiseerd door Frans Slijpen (1923-1994). De glas in lood ramen verbeelden: het Laatste avondmaal (1956) en de Calvarieberg (1965).

Deze werden gedemonteerd en overgebracht naar ons atelier ter restauratie. Ter plaatse werd er getrokken voorzetsbeglazing voorzien, waarvoor de gerestaureerde panelen gezet werden in museale opstelling. Daar de lichte aluminium structuur van het originele lijstwerk een hangend systeem niet toe liet, dienden we een volledig nieuw harnas te ontwikkelen dewelke voor de bestaande constructie kwam te staan.

De vier duale ramen in de hoeken van deze kerk werden eveneens van een nieuw harnas en een getrokken voorzetsbeglazing voorzien. Omdat deze ramen nog geen invulling hadden gekregen, werd er beslist beroep te doen op ontwerpen van Christine Vanoppen. Twee van de vier duale ramen hebben zo hedendaagse abstracte glaskunst bekwamen.

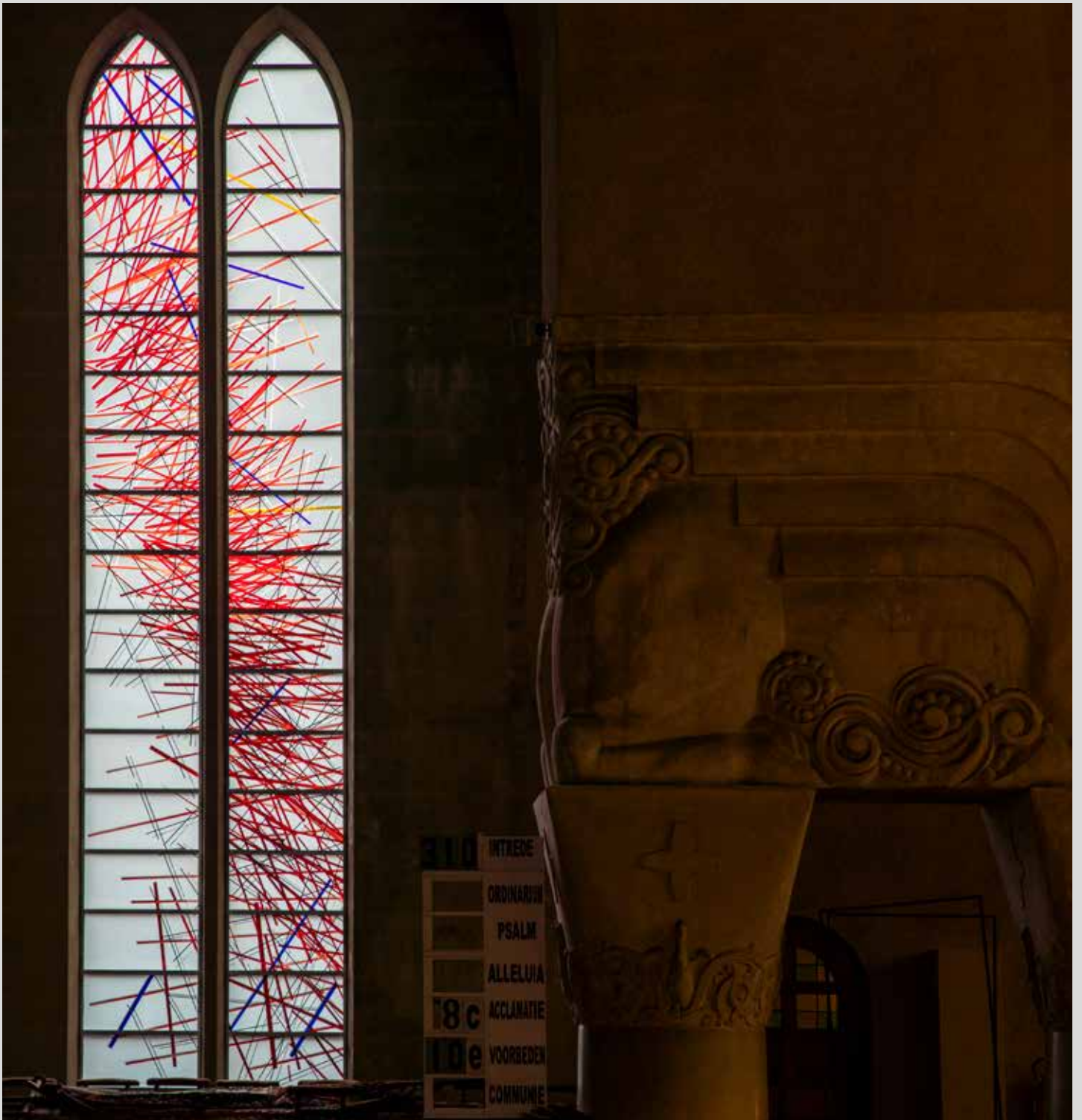
Christine Vanoppen koos voor de kleuren rood en blauw, dewelke beide nabijgelegen evangelisten, st Lucas en Johannes representeren. De hedendaagse glasramen werden in mondgeblazen uberfang-glas ontwikkeld, hetwelke afgeëtsd werd. Hierop werden nog stroken mondgeblazen glas verlijmd. De achterzijde van het glas werd gezandstraald met uitsparing van het gekleurde patroon. Deze uitsparing werd lichtjes verschoven tegenover de voorzijde zodat het licht breekt op het geëtsde glas.

Dit glastype maakt het mogelijk om met zeer krachtige kleuren te werken, zodat de glasramen hun intensiteit doen gelden in deze krachtige architectuur.

Plaats:	Antwerpen
Gebouw:	St. Laurentiuskerk
Uitvoeringsjaar:	2018
Uitvoerder:	Glasmalerei Peters
Hoofdaannemer:	PIT Antwerpen
Architect:	Steenmeijer Architecten
Ontwerp glaskunst:	Christine Vanoppen

„Speeltijd“ – Gierle (B)

De glasramen werden naar een ontwerp van Christine Vanoppen uitgevoerd voor de basis school van Gierle.

Door de ramen in een opake keramische schildering uit te voeren, zijn de kleuren langs weerszijde goed zichtbaar. Zo is er overdag een directe link met de speelplaats. S' Avonds als het donker is en de ramen bericht zijn, is het glaskunstwerk het symbool van de verbondenheid van het dorp met het verleden.

Plaats: Gierle (B)

Gebouw: Basis school

Uitvoeringsjaar: 2019

Uitvoerder: Glasmalerei Peters

Hoofdaannemer: MBG

Architecten: Hilde De Ruyscher en Karel Beeck

Ontwerp Glaskunst: Christine Vanoppen

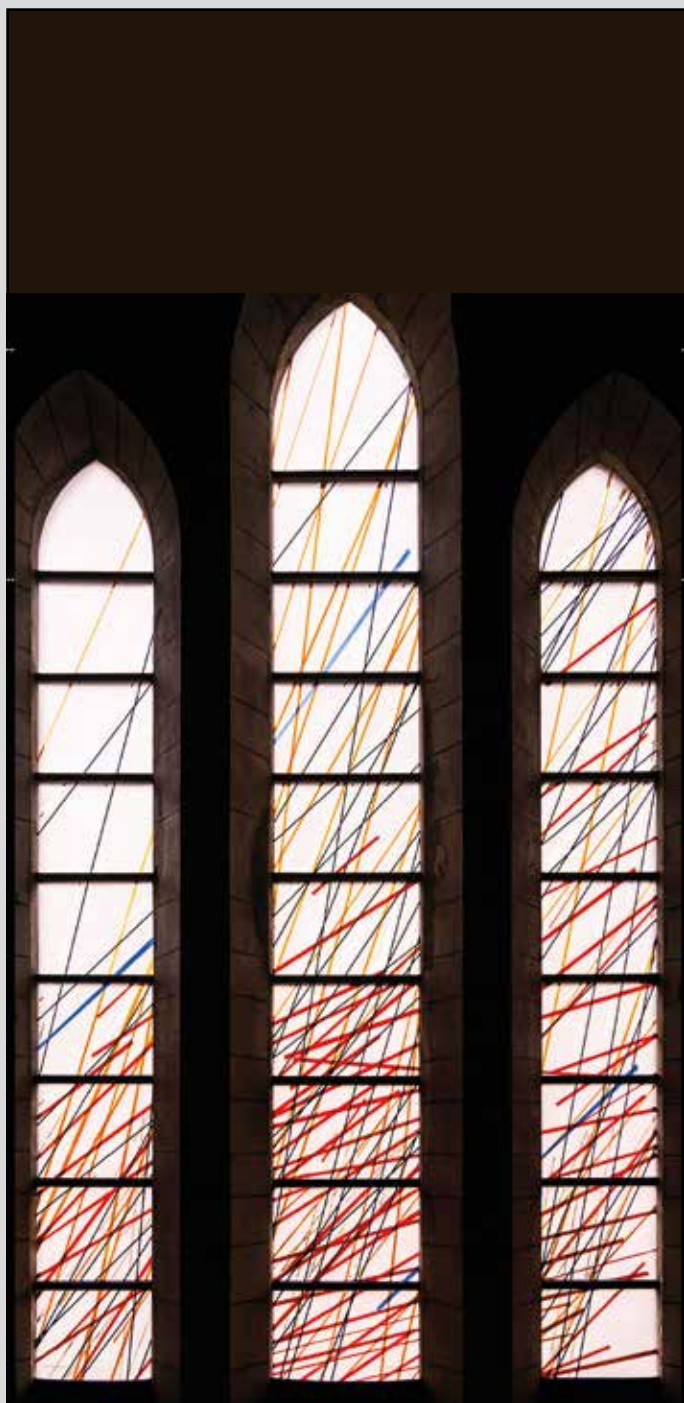
Sint Jozefkerk Moretusborg – Hoboken (B)

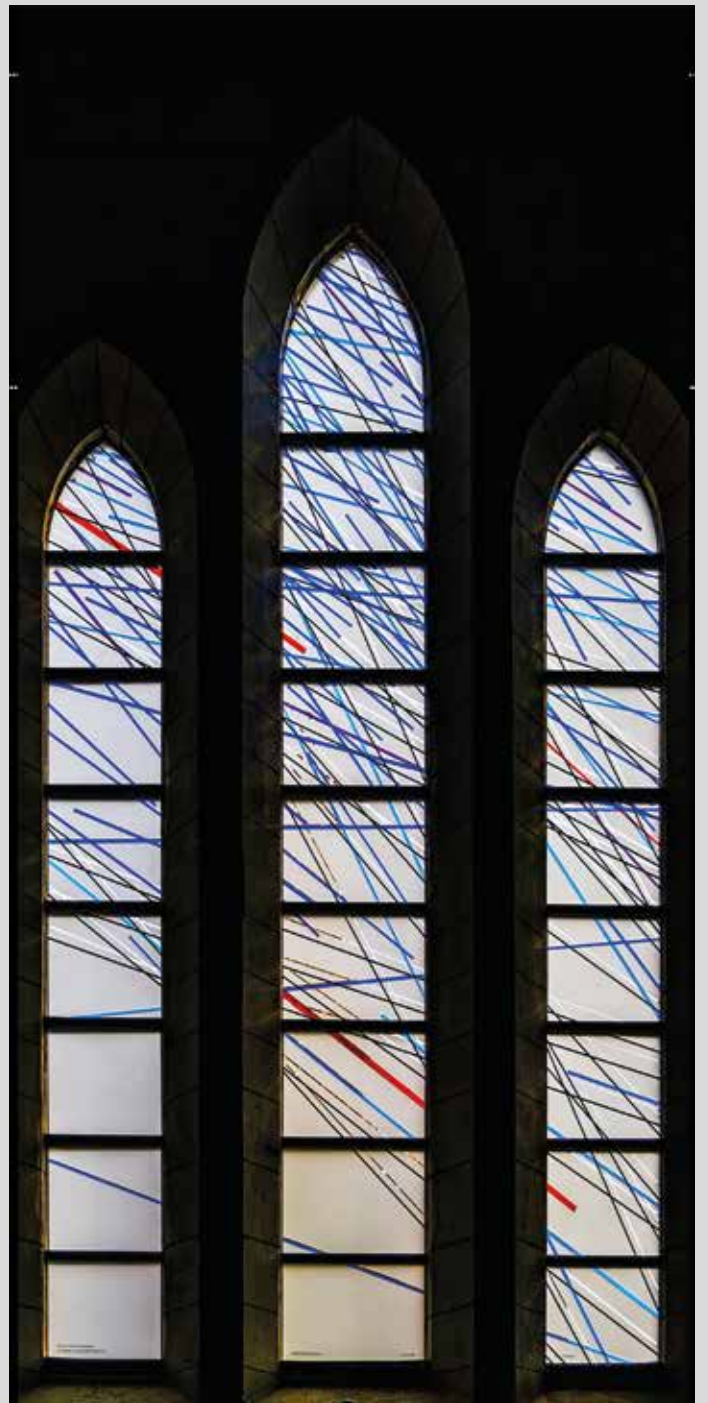
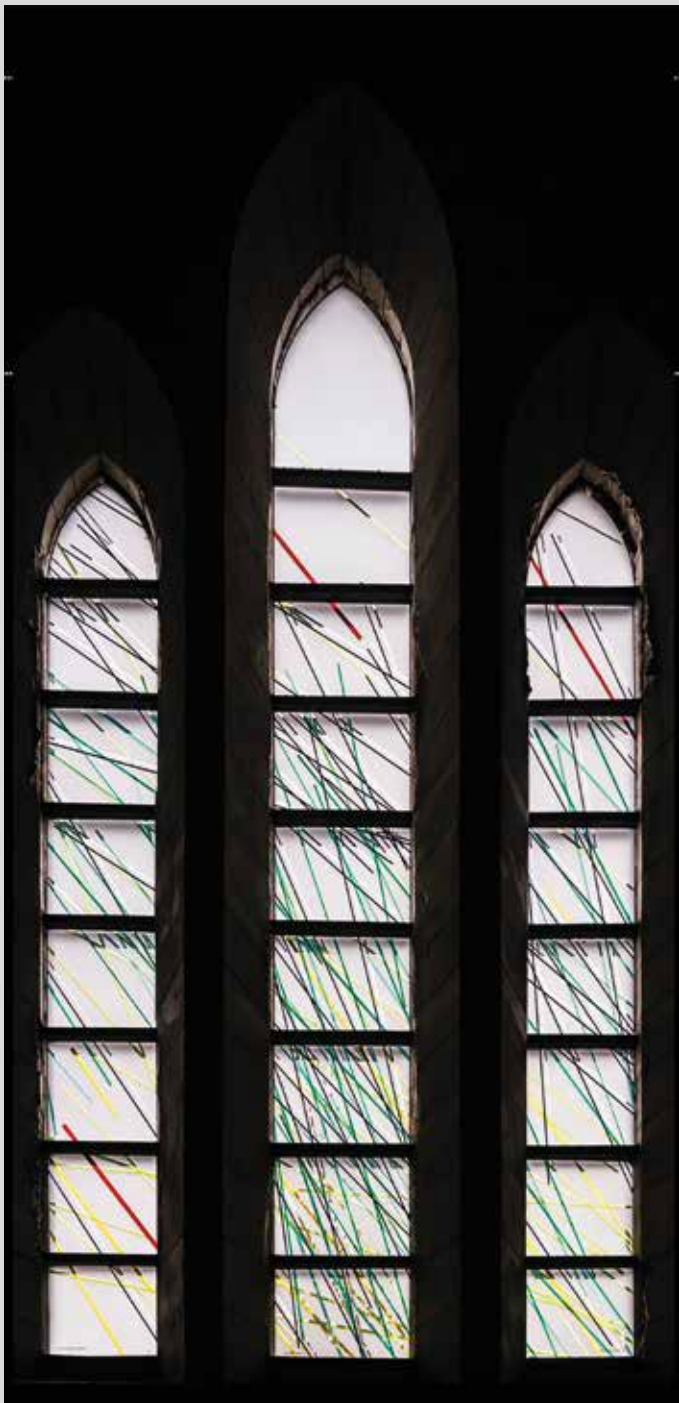
Deze neoromaanse kerk werd opgericht tussen 1862 en 1867. De glas in loodramen in het schipverbeelden de sacramenten en werden vervaardigd door Jos Hendrickx in 1965-66. De neogotische koorramen dateren uit 1897 en komen van het atelier van Auguste Stalins en Alfons Janssens.

De glas in lood ramen werden met de grootste zorg gerestaureerd in onze ateliers te Paderborn. De loodzetting kon grotendeels behouden worden mits hermastieken langs de achterzijde en het hersolderen van de breukpunten met lood-tin. Een verstevigende omlijsting en nieuwe windroeden zorgden voor de stabiliteit van de panelen. Daar de panelen veel groter zijn dan de nissen in de muur, werd er gekozen om deze langs de achterzijde in te plaatsen, waarna ook de voorzetbeglazing volgde. Dit zorgt voor een non destructieve behandeling van het glas, maar bracht extra aandacht aan de bepleistering en afwerking van de dagkanten met zich mee.

Beide transept ramen als het westraam waren voorzien van eenvoudig losange glas. Na een voorstel om een ontwerp door Christine Vanoppen hierin te vervaardigen, besliste de kerkgemeenschap unaniem om hiermee te starten. Dit resulteerde in een hedendaagse invulling, aansluitend op het kleurgebruik van de originele koorramen. De kleuren staan in dienst van de liturgische invulling van de locatie en geven een moderne beweging aan de geloofsbeleving.

Plaats:	Hoboken
Gebouw:	St Jozefkerk
Uitvoeringsjaar:	2017
Uitvoerder:	Glasmalerei Peters
Architect:	Marc Wustefeld
Ontwerp Glaskunst:	Christine Vanoppen

Sint Martinuskerk – Meise (B)

Deze laatgotische parochiekerk uit de 16de-17de eeuw met een koor van ca. 1500 is een bijzondere kerk. Naast de glas in lood ramen vragen ook de bijzondere 16de eeuwse muurschilderingen in het transept de aandacht.

De glas in lood ramen in het koor: heilige Brixius, Martinus en Eligius zijn gedateerd in 1895 en vervaardigd door de familie Steyaert, Schaarbeek. De glasramen in het transept zijn gesigeneerd door J.B. Capronnier fecit. 1858 en 1882.

Glasmalerei Peters is in het verhaal van de restauratie te Meise gestapt nadat de plaatsing van voorzetsbeglazing reeds voorzien was. De glas in lood ramen werden voordien al behandeld door een ander atelier. Een voortijdige stopzetting van dit atelier zorgde ervoor dat de glas in lood ramen bij ons terecht kwamen.

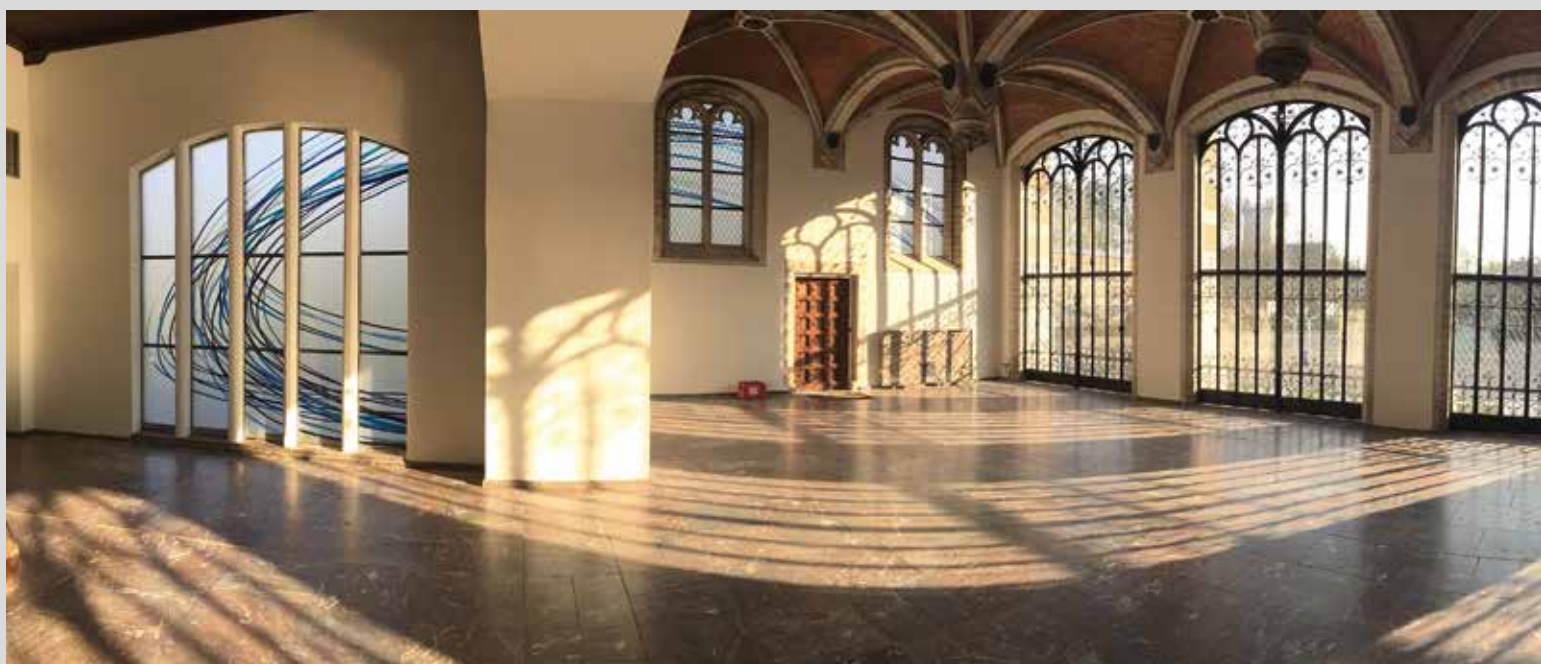
De glas in loodramen uit het koor en transept werden in ere hersteld en teruggeplaatst. De donkere beglazing uit het schip was door de

vorige restauratie niet meer herstelbaar. Het intensere licht in het schip, enkel met voorzetsbeglazing, zorgde er echter voor dat het interieur en de belangrijke muurschilderingen veel beter tot hun recht kwamen.

Hierop aansluitend werd er gekozen om deze transparantie een beweging mee te geven in de kleuren van de originele glasramen. Bij de voorstelling van het ontwerp van glaskunstenares Christine Vanoppen, werd er beslist deze uit te voeren. De lichtheid, de beweging en de kleuren geven een hedendaagse meerwaarde aan de kerk. En laten het interieur spreken.

Plaats:	Meise
Gebouw:	St Martinuskerk
Uitvoeringsjaar:	2017-2018
Uitvoerder:	Glasmalerei Peters
Architect:	Dirk Geeroms
Ontwerp Glaskunst:	Christine Vanoppen

St. Janscollege – Meldert (B)

Het huidige kasteel dateert van 1845 en werd opgetrokken in opdracht van gravin Vander Noot in neogotische stijl.

De orangerie op het domein werd in 1867 gebouwd door de beroemde bouwmeester Hendrik Beyaert (1823-1894)

In 1957 werd het domein opgekocht door de Aalmoezeners van de Arbeid die het Sint-Janscollege inrichten.

Voor het kasteel werd er beroep gedaan op ons bedrijf om losange glas naar origineel model te vervaardigen. Deze beglazing werd gevat in zeer dun isolatie-glas. In het kasteel werden ook de neogotische glasramen uit de kapel gerestaureerd en met voorzetbeglazing in een museale opstelling terug geplaatst.

Het zwaartepunt van deze opdracht lag echter in de orangerie. Hier kregen we de kans om hedendaagse glasramen te combineren met originele losange beglazing. Al het glas werd eveneens in een zeer dunne isolatiebeglazing uitgevoerd.

In samenspraak met erfgoed konden we hedendaagse glaskunst creëren doorheen het gebouw. De glaspartijen in de moderne achterbouw doen dienst als een werveldende start, die voorzide is beschermd erfgoed. Hier hebben we de combinatie gemaakt tussen glaskunst en nieuwe losange beglazing naar origineel model.

Christine Vanoppen ontwierp hier een blauwe beweging die vol vertrekt vanuit de achterbouw en uitloopt in de historisch correcte beglazing. De glaskunst mondt uit aan de zijkanten van de vijf monumentale smeedijzeren deuren in arcadevorm.

Plaats:	Meldert - Hoegaarden
Gebouw:	St.Janscollege
Uitvoeringsjaar:	2018-2019
Uitvoerder:	Glasmalerei Peters
Hoofdaannemer:	Monument Vandekerckhove nv
Architect:	Jules Donvil
Ontwerp Glaskunst:	Christine Vanoppen

Cabinet Médicale – Tournai (B)

„In het kader van een particuliere stichting die bedoeld is om zowel vrije beroepen als culturele activiteiten in een dorp te huisvesten, slagen deze twee luifels erin om twee specifieke doelstellingen te bereiken: Het eerste, horizontale werk, versiert de receptie van het medisch centrum en geeft de plaatsen een gevoel van sereniteit en kalmte. De tweede, verticaal geplaatst, participeert en „spiritualiseert“ de culturele functie van de plaats en het auditorium dat het 'oplicht.'

Etienne Tribolet

Artiest:	Etienne Tribolet
Locatie:	Tournai
Gebouw:	Cabinet Médicale
Jaar van uitvoering:	2019
Uitvoering:	Glasmalerei Peters

„Paradise Trees“ - Centre international du vitrail – Chartres (F)

'Paradise Trees' werden in 2019 gemaakt door de kunstenaar Malel. Twee exemplaren werden aangeboden aan het 'International Stained Glass Centre' in Chartres. De originaliteit van zijn sculpturen is hun grootte (tot 3,50 m) en de gebogen snede die het gebladerte volgt.

Ze zijn bestand tegen alle weersomstandigheden en kunnen buiten worden geïnstalleerd door een vaste basis in de grond. De emaille verven werden met borstels uitgesmeerd, geairbrushed en gezeefdruk. Getuige van de ecologische gevoeligheid van de 21e eeuw, zingen deze bomen de vreugde van het leven. Inspiratie wordt hier geboren uit de vrolijkheid van volledig denkbeeldige, levendige en vrolijke kleuren.

Artiest:	MALEL
Locatie:	Chartres
Gebouw:	Centre international du vitrail
Jaar van uitvoering:	2019
Uitvoering:	Glasmalerei Peters

„Fusion“ - Museum MusVerre – Sars poteries (F)

Udo Zembok wil in zijn project voor MusVerre een vruchtbare dialoog aangaan met de architectuur van het museum. De gevels zijn hier bekleed met blauwe steen in strakke horizontale lijnen. Hij speelt in op de complementariteit tussen vormen, kleuren en materialen.

Fusion is een verticale monoliet in monochroom glas van 3m20 hoog. Het bestaat uit meerdere platen van gekleurd glas, die tegen elkaar zijn aangebracht en op hoge temperatuur zijn versmolten. De vorm is teruggebracht tot de grootste eenvoud, een parallellepipedum, om al zijn kracht te geven aan de kleur waarin de lichtgradiënt, van wit naar rood, de actieve energie van vuur oproept, een essentieel element bij het werken met glas. Het rode, overwegend vermiljoen, verfraait optisch het blauwgrijs van de steen van het voorplein en de gevel. Symbolisch stijgt het werk op van de koude vloer van het voorplein, in donkere steen, naar de lucht, licht en warmte.

Dag en nacht zal dit werk, dat al het onderzoek van Udo Zembok rond licht, kleur en ruimte kristalliseert, de gevel van het MusVerre verlichten.

Artiest:	Udo Zembok
Locatie:	Sars-poteries
Gebouw:	MusVerre (glasmuseum)
Jaar van uitvoering:	2018
Uitvoering:	Glasmalerei Peters

Kapittelhuis, Kathedraal van Chartres – Chartres (F)

Dankzij de uitnodiging van Wilhelm Peters die Hai Ja BANG vertelde dat haar schilderijen in glaskunst konden worden vertaald, begon in 2012 een samenwerking die de afgelopen jaren verschillende creaties heeft opgeleverd. In 2019 culmineerde dit in de prachtige creatie van vier glasramen - elk geïntegreerd in een enkele kamer - voor het kapittelhuis van de kathedraal van Chartres.

De eerste is gewijd aan LIGHT (426x162 cm), de tweede aan LIFE (426x162 cm), de derde aan LOVE (426x162 cm) en de vierde aan PEACE (389x161 cm).

„Licht is leven, leven is liefde, liefde is vrede. BANG, Hai Ja

Deze boodschap van licht zal in 2021 geïnstalleerd worden.

Artiest:	Hai Ja BANG
Locatie:	Chartres
Gebouw:	de kathedraal van Chartres
Jaar van uitvoering:	2019
Uitvoering:	Glasmalerei Peters

Koreaans Cultureel Centrum - Brussel (B)

"Telkens ik een lichtpunt teken,
plant ik een zaadje van liefde en vrede
voor de mensen in dit universum.
Ik hoop dat de stroom van kleur, licht en energie
zal versmelten in een geur die muren
zal slopen tussen mensen
en dat ze zal werken als een brug om elkaars
wonden te genezen."

Ontwerp: Hai Ja Bang
Plaats: Brussel
Gebouw: Boghossian Foundation/
Koreaans cult. centrum
Uitvoeringsjaar: 2015
Uitvoerder: Glasmalerei Peters

OPLEIDINGEN & BEROEPSKWALIFICATIES
VAN HET HOOFD DIENST RESTAURATIE EN PROJECTLEIDING BELGIË

Opleidingen & Beroepskwalificaties van het Hoofd Dienst Restauratie en Projectleiding België

Markus Kleine

Hoofd Restauratie Glas-in-lood

Licentiaat:

Hawk Hildesheim - thesis: "Altenberger Dom transept west wII" Juni 2002

Doctoraat:

Otto-Friedrich Universiteit Bamberg - Faculteit humane en culturele wetenschappen

Professariaat:

Restauratie wetenschappen/ monumentenzorg dept. Glasrestauratie - Prof. Dr. -ing. Drewello

Gecertificeerde Studies in monumentenzorg:

Hildesheim, Prof. Dr, Gerlach

- Monumentenzorg theorie
- Monumentenzorg praktijk
- Constructies en materialen in historische constructies
- Specialisatie in historische architectuur
- archeologie historische gebouwen - historisch onderzoek mbt gebouwen
- documenteren van historische gebouwen
- In kaart brengen van historische gebouwen

Specialisaties:

- onderricht in de 19de eeuwse schildertechnieken (muurschilderingen)
- Hodges
- onderricht in de algemene schilderkunst - Ognibeni (gedipl. rest.)
- onderircht in verguldingstechnieken - Ognibeni (gedipl. rest.)
- onderricht in de glasschilderstechnieken van de Renaissance tot de 19de eeuw - Van Treek

Andere contacten:

Dipl. Rest. Simone Schmidt
Projektleiterin Restaurierung
schmidt@glasmalerei.de
+49 - 5251 - 1609733

Frank Schüren
Montageleitung
fschueren@glasmalerei.de
+49 - 5251 - 1609736

Dipl. Rest. Christa Heidrich
Projektleiterin Restaurierung
heidrich@glasmalerei.de
+49 - 5251 - 1609732

Tim Costima

Opleiding:

2002-2006

Meester in Conservatie/ Restauratie

* De academie voor schone kunsten te Antwerpen reikt een multi-disciplinair Master diploma uit.
Hogeschool Antwerpen Departement Audiovisuele en Beeldende Kunst

Beroepskwalificaties:

2008 – 2010 Profiel BVBA Guido Gezellestraat 23 - Wevelgem

2010 tot heden : Glasmalerie Peters - Am Hilligenbusch 25, Paderborn

meer dan 10 jaar relevante beroepservaring.

Project leiding in de restauratie van historische gebrandschilderde ramen:

2010	Scherpenheuvel	Basiliek	arch. Verspreuwen
2010	Lessines	Chapel a la rose	oa. Monument
2010	Boskamp (NL)	St Willibrorduskerk	arch. Boerman en Boerman
2010	Dommartin (FR)	Eglise St.Martin	arch. Cailleau
2011	Hoeven (NL)	Kapel Bovendonk	oa. Nico de Bont
2011	Vaassen (NL)	St Martinuskerk	oa. Hanzebouw
2011	Brugge	St Salvators kathedraal	arch. Vierin - Vermeersch
2011	Turnhout	Middelareskerk	arch. Nuyens
2012	Vught (NL)	St Petruskerk	oa. Nico de Bont
2012	Den Haag (NL)	Ministerie LNV	Rijksgebouwendienst
2012	Aarsele	St – Martinuskerk	arch. Delaere
2012	Middelkerke	Theresiakapel	arch. Felix en partners
2012	Mazenzele	St Pieterskerk	arch. Pajoplan
2012	Boom	St Rochuskerk	oa. PIT
2012	Meldert	St Willibrordus	oa. Corvers Vrancx
2013	Chartres (FR)	Notre Dame	arch. Calvel ACMH
2014	Hakendover	St Salvatorskerk	arch. Brasseur Trekels
2014	Parijs (FR)	St Merri	arch. Lagneau ACMH
2016	Bonheiden	OLV Kerk	voorzitter KF Jan Geens
2016	Herenthout	St Pieter en Pauwelkerk	oa. Van Loy en cie
2016	Schriek	St Jan Baptistkerk	arch. Frateur
2016	Stabroek	OLV Kerk	oa. PIT
2016	Ekeren	OLV Kerk	oa. Quintelier Trudo
2017	st katelijne waver	Borgerstein	oa.van Loy en Cie
2017	Maasmechelen	Normaalschool kapel	arch. Jules Donville
2017	Meise	st martinuskerk	arch. Dirk Geeroms
2017	Meldert	St Janscollege	arch. Jules Donville
2018	Antwerpen	St Laurentiuskerk	oa. PIT
2018	Hoboken	St Jozefkerk	arch. Marc Wustefeld
2018	Heks	OLV. Kerk	oa. Corvers Vrancx
2018	Viversel	St. Quirinuskerk	oa. Corvers Vrancx
2018	Liezele	st. Jozefkerk	oa. Quintelier Trudo
2018	Berchem	olv hemelvaartkerk	arch. Jan Frateur
2019	Merchtem	st Jan de Doperkerk	oa. Arthur van den Dorpe

Project leiding in Historisch gestructureerd glas:

2012	Oostende	Oude post	oa. Strabag
2012	Zonnebeke	Kasteel	oa. Monument
2013	Izegem	Eperon d'or	oa. Himpe
2013	Lyon	Mama Shelter	oa. Saint-Just
2014	Marseille	Mama Shelter	oa. Saint-Just
2014	Brussel	Hotel Empain	oa. Denys
2016	Tervuren	Afrikamuseum	oa. Denys

(voorzet-, gestructureerd,- en-gebrandschilderd glas)

Project leiding Hedendaagse glaskunst:

2010	Dommartin (FR)	Eglise St.Martin	Kunstenaar: G. Buffault
2011	Lessines	Chapel a la Rose	Eigen ontwerp
2011	Barger Comp. (NL)	H.Joseph-Kerk	Eigen ontwerp
2011	Moeselkanaal (NL)		ontwerp G.P.
2011	Amsterdam	Drie Stromen kerk	Kunstenaar: Jan Van Kempen
2011	Waalwijk (NL)	HLB	Kunstenaar: Ellen Brouwers
2011	Ulvenhout (NL)	prive huis	Kunstenaar: Ellen Brouwers
2011	St Michiels Gestel (NL)	Brandweerdept.	Kunstenaar: Ellen Brouwers
2013	Amsterdam	Rijksmuseum	Kunstenaar: Irma Boom
2013	Amsterdam	Rijksmuseum	kunstenaar: Wim Crouwel
2013	Baugnies	Kapel	kunstenaar: Git Gervais
2013	Zonhoven	OCMW	kunstenaar: Wim Geerts
2013	Pittem	St Jozef ziekenhuis	kunstenaar: Joost Caen
2013	Kortrijk	Broeltoren	Kunstenaar: Udo Zembok
2013	Lessines	Chapel a la Rose	Kunstenaar: Yann Kersale
2013	Mechelen	prive huis	Kunstenaar: Wim Geerts
2013	Brussel	Boghossian Foundation	Kunstenaar: Hai Ja Bang
2013	Tielt	Grafmonument	Kunstenaar: Joost Caen
2013	Leuze	Gevangenis	Kunstenaar: George De Decker
2014	Antwerpen	OLV Kathedraal	Kunstenaar: Nej de Doncker
2014	Brussel	Koreaans Cultureel Centrum	Kunstenaar: Hai Ja Bang
2014	Amsterdam	Rijksmuseum	kunstenaar: Irma Boom
2014	Bonheiden	OLV Kerk	Kunstenaar: Christine Vanoppen
2014	Schoten	Kinderdagverblijf	Kunstenaar: Joost Caen
2014	Dendermonde	Mariatroon Rusthuis	Kunstenaar: Christine Vanoppen
2015	Beveren	REVA het Vlot	Kunstenaar: Bavo Tiebos
2015	Rochefort	Abbaye de Rochefort	Kunstenaar: Etienne Tribolet
2015	Amsterdam	Prive Huis	Kunstenaar: Irma Boom
2015	Reims (FR)	Notre Dame	Kunstenaar: Imi Knoebel
2015	Lier	Oogkliniek	Kunstenaar: Joost Caen
2016	St Katelijne Waver	Hooghuis	Kunstenaar: Bavo Tiebos
2017	Hoboken	St jozefkerk	kunstenaar: Christine Vanoppen
2018	Gierle	lagere school	kunstenaar: Christine Vanoppen
2018	Meise	St martinuskerk	kunstenaar: Christine Vanoppen
2018	Berchemn	St Laurentiuskerk	kunstenaar: Christine Vanoppen
2019	Meldert	st janscollege	kunstenaar: Christine Vanoppen
2019	Ranst	st gummaruskapel	kunstenaar: Joost Caen

Referenties praktijk glas-in-lood

Middeleeuws glas in lood:

Altenberg,	(D), St. Maria (Dom)	12e - 14e eeuw
Chartres,	(F), Notre-Dame-de-Chartres kathedraal	13e eeuw
Cervera,	(SP), St. Maria	14e eeuw
Freiburg,	(D), Münster Onze lieve vrouw	16e eeuw
Ingelheim,	(D), wellicht de kasteel kerk	15e eeuw
Keulen,	(D), St. Pieterskerk	16e eeuw
Keulen,	(D), St. Pantaleon	16e eeuw
Selles,	(F) St. Denis	16e eeuw
Sevilla,	(SP), kathedraal	15e eeuw
Soest,	(D), St. Maria zur Wiese	16e eeuw
Soest,	(D), St. Petri	13e eeuw
Straubing,	(D), St. Jakob	15e eeuw

Barokke glasramen:

Abtenau,	(D), katholieke kerk	18e eeuw
Antwerpen,	(B), Sterckshof	18e eeuw
Boitzenburg,	(D), katholieke kerk	17e eeuw
Rietberg,	(D), Franciscaans klooster	17e - 18e eeuw
Girona,	(SP), kathedraal	17e eeuw
München,	(D), Theatijnkerk	17e eeuw
Paderborn,	(D), kathedraal	18e eeuw
Salzburg,	(A), Kollegienkirche	18e eeuw,
Erbach,	(D), kasteel	17e eeuw
Harkotten,	(D), kasteel	17e eeuw

19e eeuw en begin 20e eeuw:

Brugge,	(B), St salvatorskathedraal,	ca. 1900
Hamburg,	(D), St. Petri,	ca. 1880
Hamont Achel,	(B), Laurentiuskerk,	ca. 1890
Hildesheim,	(D), kathedraal,	na 1900
Kuringen,	(B), St. Gertrudis,	ca. 1900
Limburg,	(NL), stadskerk,	ca. 1900
Lüdinghausen,	(D), St. Felizitas,	ca. 1860
Erbach,	(D), kasteel	ca. 1860
Manresa,	(SP), Kathedraal,	1870
Nasstätten,	(D), St. Peter en Pauluskerk	ca. 1860
Paris Vanves,	(F), St. Rémy,	ca. 1880
Scherpenheuvel,	(B), Onze-Lieve-Vrouw basiliek	ca. 1840
Straubing,	(D) St. Jakob,	ca.1890 tot 1908
Vught,	(NL), Petruskerk,	na 1900
Warendorf,	(D) St. Laurentius,	ca. 1880 tot 1900

Na 1945

Beringen,	(B), S. Theodarus Church, Glas in beton
Düsseldorf,	(D), St. Martinukerk
Hamburg,	(D) St. Marien (kathedraal)
Stadtallendorf	(D), katholieke kerk, Schreiter-raam
Wittlich,	(D), St. Markus, Meistermann-venster
Würzburg	(D), Sepultur, Meistermann-raam

musea:

Amsterdam,	(NL), Rijks Museum
Brussel,	(B), BOZAR, reconstructie
Freiburg,	(D), Augustijns Museum,
Hannover,	(D), wederopbouw, Kestner Museum, 13e - 16e eeuw
Izegem,	(B), Eperon D'or, wederopbouw
Keulen,	(D), Schnütgen Museum, 14e - 19e eeuw
Oostende,	(B), post

Reconstructies:

Berlijn,	(D), kathedraal
Paderborn,	(D), Abdinghofkirche
Landeck,	(A), Stadtpfarrkirche Mariä Himmelfahrt,

Glas in beton restauratie:

Alzey,	(D), katholieke kerk
Borken,	(D), Christus koningskerk
Canterbury,	(VK), Cathedral
Hamburg,	(D), ref. kerk
Hamburg,	(D), Wilhelmsburg Hamburg-Barmbeck
Limburg,	(D), Marienschule
Weilburg,	(D), cath. Holy Cross Church
Beringen,	(B), st theodarduskerk (vooronderzoek)

Publisher:

Glasmalerei Peters Studios

Editors:

Anke Schanz, Tim Costima,

Graphic design:

Anke Schanz

Printers & Editors:

© Glasmalerei Peters GmbH 2020

Am Hilligenbusch 23 - 25, 33098 Paderborn,

Tel.: 0049 (0) 52 51 - 160 97-0, www.glasmalerei.de

All rights reserved. The complete brochure and its components are copyright protected. Any use outside the close restrictions of the copyright law is subject to the publisher's approval and will otherwise be illegal and liable to prosecution. This applies in particular to making copies, translations, micro-film recordings and saving in electronic systems.

Glasmalerei Peters België

Witrouwenveldstraat 66
2550 Kontich

tel: 0032 - 495 32 17 18

e-Mail: info@glasmalerei.de
www.glasmalerei.de

Voor verdere informatie: www.glasmalerei.de